

जावक नंबर

तारीख: / / २००

रयत शिक्षण संस्था, सातारा प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

रयत-१६

354

पावती नंबर :

- अर्जदाखले नाव व तुरा प्र.अ. खारहाले जी. एच., सहयोगी पुणेथारक
- शाखेचे नाव एनी. डी. जे. कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर.
- द.म. पगार रुपये ₹ १००००/-
- प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
- प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २६.०६.१३ सकाळी ८.०० वाजता.
- प्रवासातून परत आल्याची वेळ व तारीख २६.०६.१३ सायंकाळी ७.३०
- प्रवासाचे एकूण तास १२ १/२ तास

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

संगानेर कॉलेज, संगानेर येथे Choice Based Credit System चा विद्यार्थी कार्यशाळेला सहभाग घेऊन सन २०१३-१४ पासून एम. कॉम मग १ चा वार्षिकी परीक्षा system राबविल्याची घोषणा आहे.

९. वा नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख
१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२६.०६.१३	श्रीरामपूर	संगानेर	६५	-	वाजगी	६०	००	-	-	६०	००
२६.०६.१३	संगानेर	श्रीरामपूर	६५	-	वाजगी	६०	००	-	-	६०	००
	गोहाडी	एनी						१५०	००	१५०	००
एकूण अक्षरी रुपये <u>दोनशे नव्वद मूक</u>						१२०	००	१५०	००	२७०	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
तारीख: २६/०६/२०१३

सही (Signature)

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. २७०/- अक्षरी दोनशे नव्वद मूक

आज रोजी रोख मिळाली.

तारीख २६/०६/२०१३

सही (Signature)

जा. नं. : दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. २७० = ००

अक्षरी रुपये. दोनशे नव्वद मूक

मंजूर करण्यात येत आहे.

मंडळ कार्यालय, सातारा
C.D. Jadhav, District Prashiksha
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

Shikshan Prasarak Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D.J. Malpani Commerce &
B.N. Sarda Science College, Sangamner Dist. Ahmednagar

Workshop on
One Day Workshop On New Credit System For P.G.
On 28 July, 2013

R.No. **00029** **RECEIPT** Date **28 7 /2013.**

Received with thanks from Dr. Barhate G.H.
C.D. Jain College of Comm. Shirampur

Rupees (In words) one hundred fifty

Only by cash / D.D. No. cash as Registration fee.

Rs 1501-

Principal
C. D. Jain College of Commerce
Shrirampur

348

S.P. Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D. J. Malpani Commerce & B. N. Sarda Science College
Sangamner 422605 (M.S.)
NAAC Re - accredited 'A' Grade College
ISO Standard 9001-2008

University of Pune Sponsored
Workshop on
Choice Based Credit System for
Post Graduate Courses

This is to Certify that Prof./Dr./Mr./Ms. Barhate G.H.
of C.D. Jain College of Commerce.
has Participated as resource Person / Participant in one day workshop, organised
by the Dept. of Commerce & Research Centre on 28th July, 2013.

Dr A.H. Gajkwad
Vice Principal & Co-ordinator

Prof. D.S. Kulkarni
Head Dept. of Commerce

Dr K.K. Deshmukh
Principal

CERTIFICATE

क्रमांक नंबर

तारीख: / / २००

रयत शिक्षण संस्था, सातारा प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

रयत-१६

623

पावती नंबर :

१. उद्देशाचे नाव व हुरा गोटेकर डी.जी. अहमदी प्राधान्य (नागरीक)
२. शाखेचे नाव अहमदी व गोटेकर फौंडेशन, अहमदाबाद जि. अहमदाबाद
३. द.म. पगार रुपये २०००
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २. १०. २०११/२०१३
६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख २०. ११. २०१३
७. प्रवासाचे एकूण तास

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

श्री निरमलदे व अजयदे गजनिवाला यांच्या माहिती संशोधन निमित्ताने माहिती देण्यास सहाय्य करणेबाबत कामे

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
०१/१०/२०१३	अहमदाबाद	अहमदाबाद	५४	अहमदाबाद	(म.टी)	५४	००	-	-	५४	००
०१/१०/२०१३	अहमदाबाद	अहमदाबाद	५४	अहमदाबाद	(म.टी)	५४	००	-	-	५४	००
०१/१०/२०१३	अहमदाबाद	अहमदाबाद			टि.सी	०८	००	-	-	८	००
०१/१०/२०१३	अहमदाबाद	अहमदाबाद			टि.सी	०८	००	-	-	८	००
एकूण अक्षरी रुपये <u>१२४</u>						१२४	००	-	-	१२४	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
तारीख : १०/१०/२०१३

सही

Alatekar

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. १२४/- अक्षरी रु.....

१२४ आज रोजी पेस मिळाली.

तारीख / / २००

Alatekar
सही

वा. नं. :

दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. १२४००

अक्षरी रुपये १२४००

मंजूर करण्यात येत आहे.

मंजूर करणारा
Alatekar
पो. डी. जैन कनिष्ठ ऑफ कॉमर्स
अहमदाबाद

Shikshan Prasarak Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D.J. Malpani Commerce &
B.N. Sarda Science College, Sangamner Dist. Ahmednagar

1028

State Level Workshop on

TRAINING PROGRAMME FOR EXAMINER ON UNIVERSITY PAPER ASSESSMENT

On 7th October, 2013

R.No. 00093 RECEIPT Date: 07/10/2013.

Received with thanks from Ghotekar D.B.

Rupees (In words) one hundred fifty प्रचार्य

Only by cash / D.D. No. (cash) Registration श्री. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

R
150/-

For Convener

Shikshan Prasarak Sanstha's

**S. N. Arts, D. J. Malpani Commerce &
B. N. Sarda Science College, Sangamner - 422605**
 NAAC Reaccredited 'A' Grade & ISO 9001:2008

Examination Section
 Sponsored by QIP, University of Pune
 One day state level workshop on
'TRAINING PROGRAMME FOR EXAMINERS OF UNIVERSITY PAPER ASSESSMENT'
 7th Oct. 2013

Certificate

This is to certify that Mr./Miss/Prof./Dr. Ghotekar D.B.
of S.N. Arts, D.J. Malpani Commerce & B.N. Sarda Science College, Sangamner
 has participated in One day state level workshop on 'TRAINING PROGRAMME FOR
 EXAMINERS OF UNIVERSITY PAPER ASSESSMENT' held on 7th Oct. 2013. His / Her active
 participation in this workshop is deeply appreciated.

 Co-Convener
 Prof. Gaikwad R.D.

 Convener
 Prof. Garje P.M.

 CEO
 Laddha R.S.

 Principal
 Dr. K.K. Deshmukh

जावक नंबर
मं.

रयत १६

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

पावती नंबर
१५१

तारीख २२/७/२०१३

१. अर्जदाराचे नांव व हुद्दा :-
२. शाखेचे नांव :-
३. द.म. ग्रेड पे रुपये :-
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख।

प्रा. कळभकर राजेंद्र परती
चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर जि. अहमदनगर

५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख ६.०० रूपाई
दि २२/७/२०१३
६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख स्वायं. ६.००
दि २२/७/२०१३
७. प्रवासाचे एकूण तास १० तास

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

संगमनेर महाविद्यालय, संगमनेर येथे पुणे विद्यापीठ
पुणे येथील प्रायोगिकेचे वय एल्म दिवशीय चर्चासत्रास उपस्थित

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२२/७/२०१३	श्रीरामपूर	संगमनेर	५२	श्रीरामपूर	स्वामिनी	६०	००	-	-	६०	००
-	संगमनेर	श्रीरामपूर	-	-	-	६०	००	-	-	६०	००
एकूण अक्षरी रुपये						१२०	००	-	-	१२०	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.
तारीख : २२/७/२०१३

सही :- Ravi

<p>खर्चाची पावती</p> <p>मंजूर केलेली रक्कम १२०=००</p> <p>अक्षरी रुपये <u>एकूण वीस हजार</u></p> <p>आज रोजी रोख मिळाले</p> <p>तारीख २२/७/२०१३</p> <p>सही <u>Ravi</u></p>	<p>जावक नं</p> <p>दिनांक</p> <p>एकूण रक्कम [अंकी] रुपये १२०=००</p> <p>अक्षरी रुपये <u>एकूण वीस हजार</u></p> <p>मंजूर करण्यात येत आहे.</p> <p>पं. ज. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर</p>
--	---

Shikshan Prasarak Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D.J. Malpani Commerce &
B.N. Sarda Science College, Sangamner Dist. Ahmednagar

342

Workshop on

One Day Workshop On New Credit System For P.G.

On 28 July, 2013

R.No.

00043

RECEIPT

Date 28/7 /2013.

Received with thanks from Prof. Kalamkar R.P.
C.D. Jain college of comm, Shrirampur

Rupees (In words) One Hundred & fifty only

Only by cash / D.D. No. Cash as Registration fee.

YTC
प्राचार्य
सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

Rs. 150/-

[Signature]
For Convener

CERTIFICATE

S.P. Sanstha's

Sangamner Nagarpalika Arts, D. J. Malpani Commerce & B. N. Sarda Science College,
Sangamner 422605 (M.S.)

NAAC Re - accredited 'A' Grade College
ISO Standard 9001- 2008

University of Pune Sponsored
Workshop on

**Choice Based Credit System for
Post Graduate Courses**

This is to Certify that Prof./Dr/Mr/Ms. Kalamkar R. P.
of C. D. Jain College of Commerce Shrirampur
has Participated as resource Person/ Participant in one day workshop. organised
by the Dept. of Commerce & Research Centre on 28th July, 2013.

[Signature]
Dr A.H. Gaikwad
Vice Principal & Coordinator

[Signature]
Prof. D.S. Kulkarni
Head Dept of Commerce

[Signature]
Dr K.K. Deshmukh
Principal

रयत शिक्षण संस्थेचे,

चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर
ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटीसाठी अर्ज

मा. प्राचार्य,
चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स,
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर.

अर्जदार : श्री. / श्रीमती कळमकर आर. पी

इस सहा. प्रवृत्त

महाशय,

मी दि 21/04/2013 ते दि 22/04/2013 अखेर 2 दिवस येथे

विद्यापीठ / बोर्ड / महाविद्यालय कामासाठी जात आहे. सोबत विद्यापीठ / बोर्ड यांचेकडील पत्र क्रमांक
दिनांक ची प्रत जोडली आहे.

तरी वरीलप्रमाणे ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटी लिव्ह मिळावी ही विनंती.

कामाचा तपशील

- 1) पुणे विद्यापीठ, पुणे आयोजित one day workshop
- 2) on charge Based credit system to P.G. Course
- 3) at Sangamner College Sangamner.
- 4)

दिनांक : 20/04/2013

स्थळ : श्रीरामपूर

वरील कामासाठी ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटी मंजूर करणेत येत आहे./नाही.

आपला / आपली विश्वासू

सही

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर.

श्री. / श्रीमती कळमकर प्रवृत्त

इस सहा. प्रवृत्त

यांना विद्यापीठ / बोर्ड / विद्यापीठ (युजीसी) / महाविद्यालय कामासाठी दिनांक 21/04/2013 ते 24/04/2013

अखेर 2 दिवसाची येथे ड्यूटी लिव्ह देणेत येत आहे. /ऑन ड्यूटी सोडणेत येत आहे.

दिनांक : 20/04/2013

स्थळ : श्रीरामपूर

(सदरचा भाग कापून प्रवास विलासोबत जोडावा.)

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

नावक नंबर

रयत-१६

तारीख: २९/०७/२०१९

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

393

पावती नंबर :

१. अर्जदाराचे नाव व हुद्दा प्र. डी. वी. वेडेकर (कारकीर्दी प्रथमापत्र)
२. शाखेचे नाव स. डी. जैन कॉलेज, सातारा, सातारा जिल्हा, महाराष्ट्र
३. द.म. पगार रुपये १.२०००/-
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख दि. २९/०७/२०१९ सकाळी (२०११)
६. प्रवाससंदून परत आल्याची वेळ व तारीख दि. २९/०७/२०१९ सा. ६:३० am
७. प्रवासाचे एकूण तास १२:३०

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

श्री. वि. जैन साहेब सातारा महाविद्यालय, सातारा येथे सातत्याने येऊन शासकीय कामे सांभाळत आलेली.

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. भ्रिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२९/०७/२०१९	सातारा	सातारा	१२	सातारा	सा.	९२०	००	-	-	९२०	००
२९/०७/२०१९	सातारा	सातारा	१२	सातारा	सा.	९२०	००	-	-	९२०	००
एकूण अक्षरी रुपये						९२०	००	-	-	९२०	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.

तारीख: २९/०७/२०१९

सही [Signature]

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. १२० = ०० अक्षरी रु. [Signature]

[Signature] मान रोखी रोख मिळाली

तारीख २९/०७/२०१९

[Signature]

जा. नं. :

दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. १२० = ००

अक्षरी रुपये. [Signature]

मंजूर करण्यात येत आहे.

[Signature]
सातारा महाविद्यालय
श्री. डी. जैन कॉलेज, सातारा
सातारा जिल्हा, महाराष्ट्र

Shikshan Prasarak Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D.J. Malpani Commerce &
B.N. Sarda Science College, Sangamner Dist. Ahmednagar

Workshop on
One Day Workshop On New Credit System For P.G.)
On 28 July, 2013

R.No. **00030** **RECEIPT** Date **28/7** /2013.

Received with thanks from Prof. Ghotekar D.B.
C.D. Jain college of comm. Shirampur

Rupees (In words) One Hundred fifty only

Only by cash / D.D. No. Cash Registration fee.

Rs 150/-

Seal of the College

For Convener

सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर जि. अहमदनगर

348

S.P.Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D. J. Malpani Commerce & B. N. Sarda Science College,
Sangamner 422605 (M.S.)

NAAC Re - accredited 'A' Grade College
ISO Standard 9001- 2008

University of Pune Sponsored
Workshop on
Choice Based Credit System for
Post Graduate Courses

This is to Certify that Prof./Dr/Mr/Ms. Ghotekar D.B.
of C. D. Jain College of commerce Shirampur.
has Participated as resource Person / Participant in one day workshop. organised
by the Dept. of Commerce & Research Centre on 28th July, 2013.

Dr A.H. Gaikwad
Vice Principal & Co-ordinator

Prof. D.S. Kulkarni
Head, Dept. of Commerce

Dr K.K. Deshmukh
Principa

Sangamner 422605

CERTIFICATE

रयत शिक्षण संस्थेचे,
चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर
ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटीसाठी अर्ज

मा. प्राचार्य,
चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स,
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर.

अर्जदार : श्री. / श्रीमती डी. वी. कोरेकर
हद्द श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

महाशय,

मी दि. २८/०८/२०१३ ते दि. १ / १२ / २०१३ अखेर ९ दिवस हंगिंग येथे
विद्यापीठ / बोर्ड / महाविद्यालय कामासाठी जात आहे. सोबत विद्यापीठ / बोर्ड यांचेकडील पत्र क्रमांक
दिनांक २८/०८/२०१३ ची प्रत जोडली आहे.

तरी वरीलप्रमाणे ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटी लिव्ह मिळावी ही विनंती.

कामाचा तपशील

- १) जो विद्यापीठाचे कामासाठी जात आहे तो कामासाठी जात आहे.
- २) कामासाठी जात आहे.
- ३)
- ४)

दिनांक : २८/०८/२०१३
स्थळ : श्रीरामपूर

वरील कामासाठी ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटी मंजूर करणेत येत आहे./नाही.

आपला / आपली विश्वासू

डी. वी. कोरेकर

सही

डी. वी. कोरेकर
प्राचार्य,

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर.

श्री. / श्रीमती डी. वी. कोरेकर

हद्द श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

यांना विद्यापीठ / बोर्ड / विद्यापीठ (युजीसी) / महाविद्यालय कामासाठी दिनांक २८/०८/२०१३ ते २८/०८/२०१३
अखेर ९ दिवसांची हंगिंग येथे ड्यूटी लिव्ह देणेत येत आहे. / ऑन ड्यूटी सोडणेत येत आहे.

दिनांक : २८/०८/२०१३

स्थळ : श्रीरामपूर

(सदरचा भाग कापून प्रवास बिलासोबत जोडावा.)

डी. वी. कोरेकर
प्राचार्य

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

जावक नंबर

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

रयत १६

पावती नंबर

369

तारीख / / २०१३

१. अर्जदाराचे नांव व हुदा :- छात्र डॉ. एम कार अरावे महेशो गी डाकनाम
२. शाखेचे नांव :- चंद्ररूप डाकले जैन कॉलेज आफ कॉमर्स, श्रीरामपूर जि. अहमदनगर
३. द.म. चेड पे रुपये :- १०००/६
४. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २६/१२/२०१३ २०१३ २०१३
५. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख २६/१२/२०१३ २०१३ २०१३
६. प्रवासाचे एकूण तास १८ तास

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

विद्यार्थी क्लासा मध्ये पुणे विद्यापीठ यांनी
अभिमान क्लास मधील सुलभते मध्ये २०१३

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता चापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख -

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२६/१२	श्रीरामपूर	पुणे		श्रीरामपूर	२	२५०	१००			२५०	००
२६/१२	पुणे	श्रीरामपूर				२५०	००			२५०	००
								१५		१५	००
										१०	००
एकूण अक्षरी रुपये						५००	००	१५	००	६१५	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.
तारीख : / /

सही : प्रवासाचे

<p>खर्चाची पावती</p> <p>मंजूर केलेली रक्कम <u>६७५/००</u></p> <p>अक्षरी रुपये <u>२२५०००</u></p> <p>आज रोजी रोख मिळाले</p> <p>तारीख <u>१५/१२/२०१३</u></p> <p>सही <u>प्रवासाचे</u></p>	<p>जावक नं</p> <p>दिनांक</p> <p>एकूण रक्कम [अंकी] रुपये <u>६७५/००</u></p> <p>अक्षरी रुपये <u>२२५०००</u></p> <p>मंजूर करण्यात येत आहे.</p> <p>मंजूर <u>प्रवासाचे</u></p> <p>सही <u>प्रवासाचे</u></p> <p>श्री.बी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स</p> <p>श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर</p>
---	---

पुणे विद्यापीठ विद्यार्थी कल्याण मंडळ

डॉ. पंडित एन. शेळके
....., हे विद्यार्थी कल्याण मंडळांतर्गत
शनिवार, दिनांक २७ जुलै, २०१३ रोजी 'संत नामदेव सभागृह', पुणे विद्यापीठ येथे आयोजित केलेल्या विद्यार्थी
कल्याण अधिकारी एक दिवशीय वार्षिक नियोजन कार्यशाळेस उपस्थित राहिल्याबद्दल हे उपस्थितीपत्र देण्यात
येत आहे.

6-2-2013
(डॉ. पंडित एन. शेळके)
संचालक,
विद्यार्थी कल्याण मंडळ

जाचक नंबर

रयत १६

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

घावती नंबर

344

तारीख / / २०१३

१. अर्जदाराचे नांव व हुद्दा :- पु. डी. एम. श्री. व. लाले व श्री. व. लाले
२. शाखेचे नांव :- चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर जि. अहमदनगर
३. द.म. ग्रेड पे रुपये :- २०००/-
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख :- ५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २८/१२/२०१३ ६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख २८/१२/२०१३ ७. प्रवासाचे एकूण तास १३ दिवस

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

पुणे विद्यापीठ व राजमठ येथील सी.ने. मा.मा.प. म.ए.पि.ए.म. यांनी संयुक्तपणे M.Com अर्थशास्त्री हा मा.मा.प. कोर्सेस घेऊन वेळोवेळी टेस्ट दिली व त्यात उत्तीर्ण झाले.

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख
१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलोमीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२८/१२	सातारा	पुणे	६०	-	ए.सी.	६०	००	-	-	६०	००
२८/१२	पुणे	सातारा	६०	-	ए.सी.	६०	००	-	-	६०	००
एकूण अक्षरी रुपये						१२०	००	-	-	१२०	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.
तारीख : / /

सही :-

<p>खर्चाची पावती</p> <p>मंजूर केलेली रक्कम १२०१/-</p> <p>अक्षरी रुपये एकाच ठिकाणी</p> <p>आज रोजी रोख मिळाले</p> <p>तारीख १/१/२०१४ /</p> <p>सही</p>	<p>जाचक नं</p> <p>दिनांक</p> <p>एकूण रक्कम [अंकी] रुपये १२०=००</p> <p>अक्षरी रुपये</p> <p>मंजूर करण्यात येत आहे.</p> <p>मंजूर करणाऱ्याची सही</p> <p>श्री. व. लाले व श्री. व. लाले</p> <p>श्री. व. लाले व श्री. व. लाले</p> <p>श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर</p>
--	---

360

Shikshan Prasarak Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D.J. Malpani Commerce &
B.N. Sarda Science College, Sangamner Dist. Ahmednagar

Workshop on
One Day Workshop On New Credit System For P.G.
On 28 July, 2013

R.No. **00032** **RECEIPT** Date **28/7** /2013.

Received with thanks from Dr. Bakhale S.R.
C.D. Jain College of Comm Shirampur

Rupees (In words) _____

Only by cash / D.D. No. cash as Registration fee.

Rs. 150/-

Seal of the College

For Convener

प्रचार्य
सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
शीरामपूर, जि. अहमदनगर

S.P.Sanstha's
Sangamner Nagarpalika Arts, D. J. Malpani Commerce & B. N. Sarda Science College,
Sangamner 422605 (M.S.)
NAAC Re - accredited 'A' Grade College
ISO Standard 9001-2008

University of Pune Sponsored
Wokrshop on
Choice Based Credit System for
Post Graduate Courses

This is to Certify that Prof./Dr/Mr/Ms. Bakhale S.R.
of C. D. Jain College of Commerce Shirampur.
has Participated as resource Person / Participant in one day workshop. organised
by the Dept. of Commerce & Research Centre on 28th July, 2013.

Dr A.H.Galkwad Prof. D.S.Kulkarni Dr.K.K.Deshmukh
Vice Principal & Coordinator Head Dept of Commerce Principal

CERTIFICATE

Dr. D. Y. Patil Vidya Pratishthan Society's, Pune.
PADMASHREE Dr. D. Y. PATIL ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE
PIMPRI, PUNE- 411 018.

SENIOR (NON-AIDED) COLLEGE
MISCELLANEOUS RECEIPT

Date: 16/8/13

Receipt No.: 5073

Name Of the Student in Full Mr. Rajesh Butra

Class _____ Faculty _____ Year 2013-14

Sr. No.	Particulars	Amount	
		Rs.	Ps.
1.	Admission Form & Prospectus		
2.	Eligibility Fee		
3.	Revaluation & Verification Fee		
4.	T. C. / Bonafide Certificate Fee		
5.	Photocopy of Answer Paper		
6.	Others (if any) <u>Workshop</u>	<u>200</u>	
Amount In Words Rs. <u>Two Hundred</u>			
<u>Rs. only</u>		TOTAL	<u>200</u>

Mode Of Payment Cash / D. D. / P. O. No. _____ Dated _____

Drawn on Bank _____ Branch _____

CONDITIONS

1. The admission is purely provisional and is subject to confirmation by University of Pune.
2. The Payment of fees does not give right to admission.
3. Any Legal dispute between the college & student or his / her parent / guardian, arising out of the relation established by admission, will be dealt with in the court of C. J. J. D., Pimpri, Pune, Maharashtra State.
4. This original receipt must be produced while claiming the refund in case of cancellation of admission or Leaving the college prior to completion of the course.

I have read the conditions of admission rules & regulations given in information brochure of the college and H.S.C. Board / University of Pune.
I agree to abide by them.

Receiver's Signature

Principal
C. D. Jain College of Commerce
Shrirampur

Knowledge is power

Dr. D. Y. Patil Vidya Pratishthan Society's
PADMASHREE Dr. D. Y. PATIL
ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE
(Affiliated to University of Pune ID No. PU/PN/ACS/111/1995)
(NAAC Accredited B++ Grade)

Dr. P. D. Patil
Chairman

Mrs. S. P. Patil
Vice Chairman

Dr. Snehal Agnihotri
Principal

Ref. No. : ACS/7526

Date : 07/08/2013

To,
The Principal,

Subject : One day workshop on "Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical slips & Implementation of Credit system for First year of M.C. A. Commerce".

Dear Sir/ Madam,

It gives us immense pleasure to announce that Pad. Dr. D. Y. Patil ACS College, Pimpri and University of Pune has jointly organized one day workshop on "Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical slips & Implementation of Credit system for First year of M.C. A. Commerce" on 16th August 2013 from 9.00 am onwards. I kindly request you to depute atleast two teaching faculty members from your college to participate in the workshop.

The registration fee for each participant is Rs. 200/- which is inclusive of breakfast and lunch. Kindly note that the TA/DA is to be borne by the respective colleges.

Please confirm your participation by email at the earliest. Awaiting for your positive response.

Thanking you.

H. O. D.
(Dr. Ranjit Patil)

PRINCIPAL
(Dr. Snehal Agnihotri)

For details contact :- Dr. Ranjit Patil (9922971487),
Mrs. Reshma Masurekar (9823433425),
Ms. Neeta Takawale (9860330434)

Email: - dypatilpimpri@gmail.com, pranji77@gmail.com

Dr. D.Y. Patil Vidya Pratishthan Society's

**PADMASHREE DR. D. Y. PATIL ARTS, COMMERCE
AND SCIENCE COLLEGE**

PIMPRI PUNE- 411 018.

Accredited by NAAC with "B++" Grade

ONE DAY WORKSHOP ON

**"Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical Slips & Implementation of Credit System
for First Year of M.C.A. Commerce".**

Certificate

This is to certify that Prof./Dr./Mr./Mrs./Miss Batra Rajesh Bhagwan Singh
of C. D. Jain College, Shrisampur College/Institute has participated in
One Day Workshop on "Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical slips & Implementation of Credit system for First year
of M.C. A. Commerce" conducted on 16th August 2013 at Padmashree Dr. D.Y. Patil Arts, Commerce and Science
College Pimpri.

चावक नंबर

रकम-१६

तारीख: 16/08/2003

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

52

पावती नंबर :

१. अर्जदाराचे नाव व हुद्दा अंतरा रविश प्रतापवानमिंग मुनि प्रोफेसर
२. शाखेचे नाव सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
३. द.म. पगार रुपये १००००/-
४. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २०/०८ - ५/०९
५. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख २४/०८/२००३
६. प्रवासाद्वन प्रत आल्याची वेळ व तारीख २१/०८ ११:३०
७. प्रवासाचे एकूण तास १८ तास ३० मि.
८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे
३० मीनारला ३ परीक्षा २०/०८ २०/०८ २०/०८ १० मी. Implementation of credit system for MCA

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता वापूची प्रवास वेता असल्यास त्याची तारीख
१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या वारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास पत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
१६/०८/२००३	श्रीरामपूर	युगे	२००	-	वाणी	१६४	००	१५२	००	३१६	००
	श्रीरामपूर	पिंपी	१५	-	टिप	२०	-	-	-	२०	-
	पिंपी	श्रीरामपूर	५	-	टिप	२०	-	-	-	२०	-
	ACS course	पिंपी	५	-	टिप	२०	-	-	-	२०	-
	पिंपी	श्रीरामपूर	१५	-		२०	-	-	-	२०	-
१६/०८/२००३	युगे	श्रीरामपूर	२००	-	वाणी	२५०	००	-	-	२५०	००
						५१४	००	-	-	५१४	००

एकूण अक्षरी रुपये ५१४ ०० ००
 मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोणत्याही प्रवासा खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
 तारीख: / / २००३

खर्चाची पावती
 मंजूर केलेली रकम रु. ५१४
५१४
 तारीख १६/८/२००३

ना. नं.: ५१४२००
 दिनांक: १६/०८/२००३
 एकूण रक्कम (अक्षरी) रु. ५१४२००
 अक्षरी लिपि: ५१४२००
 मंजूर करणाराचे वेळ नसणे.
 मंजूर करणाराचे नाव: पणवले चौदा
 C. D. Jain College of Commerce
 Chhannampur

जावक नंबर

रयत-१६

तारीख: १९/०८/२०१३

रयत शिक्षण संस्था, सातारा प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

पावती नंबर :

१. अर्जदाराचे नाव व हुदा जोशी पी.डी. एसि. शेवघर
२. शाखेचे नाव C.D. Jain College, Shri Rampur.
३. द.म. पगार रुपये १०००/-
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख १९/०८/१३ ५:००am.
६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख १९/०८/१३ ११:३०pm
७. प्रवासाचे एकूण तास १८ तास ३० मी.

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

सेमिनार ला. उपस्थित राहिलो सकाळी १० ते ६
Implementation of Credit System for MCA.A
F.Y.B.CA. Practical Slip.

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
१९/०८/१३	श्रीरामपुर	पुणे	२००		बस	१८४		१५३	००	२०९	००
	शिवजीनगर	पिंपरी	१५		रिक्षा	२०				२०	
	पिंपरी	ACSCollege	५		रिक्षा	२०				२०	
१९/०८/१३	पुणे	श्रीरामपुर			बस						
	ACSCollege	पिंपरी	५		रिक्षा	२०				२०	
	पिंपरी	शिवजीनगर	१५		रिक्षा	२०				२०	
१९/०८/१३	पुणे	श्रीरामपुर	२००		बस	२५०				२५०	
						५१४				५१४	
						५१४				५१४	

एकूण अक्षरी रुपये

५१४/-

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.

तारीख: / / २००

सही

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. ५१४/- अक्षरी रु. ५१४/-

आज रोजी रोख मिळाली.

तारीख १९/८/२०१३

सही

जा. नं. :

दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. ५१४ २००अक्षरी रुपये. ५१४ २००

मंजूर करण्यात येत आहे.

मंजूर पावतीची सहीसी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपुर, जि. अहमदनगर

Knowledge is power

Dr. D. Y. Patil Vidyapeeth Society's
PADMAASHREE Dr. D. Y. PATIL
ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE
(Affiliated to University of Pune ID No. PU/PN/ACS/111/1995)
(NAAC Accredited B++ Grade)

Dr. P. D. Patil
Chairman

Mrs. S. P. Patil
Vice Chairman

Dr. Snehal Agnihotri
Principal

Ref. No. : ACS/7526

Date : 07/08/2013

To,
The Principal,

Subject : One day workshop on "Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical slips & Implementation of Credit system for First year of M.C. A Commerce".

Dear Sir/ Madam,

It gives us immense pleasure to announce that Pad. Dr. D. Y. Patil ACS College, Pimpri and University of Pune has jointly organized one day workshop on "Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical slips & Implementation of Credit system for First year of M.C. A Commerce" on 16th August 2013 from 9.00 am onwards. I kindly request you to depute atleast two teaching faculty members from your college to participate in the workshop.

The registration fee for each participant is Rs. 200/- which is inclusive of breakfast and lunch. Kindly note that the TA/DA is to be borne by the respective colleges.

Please confirm your participation by email at the earliest. Awaiting for your positive response.

Thanking you.

H. O. D.
(Dr. Ranjit Patil)

PRINCIPAL
(Dr. Snehal Agnihotri)

For details contact :- Dr. Ranjit Patil (9922971487),
Mrs. Reshma Masurekar (9823433425),
Ms. Neeta Takawale (9860330434)

Email: - dypatilpimpri@gmail.com, pranjit77@gmail.com

Dr. D. Y. Patil Vidya Pratishthan Society's, Pune.
PADMASHREE Dr. D. Y. PATIL ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE
PIMPRI, PUNE- 411 018.

SENIOR (NON-AIDED) COLLEGE
MISCELLANEOUS RECEIPT

Date: 16/8/13

Receipt No.: 5074

Name Of the Student in Full Mr. Jashi Pushkar D.

Class _____ Faculty _____ Year _____

Sr. No.	Particulars	Amount	
		Rs.	Ps.
1.	Admission Form & Prospectus		
2.	Eligibility Fee		
3.	Revaluation & Verification Fee		
4.	T. C. / Bonafide Certificate Fee		
5.	Photocopy of Answer Paper		
6.	Others (if any) Workshop	200	
Amount In Words Rs. Two Hundred Rs only		TOTAL	200

Mode Of Payment Cash / D. D. / P. O. No. _____ Dated _____

Drawn on Bank _____ Branch _____

CONDITIONS

1. The admission is purely provisional and is subject to confirmation by University of Pune.
2. The Payment of fees does not give right to admission.
3. Any Legal dispute between the college & student or his / her parent / guardian, arising out of the relation established by admission, will be dealt with in the court of C. J. J. D., Pimpri, Pune, Maharashtra State.
4. This original receipt must be produced while claiming the refund in case of cancellation of admission or Leaving the college prior to completion of the course.

I have read the conditions of admission rules & regulations given in information brochure of the college and H.S.C. Board / University of Pune. I agree to abide by them.

Receiver's Signature

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

Dr. D.Y. Patil Vidya Pratishthan Society's

**PADMASHREE DR. D. Y. PATIL ARTS, COMMERCE
AND SCIENCE COLLEGE**

PIMPRI PUNE- 411 018.

Accredited by NAAC with "B++" Grade

ONE DAY WORKSHOP ON

**"Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical Slips & Implementation of Credit System
for First Year of M.C.A. Commerce".**

Certificate

This is to certify that Prof./Dr./Mr./Mrs./Miss Poohi Poohkar Dillip
of C. D. Jain College, Khairampur College/Institute has participated in
One Day Workshop on "Restructuring of F.Y.B.C.A. Practical slips & Implementation of Credit system for First year
of M.C. A. Commerce" conducted on 16th August 2013 at Padmashree Dr. D.Y. Patil Arts, Commerce and Science
College Pimpri.

Dr. Ranjit Patil
Head & Co-ordinator

Dr. Jaiprakash Jadhav
Vice-Principal

Dr. Snehal Agnihotri
Principal

क्रमांक नंबर

फॉर्म-१६

तारीख: 21/02/2023

रयत शिक्षण संस्था, सातारा प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

९१

प्रवृत्ती नंबर :

- अर्जदाराचे नाव व हुदा खनरा २ जोशी भुगवानामित्र म. सी. फेलो
- शाखेचे नाव सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
- द.म. पगार रुपये १००००/-
- प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २१ फेब्रु २०२३ ५.००
- प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख २३/०२/२३
- प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख २१ फेब्रु ११.००
- प्रवासाचे एकूण तास १८ तास

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

बि. विभागातील सेमिनार ता. २३ फेब्रु २०२३ रोजी (BEC course) सकाळी १०:३० ते सांज ५ वाजे पर्यंत.

९. वर नमूद केलेल्या कामांकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवृत्तीच्या वारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
21/02/23	शिरामुई	युती	२००	-	सवारी	१००	००	५५	००	२०५	००
	शिरामुई	शिरामुई	०६	-	सवारी	५०	००	-	-	५०	००
	शिरामुई	शिरामुई	२	-	सवारी	१०	००	-	-	१०	००
	शिरामुई	शिरामुई	-	-	सवारी	१०	००	-	-	१०	००
	शिरामुई	शिरामुई	०६	-	सवारी	५०	००	-	-	५०	००
	युती	शिरामुई	२००	-	सवारी	२५०	००	-	-	२५०	००
						५५०	००			६०५	००

एकूण अक्षरी रुपये ६०५ एकापदास ६०५

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोणत्याही प्रकारचा खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
तारीख: / / २००

म्हणे

छात्राची स्वाक्षरी

ज. नं.:

दिनांक:

मंडळ वेगळेही राहणार नाही अक्षरी व अक्षरी

एकूण रक्कम (अक्षरी) व ६०५

मंडळ वेगळेही राहणार नाही अक्षरी व अक्षरी

अक्षरी व अक्षरी ६०५

तारीख ६/३/२०२३

म्हणे

मंडळ वेगळेही राहणार नाही

मंडळ वेगळेही राहणार नाही
C. D. Jain College of Commerce
Chitambar

Subject: Invitation for one day Seminar on 24th August

From: sandhya tapadia (tapadiasandhya@gmail.com)

abhinavmba.institute@yahoo.com; info@alardinstitutes.org; ibmrc@vsnl.in; asmics@vsnl.net; info@iicmr.org; directormcacollege@gmail.com; prashant74123@gmail.com; dypeect@gmail.com; mbapayal@live.in; dypimca@dataone.in; dypimrpimpri@gmail.com; info@raisoni.net; sandeepgokhale@indsearch.org; timpune08@gmail.com; aica@jspm.edu.in; directoreica@gmail.com; lalitkanore@gmail.com; priyankasingh1206@gmail.com; director@kes.org.in; directorimcc@vsnl.net; academic@mitsom.com; ferojkhanpune@gmail.com; director@navsahyadri.edu.in; pkiripi2009@yahoo.com; enquiry@asma.in; pesimcd@gmail.com; principal@bgcollege.com; mdimrt@rediffmail.com; anup.vaidya@indiraiimp.edu.in; director_sibaca@sinhgad.edu; director_sibar@sinhgad.edu; registrar.siom@sinhgad.edu; director@simca.ac.in; director@vitindia.org; a_g_j@rediffmail.com; jadhavb@gmail.com; admin@arihant.org.in; priyaninad@asmedu.org; atsscottage@vsnl.net; a_r_patil2001@yahoo.com; sandeepmukhate@yahoo.co.in; director@christcollegepune.org; bbabmcc@yahoo.co.in; dnyanvardhini@gmail.com; pad.dypatilacs@gmail.com; info.acs@dypvp.edu.in; bjcollege_ale@yahoo.co.in; sscj@yahoo.co.in; info@kes.org.in; kaveri.college@gmail.com; pradeepsonar73@yahoo.in; macscollege@mitpune.com; bbwaphare@mitacsc.ac.in; mitsomcollege@mitpune.com; garware67@gmail.com; prin-aisc@azamcampus.org; kjha31@gmail.com; info@moderncollegegk.org; srcy2k@gmail.com; smandade@gmail.com; principal@pdeabgc.edu.in; macscollege@yahoo.co.in; rayatmjoshicollege@rediffmail.com; sarhadcollege@yahoo.com; principal.vdr@gmail.com; support@suryadatta.org; principal@tccollege.org; salvesanjay1124@gmail.com; vjura2005@gmail.com; nmkulkarni123@yahoo.com; ibmr.wakad@indiatimes.com; agccomp@eth.net; nowrosjeewadiacollege1@gmail.com; moholcollege@gmail.com; wc_saswad@pdeapune.org; pvgscos@yahoo.com; rajmata_college@yahoo.co.in; principalspc@vsnl.net; kcmohite@gmail.com; director@vt.edu; info@indiraicem.ac.in; Mankar164@gmail.com; gsmoze@yahoo.co.in; drmgjadhav@gmail.com; joshijspm@gmail.com; rscoc@jspm.edu.in; principal@maepune.com; mmcoe@mmcoe.edu.in; mmit@mmit.edu.in; pccoeadmin@gmail.com; pesmcoe@gmail.com; sbpcoepincipal@gmail.com; nbnscoe@sinhgad.edu; stes@sinhgad.edu; principal_sit@sinhgad.edu; moonje_institute@rediffmail.com; kbhsst@rediffmail.com; principalbykcc@rediffmail.com; contact@kthmcollege.com; gdsawantcollege@yahoo.co.in; prinhptryknsk@rediffmail.com; fec@ges-coengg.org; kkwieer@gmail.com; atyourservice@bkc.met.edu; principal@kbtcoe.org; akole2011@gmail.com; ibmrndnagar@gmail.com; director@pirensibma.com; imscdr_anr@bsnl.in; ajitnimase@gmail.com; bphearn_col_anr@sancharnet.in; kjscollege@rediffmail.com; cdjcollege@yahoo.com; smbstcollege@gmail.com; sapathare@gmail.com; queries.sangamnercollege@gmail.com;

Date: Wednesday, 21 August 2013 10:24 AM

Respected Sir

As you might know that University of Pune has recommended Cambridge

English – Business (BEC) certifications for all 1st Year MCA students. BEC (Business English Certificates) is an internationally recognised

qualification in English for work, designed by Cambridge English Language Assessment, a Department of the world-renowned University of Cambridge.

Department of Computer Science, University of Pune has organised One Day Seminar in collaboration with Cambridge English for Principals/ Heads,

Faculties of Departments of English in MCA colleges to create awareness

about BEC , its benefits to the students and the implementation procedure across all the affiliated colleges of University of Pune on 24th August, 2013.

We cordially invite you for the event. Your presence is auspicious for us.

Kindly refer the link for the details
Looking forward to your positive response.

Sandhya A. Tapadia
Assistant Professor,

Department of Computer Science,
University of Pune

Please refer following link for the details of seminar. There is no registration fee for it. Lunch is complementary. No TADA will be given.

Please reply to same mail or call me on 9923201098 to confirm the registration

<http://cs.unipune.ac.in>
www.unipune.ac.in

UNIVERSITY OF PUNE

CAMBRIDGE ENGLISH
Language Assessment
Part of the University of Cambridge

"THOUGHTS LEADERS' SEMINAR" Certificate of Participation

This is to certify that Mr./Mrs./Miss. *Baka Rajesh Bhagwansingh* of
Commence College/Department
has participated in "Thoughts Leaders' Seminar" on Developing Business English Skills of University of Pune graduates
through Cambridge English Certification for M.C.A. faculties held at Sant Namdeo Sahbhagruh, University of Pune on
24th August, 2013

पंडित विद्यासागर
Dr. Pandit Vidyasagar
Head

Department of Computer Science, UoP

Ms. Angela French
Director of Operations
Cambridge English Language Assessment

बातक नंबर

तारीख : / / २००

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

रयत-१६

(७२९)

पावती नंबर :

- अर्जदाराचे नाव व हुदा आहिली वी. आर.
- शाखेचे नाव बी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर.
- ट.म. पत्रक रुपये ₹९,३४०/-
- प्रवासाचे एकूण तास २०००१
- प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख ११/१०/२०१३ दुपारी ३ वा.
- प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख ११/१०/२०१३ सां.प.वा.
- प्रवासाचे एकूण तास ५३ तास
- प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे
'रयत इन्स्टिट्यूट ऑफ बिजनेस' या संस्थेने डी.पी. कॉलेज ऑफ कॉमर्स, सातारा, येथे आर्थोर्जिनिक कोमर्शियल कार्यशाळा व्हाण रहावे.

९. वर नमूद केलेल्या कामाकारिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण		
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	
०१/१०/२०१३	श्रीरामपूर	सातारा	३१५	सातारा	२०१३	३४०	००			३४०	००	
११/१०/२०१३	सातारा	श्रीरामपूर	३१५	श्रीरामपूर	२०१३	३४०	००			३४०	००	
जावळी												
प्रवास मार्ग (श्रीरामपूर) १५४२												
प्रवास मार्ग (सातारा) १५४२												
सातारा २११६, श्रीरामपूर २११६												
एकूण अक्षरी रुपये <u>₹९,३४०</u>												
मितींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा												
एकूण अक्षरी रुपये <u>₹९,३४०</u>												

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत

इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.

तारीख : / / २००

सही

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. ₹९,३४० अक्षरी रु. ₹९,३४०

मंजूर करण्यात येत आहे.

तारीख १२/१०/२०१३

सही

वा. नं. :

दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. ₹९,३४०

अक्षरी रुपये

मंजूर करण्यात येत आहे.

मंडळ कार्यालय सहायक
C. D. Jain College of Commerce
Shrirampur, Dist. Ahmednagar

HOTEL SAGAR DELUXE

20/1, Radhika Road, SATARA - 415 002 (Maharashtra) ☎ : 02162-228331, 228332

RECEIPT

102

Receipt No. 7339 Date 10/10

Received with thanks from M/s. Mr. Barhate Sir.

the sum of Rupees One Thousands & the
Hundreds & Fifty only.

• On Account • Bill No. 237 Full / Part Payment.

By • Cash • Cheque / Draft No. Cash

Drawn on Banks _____

₹ 1350/-

Subject to realisation of cheque / draft

Barhate
Receiver's Signature

RAYAT SHIKSHAN SANSTHA, SATARA
Rayat Institute of Research and Development
CERTIFICATE

This is to certify that Mr./Mrs./Dr. B.R. Aadik.
of C.D. Jain College of Com. has participated / Worked as
Shrirumpae
Coordinator / Member of organization Committee / Resource Person /
Chair Person in the **One day State Level Workshop** on 'Development of
Academic Resource Center' organized by **Rayat Institute of Research
and Development** at D.G.College of Commerce, Satara, Maharashtra on
10th October, 2013.

Prin. Dr. B.T. Jadhav
Deputy Director
RIRD

Prin. Dr. N.S. Gaikwad
Director
RIRD

Congratulations

735
 सित
 सोमवार -
 स

आवक नंबर

पत्र-१६

तारीख : / / २००

रघत शिक्षण संस्था, सातारा
 प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

पावती नंबर :

१. अर्जदाराचे नाव व हुदा मन्त्री मोरे व्ही. एम
२. शाळेचे नाव सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर
३. द.म. पगार रुपये ६०००/-
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २३/०४/२०१५ (सकाळी ५ वा)
६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख शुक्रा १२ वा
७. प्रवासाचे एकूण तास
८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

UGC-(IGAC) National Seminar: two days
 CKJ college Panvel, two

९. वर नमूद केलेल्या कामांकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख
१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
23/04/15	श्रीरामपूर	पानवेल	350	पानवेल	बस	320	00	-	-	320	00
	पानवेल	श्रीरामपूर	350	श्रीरामपूर	बस	320	00	-	-	320	00
एकूण अक्षरी रुपये										640-00	

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
 तारीख : 24/04/2015

सही Vikmal

खर्चाची पावती
 मंजूर केलेली रकम रु. ६४०/- अक्षरी रु. ६४०/-
 आज रोजी रोख मिळाली.
 तारीख 24/04/2015 Vikmal

जा. नं. : दिनांक :
 एकूण रक्कम (अंकी) रु. ६४०/-
 अक्षरी रुपये. ६४०/-
 मंजूर करण्यात येत आहे.
पाचार

CHANGU KANA THAKUR A. C. S. COLLEGE, NEW PANVEL

MISCELLANEOUS CASH RECEIPT

27/4/15 2000

Misc. Rcpt No. : M/7282

Misc. Rcpt. Date : 24/04/2015

Particulars : NATIONAL SEMINAR-ROLE OF BEST PRATICES IN QUALITY

Acc Code	Account Description Particulars Of Voucher	Voucher Amount
A06091	UGC-IQAC MR.VIVEK MORE-C.C.JAIN COLLEGE-SHRIRAMPUR R-NATIONAL SEMINAR-R	1000.00 CR
A06091	UGC-IQAC DR.L.D.BHOR-C.C.JAIN COLLEGE SHIRAMPUR-N ATIONAL SEMINAR-ROLE	1000.00 CR
DEBIT MAIN CASH		2000.00

24/04/2015 @ 12:04

Prepared By

Confirmed By

Received By

सौ. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपुर

Janerben Bhagat Shikshan Prasarak Sanstha's

CHANGU KANA THAKUR

Arts, Commerce and Science College, New Panvel

Re-accredited 'A' Grade by NAAC

'College with Potential for Excellence' Status Awarded by University Grants Commission

'Best College Award' by University of Mumbai

UGC Sponsored

National Seminar on

'Role of Best Practices in Quality Enhancement and

Sustenance in Higher Education Institutions'

Organized by

Internal Quality Assurance Cell (IQAC)

CERTIFICATE

This is to certify that Dr./Shri./Smt./Kum. Vivek M. More
of C.D. Jain College of Commerce, Shrirampur has participated in
the National Seminar on 'Role of Best Practices in Quality Enhancement and Sustenance in Higher Education Institutions'
held at our college on April 24-25, 2015 and presented a paper on Role of IQAC to Impart Best Practices
in students Supports & Progression

S.K. Patil

Dr. S.K. Patil
Co-Convenor and
Member,
Internal Quality Assurance Cell

D.S. Narkhede

Dr. D.S. Narkhede
Convener and
Co-ordinator,
Internal Quality Assurance Cell

S.T. Gadade

Dr. S.T. Gadade
Principal,
Changu Kana Thakur
A.C.S. College, New Panvel

Janardan Bhagat Gishshan Prasarak Samithin
CHANGU KANA THAKUR
Arts, Commerce and Science College, New Panvel

Re-accredited 'A' Grade by NAAC
'College with Potential for Excellence' Status Awarded by University Grants Commission
'Best College Award' by University of Mumbai

UGC Sponsored
National Seminar on
**'Role of Best Practices in Quality Enhancement and
Sustenance in Higher Education Institutions'**
Organized by
Internal Quality Assurance Cell (IQAC)

CERTIFICATE

This is to certify that Dr./Shri./Smt./Kum. L. D. Bhor
of C.D.Jain College of Commerce, Shirampu has participated in
the National Seminar on **'Role of Best Practices in Quality Enhancement and Sustenance in Higher Education Institutions'**
held at our college on April 24-25, 2015 and presented a paper on Role of IQAC to Impart Best
Practices in Students Supports & Progression

Dr. S.K. Patil
Co-Convenor and
Member,
Internal Quality Assurance Cell

Dr. D.S. Narkhede
Convenor and
Co-ordinator,
Internal Quality Assurance Cell

Dr. S.T. Gadade
Principal,
Changu Kana Thakur
A.C.S. College, New Panvel

No.: BR5R0431

Dated 4-Dec-2013

WALCHAND COLLEGE OF ENGINEERING (B)
(An Autonomous Institute)
Vishrambag, Sangli.

RECEIPT

Received with thanks from : SHRI V. M. MORE & SHRI A. B. ANADKAR

The sum of : Rs. Five Thousand Only

By : Cheque/DD 4-Dec-2013 5,000.00

Remarks : D.D. NO. 930717 DT 24/11/2013 RS. 5000/-
RECEIVED FROM SHRI V. M. MORE &
SHRI A. B. ANADKAR TOWARDS
REGISTRATION FEE FOR ONE WEEK
WORKSHOP ON LIBRARY AUTOMATION
& DEVELOPMENTS OF INSTITUTIONAL
REPOSITORY WITH DSPACE FOR 02DEC
TO 06 DEC 2013

₹ 5,000.00/-

**Subject to Realisation

Authorised Signatory

प्राचार्य

सी. डी. जैन
श्रीरामपुर, जि. अहमदनगर

Handwritten notes: fee two person 5000 / 2 = 2500 rs. J.T. FINE

Walchand College of Engineering, Sangli

(An Autonomous Institute)

Certificate

This certificate is awarded to

MR./Mrs./Dr./ *More V. M.*
of *C. D. Jain college of Commerce Ahmednagar* in
recognition of his/her participation in One week Workshop on "Library Automation and
Development of Institutional Repository with DSpace" from 2nd to 6th December 2013
organized by Ajit Gulabchand Central Library, Walchand College of Engineering, Sangli
under TEQIP-II.

Inamdar
Dr. S.A.N. Inamdar
Librarian & Co-ordinator

P.J. Kulkarni
Dr. P.J. Kulkarni
I/c Director

Certificate

वाचक नंबर

तारीख : / / २००

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

२२-१६

9955

पावती नंबर :

१. अत्रंदाचे नाव व हुद्दा प्रा. डॉ. सुपे वी. जी
२. शाखेचे नाव सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर
३. द. म. पगार रुपये
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख ०१/१२/२०१५ वेळ २:६५ वाजेपर्यंत
६. प्रवासातून परत आल्याची वेळ व तारीख ०१/१२/२०१५ वेळ २:१५ वाजेपर्यंत
७. प्रवासाचे एकूण तास १७ तास

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे
आण्णासाहेब आवडे कॉमर्स व सामान्य महाविद्यालय साठी संचालित-
 कराविलेले उपस्थित राहिले.

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याचा तारीख
१०. भिटींगवारी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
०१/१२/२०१५	श्रीरामपूर	मंचल	१५०	श्रीरामपूर	जल	१४५	००	-	-	१४५	००
०१/१२/२०१५	मंचल	श्रीरामपूर	१५०	श्रीरामपूर	जल	१४५	००	-	-	१४५	००
एकूण अक्षरी रुपये <u>दोनशे नव्वद साठ</u>										२९०	००

मी, असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोट्टनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
 तारीख १०/१२/२०१५

सही

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. २९०/- अक्षरी रु.
दोनशे नव्वद साठ आज रोजी रोख मिळाली.

तारीख १०/१२/२०१५

सही

वा. नं. :

दिनांक: १०/१२/२०१५

एकूण रक्कम (अंकी) रु. २९०/-

अक्षरी रुपये दोनशे नव्वद साठ

मंजूर करण्यात येत आहे.

C. D. Jain College of Commerce
Shrirampur

Education through Self - help is our motto. Karmaveer

Rayat Shikshan Sanstha's

Annasaheb Awate Arts, Commerce & Hutatma Babu Genu Science College, Manchar,

Tal-Ambegaon, Dist- Pune, Pin-410503

Reaccredited by NAAC with 'B' Grade

BCUD Sponsored

TWO DAYS NATIONAL LEVEL SEMINAR ON

INDIAN AGRICULTURE PROBLEMS AND PROSPECTS

Organized by

DEPARTMENT OF ECONOMICS

Certificate

This is to certify that *Prin./Prof./Dr./Shri/Smt. Tupe. B.G.*
of *C.D. Jain College of Commerce, Shivajinagar,* has Participated as Delegate /
Paper presenter/resource person / Chairperson attended in the Two Days National Level Seminar organized by Department
of Economics on 6th and 7th February 2015. He/She has presented a research paper / poster entitled _____

"Indian Agricultural Price Policy"

[Signature]
Prof. S.B.Waman
Convener

[Signature]
Prof. Dr. L.B.Gholap
Councilor

[Signature]
Dr. Pandurang Gaikwad
Director & Principal

वारक नंबर

रथत-१६

तारीख 23/12/2024

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

पावती नंबर :

9706

१. उर्जदाचे नाव व हुदा मोरे विवेक मिलीय (ग्रंथपाल)
२. शाखेचे नाव सि.डी जेन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, त्रिरामपुर
३. इ.म. पगार रुपये ६०००
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख 31/12/2024
६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख 5/1/2025
७. प्रवासाचे एकूण तास 54 तास
८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे
Four days National Workshop on Library computerization

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
31/12/2024	त्रिरामपुर	पनवेल	210	वाशी	बस	540	00	540	00	1080	510
	पनवेल	वाशी	20	वाशी	लोकल	20	00			20	
4/1/2025	वाशी	त्रिरामपुर	210	वाशी	बस	510	00	510	00	1020	510
एकूण अक्षरी रुपये एक हजार चौदाशे मात्र						1040	180	1220	00	2220	1040

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोठूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
तारीख : / / 200

सही

Sikhar

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. 22200 अक्षरी रु. 22200

एक हजार चौदाशे मात्र

तारीख / / 200

सही

सि.डी. जेन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, त्रिरामपुर

जा. नं. :

दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. 1040700

अक्षरी रुपये

मंजूर करण्यात येत आहे.

मंजूर करणाराची सही
शिक्का

रयत शिक्षण संस्थेचे

Cash

44

कर्मवीर भाऊराव पाटील कॉलेज

वाशी, नवी मुंबई - ४०० ७०३.

2206

नं. 2245
श्री. रा. रा. Yivek Milind Mane ता. 04/12/2014

राहणारा C.D. Jain College - Shirampur यांजकडून
तपशील Dist. Ahmednagar

रक्कम (अक्षरी) रु. Three Thousand Rupees only

रक्कम (अंकी) रु. 3000 खाते

वरील तपशीलप्रमाणे रक्कम रोक/चेकने/मनी ऑर्डरने मिळाली. आभारी आहेत.

लेखनिक
Sept-2014/100/BKS/Atharva

अकौंटंट
[Signature]

प्राचार्य

Rayat Shikshan Sanstha's

Karmaveer Bhaurao Patil College, Vashi

Sector 15A, Jhunagar, Vashi, Navi Mumbai-400703

NAAC Re-accredited with 'A' Grade * ISO 9001 : 2008 Certified Institute * 'Best College Award' by University of Mumbai

Four Days' National Workshop

Certificate of Participation

This is to certify that Prof./Dr./Mr./Ms. Yivek Milind Mane, Librarian
Of C.D.J. College of Shirampur, Dist. A'Nagar
Participated as Resource Person/ Paper Presenter / Demonstrator/ Participant in the
Four Days' National Level Workshop on Library Computerization: Process, Methods and
Systems using MKCL's (Pune) Libreria : Library Management System (LCPMS) in collaboration
with Navi Mumbai Librarians' Association on December 1-4, 2014.
He presented a paper entitled A SWOT analysis of Libreria Software from MKCL:
An overview.

[Signature]
Prof. T. K. Kumbhar
Convener, LCPMS
President, NMLA

[Signature]
Prof. S. D. Mane
Chairman, LCPMS

[Signature]
Prof. S. B. Kale
Coordinator, LCPMS

[Signature]
Prin. Dr. V. S. Shivankar
President, LCPMS

No. 113 (113)

Date: 24/7/14

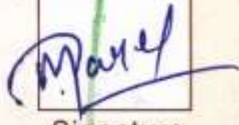
RECEIVED with thanks from Mr. Yogiraj Chandrataru
 the sum of Rupees Two hundred only.

_____ by cheque / draft / cash, in full / part / advance

payment of our Bill No. _____ Dated 24/7/14 / A/c of. workshop
for Restructuring of S.Y.B.C.A & M.C.A (Comm)
Practical Slips

₹ 200/-

Principal
 C. D. Jain College of Commerce
 Shirampur, Dist. Ahmednagar

 Signature

This receipt is valid subject to Realisation of cheque.

No. 112 (112)

Date: 24/7/14

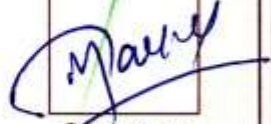
RECEIVED with thanks from Pro Khende Sachin (Principal)
 the sum of Rupees Two hundred only

_____ by cheque / draft / cash, in full / part / advance

payment of our Bill No. _____ Dated 24/7/14 / A/c of. workshop
for Restructuring of S.Y.B.C.A & M.C.A (Comm)
Practical Slips.

₹ 200/-

Principal
 C. D. Jain College of Commerce
 Shirampur, Dist. Ahmednagar

 Signature

This receipt is valid subject to Realisation of cheque.

Dr. D. Y. Patil Vidya Pratishthan Society's
**PADMASHREE DR. D. Y. PATIL ARTS, COMMERCE &
SCIENCE COLLEGE, PIMPRI, PUNE-18**
(NAAC Accredited B++ Grade)
&
**DEPARTMENT OF COMMERCE AND RESEARCH CENTRE
(DCRC),
UNIVERSITY OF PUNE**

To,
The Principal,

Subject : One day workshop on "Restructuring of S. Y. B. C. A. & M. C. A. Commerce
Second Year Practical Slips".

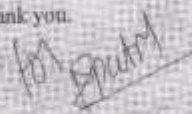
Dear Sir/Madam,

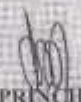
It gives us immense pleasure to announce that **Pad. Dr. D. Y. Patil ACS College, Pimpri And Department of Commerce and Research Centre (DCRC), University of Pune** has jointly Organized one day workshop on "Restructuring of S. Y. B. C. A. and Second Year M. C. A. Commerce Practical slips" on **24th July 2014** from 11:00 am onwards. I kindly request you to depute atleast two teaching faculty members from your college to participate in the workshop.

The registration fee for each participant is Rs. 200/- which is inclusive of breakfast and lunch. Kindly note that the TA/DA is to be borne by the respective colleges.

Please confirm your participation by email at the earliest. Awaiting for your positive response.

Thank you.

**VICE PRINCIPAL & H.O.D.
(Dr. Ranjit Patil)**

**PRINCIPAL
(Dr. Sochal Agnihotri)**

For details contact :-
Dr. Ranjit Patil (9922971487)
Mrs. Reshma Masurekar (9823433425)
Ms. Neeta Takawale (9860330434)

Venue :-
DCRC,
Department of Commerce,
University of Pune.

Email :- dypatilpimpri@gmail.com , pranjit77@gmail.com

RAYAT SHIKSHAN SANSTHA'S

KARMAVEER VIDYA PRABODHINI, SATARA

Organizes

Two day Lecture Series

On

"Issues in Higher Education"

7th & 8th May 2015

CERTIFICATE

This is to Certify that Mr./Ms./Dr./Prin. L. D. Bhoj of
C. D. J. College of Commerce, Shriyampur has participated / Worked as resource person / Member of
Organizing Committee in the Two day Lecture Series organized by Karmaveer Vidya Prabodhini, Rayat Shikshan Sanstha,
Satara at Dhananjayrao Gadgil College of Commerce, Satara, Maharashtra.

Prin. Dr. Ganesh Thakur
Secretary,
Rayat Shikshan Sanstha, Satara.

Dr. Anil Patil
Chairman,
Rayat Shikshan Sanstha, Satara.

रयत शिक्षण संस्थेचे

310

धनंजयराव गाडगीळ वाणिज्य महाविद्यालय, सातारा.

No. 3625

ता. ०५/२०१५

मेन/इमारत/संस्था/यु.जी.सी./ज्यु. कॉलेज/ज्य.टर्म/ज्यु. नॉन ग्रेड/बी.सी.ए./सी.पी.टी./लेडीज
हॉस्टेल/लेबररिक्म/सेवक निवास/कॉम्प्युटर/सिनि. एन.एस./ज्यु.एन.एस.एस./ग्राहक भंडार/स्कॉलरशिप/
महर्षी कर्णे / ग्रंथालय कोर्स / व्यवसाय शिक्षण / टर्म फी व्यवसाय शिक्षण

श्री. रा.रा. मा. प्राचार्य - १ स. ५१. १०५ डी. १०५ ५ १०५

राहणार श्री. राम ५५ याजकदून

तपशील ३५५१२ ५०० X २

रक्कम (अक्षरी) रुपये

रक्कम (अंकी) रुपये रु. ९०००/- खाते २५५५५५

वरील तपशीलाप्रमाणे रक्कम रोख / चेकने / मनीऑर्डरने मिळाली. आभारी आहोत.

(२०१३-१४)

लेखनिक

प्राचार्य

धनंजयराव गाडगीळ वाणिज्य महाविद्यालय, सातारा.

259

कावक नंबर

रपत-१६

तारीख : / / २००

रयत शिक्षण संस्था, सातारा प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

पावती नंबर :

१. अर्जदाराचे नाव व हुद्दा डॉ. वारहाले गोपबळ हरिभाऊ
२. शाखेचे नाव सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर
३. द.म. पगार रुपये ₹ २०००/-
४. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख १०/०६/२०१५ सकाळी ८.३०
५. प्रवासातून परत आल्याची वेळ व तारीख १०/६/२०१५ रात्री ९.००
६. प्रवासाचे एकूण तास १२ १/२
७. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे
व्यु ऑर्डर्स, कॉमर्स आणि सामर्थ्य कॉलेज, अहमदनगर येथे सांख्यिकी कार्य करणे. उद्योग विभागातील एक दिवसीय कार्यशाळा आयोजित केली होती. सादर कार्यशाळाचे प्रसिद्धी Nation Survey of Higher Education in India या कार्यशाळेचा विषय होता.

९. घर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
१०/०६/२०१५	श्रीरामपूर	अहमदनगर	७०	-	राजपथी	₹ २००	-	-	-	₹ २००	-
१०/०६/२०१५	अहमदनगर	श्रीरामपूर	७०	-	राजपथी	₹ २००	-	-	-	₹ २००	-
	प्रवासातून परत आल्याची वेळ					-	-	₹ २००	-	₹ २००	-
एकूण अक्षरी रुपये <u>₹ ६००</u>						१६०२	-	२५००	-	२६६०	-

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.

तारीख : / / २००

सही _____

<p style="text-align: center;">खर्चाची पावती</p> <p>मंजूर केलेली रक्कम रु. <u>२६६०</u> अक्षरी रु. <u>दोन हजार ६६०</u></p> <p>आज रोजी रोख मिळाली.</p> <p><u>सी.डी. जैन कॉलेज</u></p> <p>तारीख <u>१५/६/२०१५</u></p> <p>सही _____</p>	<p>खा. नं. : _____ दिनांक : _____</p> <p>एकूण रक्कम (अंकी) रु. <u>२६६०</u></p> <p>अक्षरी रुपये <u>दोन हजार ६६०</u></p> <p>मंजूर करण्यात येत आहे.</p> <p style="text-align: center;">मंजूर _____</p> <p style="text-align: center;">C. D. Jain College of Commerce Shrirampur, Dist. A. Nagar</p>
---	--

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY

(Formerly University of Pune)

&

MINISTRY OF HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT (M.H.R.D.), NEW DELHI

Certificate

This is to certify that, Mr./Ms. Dr. Barhate G. H. from
S.D. Jain College, Shrirampur College/Institute has participated in one day Workshop on
"All India Survey on Higher Education (A.I.S.H.E.)" & "Management Information System
(M.I.S.)" held on 10th July 2015, at New Arts, Commerce & Science College, Ahmednagar,
District - Ahmednagar.

Dr. S. P. Bathe

Deputy Registrar
NAAC & Statistical Cell

Prof. Dr. S. D. Dhole

Nodal Officer
AISHE Unit

Dr. V. B. Gaikwad

Director,
B.C.U.D.

जावक नंबर

रकत-१६

तारीख : १२/०३/२०१६

स्यत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

पावती नंबर :

१. अर्जदाराचे नाव व हुदा प्रा.डॉ. डॉ. पी. कळमकर
२. शाखेचे नाव सी. बी. जैन कॉलेज डॉ. फ. कॉमर्स, श्रीरामपूर
३. द. म. पगार रुपये AGP 6000/- ५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख दि. १२/०३/२०१६ रोजी ७.००
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख ६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख दि. १३/०३/२०१६ रोजी ९.००
७. प्रवासाचे एकूण तास १४ तास

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ राष्ट्रीय सेवा योजने
विभागाच्या वतीने रासेयो खर्चाचे लेखा परिक्षण पूर्व मिटींग
झायोजित केली होती. त्यासाठी सहभाग.

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
१२/०३/२०१६	श्रीरामपूर	झोळेफाटा	१५०	श्रीरामपूर	खजगी	१६०	००	-	-	१६०	००
	झोळेफाटा	नारायणपंग	२०	-	-	२०	००	-	-	२०	००
१२/०३/२०१६	नारायणपंग	झोळेफाटा	२०	-	-	२०	००	-	-	२०	००
	झोळेफाटा	श्रीरामपूर	१५०	-	-	१६०	००	-	-	१६०	००
एकूण अक्षरी रुपये <u>लीटरो साठ रुपये मात्र</u>										३६०	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
तारीख : १२/०३/२०१६

सही

R. J. S.

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. ३६०/- अक्षरी लीटरो

आज रोजी रोख मिळाली.

तारीख १२/०३/२०१६

सही R. J. S.

जा. नं. :

दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. ३६० = ००

अक्षरी रुपये लीटरो

मंजूर करण्यात येत आहे.

Principal
C. B. Jain College of Commerce
Shrirampur, Dist. A. Nagar (M. S.)

डॉ. संजयकुमार दळवी
एम्.एस्सी., पीएच्.डी.
प्र. कार्यक्रम समन्वयक

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

राष्ट्रीय सेवा योजना

गणेशखिंड, पुणे - ४११ ००७

कार्यालय क्र. : ०२०-२५६९७३४९
०२०-२५६०११५३
फॅक्स क्र. : ०२०-२५६९७३४९
मोबाईल : ९८५००९४४६६

संदर्भ : रासेयो/१०३/२०१६

दि. ३ मार्च २०१६

प्रति,
मा. प्राचार्य/कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना संलग्नित सर्व महाविद्यालये
पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्हा

विषय : रासेयो लेखा परीक्षण पूर्व नियोजन कार्यशाळा आयोजनाबाबत...

महोदय,

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ राष्ट्रीय सेवा योजना अंतर्गत नियमित कार्यक्रम, विशेष शिबीर, मुल्यशिक्षण कार्यशाळा तसेच १/२/३/५/७ दिवसीय विद्यापीठस्तरीय/विभागस्तरीय/जिल्हास्तरीय कार्यशाळा व शिबीरांचे आयोजन रासेयो संलग्न महाविद्यालयांमधून वर्ष २०१५-१६ मध्ये राबविण्यात आलेले आहेत, त्यासंदर्भातील सर्व लेखे दरवर्षीप्रमाणे केंद्रीय पद्धतीने स्वीकारण्यात येणार असून याकरीता केंद्रीय लेखा परीक्षण पूर्व नियोजन कार्यशाळेचे आयोजन बुधवार, दि. ९ मार्च २०१६ रोजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय नारायणगांव, पुणे याठिकाणी खालीलप्रमाणे जिल्हानिहाय पद्धतीने करण्यात आले आहे.

जिल्हा/विभाग	वेळ
पुणे शहर व नाशिक	सकाळी ११.०० ते दुपारी १.००
भोजन दुपारी ०१.०० ते २.०० (दोन्ही सत्रातील प्राध्यापकांकरीता)	
अहमदनगर व पुणे ग्रामीण	दुपारी ३.०० ते ५.००

तरी सदर कार्यशाळेकरीता आपल्या महाविद्यालयातील कार्यक्रम अधिकारी यांना बुधवार दि. ९ मार्च २०१६ रोजी वरीलप्रमाणे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय नारायणगांव याठिकाणी समक्ष उपस्थित राहण्याबाबत सूचित करावे, ही विनंती. केंद्रीय लेखा परीक्षणाच्या वेळी सदर बैठकीचे उपस्थिती पत्र सोबत आणणे आवश्यक आहे. तसेच सोबत जोडलेल्या नमुन्यामध्ये उपक्रमांची माहिती भरून देणे आवश्यक आहे. ज्या महाविद्यालयांच्या उपक्रमांचे अहवाल प्राप्त होणार नाहीत अशा महाविद्यालयांचे लेखे केंद्रीय लेखा परीक्षणाच्या वेळी लेखे स्विकारले जाणार नाहीत. तसेच स्वयंसेवकांची प्रमाणपत्रे वितरीत करण्यात येणार नाहीत. याची कृपया नोंद घ्यावी. (सदर लेखा परीक्षण पूर्व नियोजन कार्यशाळेस अनुपस्थित राहिल्यास सदरील महाविद्यालयांस केंद्रीय लेखा परीक्षणास आलेल्या अडचणीस संबंधित महाविद्यालय संपूर्णपणे जबाबदार राहिल.)

कार्यक्रम समन्वयक
राष्ट्रीय सेवा योजना

सोबत : संक्षिप्त व सविस्तर अहवाल नमुना व सविस्तर माहिती

Website : <http://www.unipune.ac.in/nss> Email : nss@pun.unipune.ac.in, nss@unipune.ac.in

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
विद्यार्थी कल्याण मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना
ग्रामोन्नती मंडळाचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नारायणगाव
आयोजित
केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्वनियोजन कार्यशाळा
दि. ०९ मार्च २०१६
उपस्थितीपत्र

प्रा.।डा. राजेंद्र पर्वती कळसकर
श्री. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, महाविद्यालय, शिरामपूर
यांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना व ग्रामोन्नती
मंडळाचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नारायणगाव आयोजित केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्व
नियोजन कार्यशाळेत दि. १० मार्च २०१६ रोजी सक्रिय सहभाग घेतल्याबद्दल सदर उपस्थितीपत्र
प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. श्रीकांत फुलसुंदर
विलास समन्वयक,
पुणे ग्रामीण
राष्ट्रीय सेवा योजना

डॉ. श्रीकांत शेवाळे
प्रधान,
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
नारायणगाव

डॉ. संजयकुमार दळवी
कार्यक्रम समन्वयक,
राष्ट्रीय सेवा योजना
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

RAYAT SHIKSHAN SANSTHA'S
KARMAVEER VIDYA PRABODHINI, SATARA

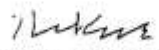
Organizes
Two day Lecture Series
On

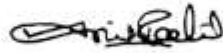
"Issues in Higher Education"

7th & 8th May 2015

CERTIFICATE

This is to Certify that Mr./Ms./Dr./Prin. B.G. Ghodake of
C.D.J. College of Commerce, Shirampur has participated/Worked as resource person/Member of
Organizing Committee in the Two day Lecture Series organized by Karmaveer Vidya Prabodhini, Rayat Shikshan Sanstha,
Satara at Dhananjayrao Gadgil College of Commerce, Satara, Maharashtra.

Prin. Dr. Ganesh Thakur
Secretary,
Rayat Shikshan Sanstha, Satara.

Dr. Anil Patil
Chairman,
Rayat Shikshan Sanstha, Satara.

तारीख : ७/५/२०१५

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

38

पावती नंबर :

१. अर्जदाराचे नाव व हुदा प्रा. घोडके वापूसाहेब गोखले
२. शाखेचे नाव सी.डी. जेन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, क्षिरामपूर
३. द.म. पगार रुपये ४,०००/-
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
५. प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख पहाटे ५ वा (०५/५/२०१५)
६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख रात्री २ वा (०५/५/२०१५)
७. प्रवासाचे एकूण तास ७२ तास
८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे
रयत शिक्षण संस्थेच्या कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी मार्फत दोन दिवसीय 'उच्च शिक्षणातील प्रवृत्ती' या खर्चासल्लाग उपस्थिती व ९ मे कर्मवीर पुढवनिधी स्मारकभ्रम उपस्थिती.
९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख -
१०. मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा -

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
०५/५/२०१५	क्षिरामपूर	शि.नगर	१९०	—	बस	२०२	००			२०२	००
०५/५/२०१५	शि.नगर	स्वारगेट	०६	—	रिक्षा	२५	००	१९५	००	२५	००
०५/५/२०१५	स्वारगेट	सानारा	११०	—	बस	१२०	००			१२०	००
	सानारा	स्वारगेट	११०	—	बस	१२०	००			१२०	००
	स्वारगेट	शि.नगर	०६	—	रिक्षा	२५	००			२५	००
	शि.नगर	क्षिरामपूर	१९०	—	बस	२०२	००			२०२	००
एकूण अक्षरी रुपये						६९५	००	१९५	००	८९०	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोट्टूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
तारीख : / / २००

सही

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. ८९०=०० अक्षरी रूपये

आज ऐनी रोख मिळाली

तारीख २६/०५/२०१५

सही

जा. नं. :

दिनांक :

एकूण रक्कम (अंकी) रु. ८९०=००

अक्षरी रुपये

मंजूर करण्यात येत आहे.

मंजूर करणारा

सी.डी. जेन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
क्षिरामपूर

महाराष्ट्र शासन
शिक्षण सहसंचालक (उच्च शिक्षण)
१७, डॉ. आंबेडकर रोड, पुणे विभाग, पुणे-१
Web: www.jdhepune.info

फोन नं. ०२०-२६१२७८३३/२६०५१६३२ E-mail ID- admin@jdhepune.info फॅक्स नं. ०२०-२६०५१६३२

जा.क्र.शिससं/उशि/पुवि/कार्यशाळा/२०१४-१५

दिनांक २६.६.२०१५

प्रति,
संचालक,
विद्यापीठ क्रिडा मंडळ,
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ,
पुणे-०७.

विषय- चर्चासत्रासाठी उपस्थित राहणा-या शिक्षकेतर कर्मचा-यांना दैनिक भत्ता व प्रवासभत्ता अनुशेष्य होणेबाबत...

संदर्भ- आपले पत्र जा.क्र. संदर्भ विक्रीमं/शिबीर/११४१/ दिनांक १३ जून २०१५.

उपरोक्त विषयास अनुसरून कळविण्यात येते की, संगमनेर नगरपालिका महाविद्यालय, संगमनेर जि. अहमदनगर यांच्या वतीने शारिरीक शिक्षण संचालकांचे चर्चासत्र व क्रिडा मार्गदर्शन शिबीर सन २०१५-१६ दिनांक ०९ जुलै २०१५ ते ११ जुलै २०१५ या कालावधीत आयोजित करण्यात आलेले आहे.

शासन निर्णय दिनांक ३.१०.१९७९ मधील **Appendix II** नुसार सदर चर्चासत्रास उपस्थित राहणा-या शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे प्रवासभत्ता व दैनिक भत्ता देणेबाबतचा प्रस्ताव प्राप्त झालेला आहे. सदर चर्चासत्रास शासन निर्णयाच्या अधिन राहून आपल्या स्तरावरून नियमानुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात यावी.

(डा.एस.एस.शेटे)
सहसंचालक (उच्च शिक्षण)
पुणे विभाग, पुणे १

Room No. 302-309

Shikshan Prasarak Sanstha's

**Sangamner Nagarpalika Arts, D. J. Malpani Commerce &
B. N. Sarda Science College, Sangamner, Dist. Ahmednagar.**
Affiliated to S. P. Pune University

30th Physical Education Conference and Camp

On 9th, 10th & 11th July 2015

RECEIPT

R.No. **88**

Date : 09/07/2015

Received with thanks from Prof./Dr. Subhagch Deshmukh
of C.D. Jain college Shrirampur

Rupees (in words) One Thousand Fifty only as Participation Charges for the 30th Physical Education Conference & Camp organized by this college on behalf of the S. P. Pune University from 9th, 10th 11th July 2015.

Rs. 1050-00

[Signature]
For Convener

सा. पुणे पुणे विद्यापीठ अंतर्गत
शारीरिक शिक्षण सांचालकांचे
यथास्वरूप व कुडाशिबोर/सा. पु.
सादरचे व धन्य मादा करण्यात आली

[Signature]

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

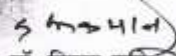
(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

विद्यापीठ क्रीडा मंडळ

३० वे शारीरिक शिक्षण संचालक चर्चासत्र व क्रीडा शिबिर २०१५- २०१६
प्रमाणपत्र

प्रा. देशमुख सुभाष
सी. डी. जैन महाविद्यालय श्रीरामपूर

यांनी दिनांक ९ ते ११ जुलै, २०१५ या कालावधीत सा. फु. पुणे विद्यापीठ व संगमनेर नगरपालिका
महाविद्यालय, संगमनेर, जि. अहमदनगर यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित करण्यात आलेल्या चर्चासत्र व क्रीडा
शिबिरात सहभाग घेतल्याबद्दल हे प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. दिपक मनि
संचालक,
विद्यापीठ क्रीडा मंडळ

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

विद्यार्थी कल्याण मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना

ग्रामीणती मंडळाचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नारायणगाव
आयोजित

केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्वनियोजन कार्यशाळा

दि. ०९ मार्च २०१६

उपस्थितीपत्र

प्रा./अ. वाघमारे वी. एस.
सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स महाविद्यालय, श्रीरामपूर

यांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, विद्यार्थी कल्याण मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना व ग्रामोन्नती
मंडळाचे कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, नारायणगाव आयोजित केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्व
नियोजन कार्यशाळेत दि. १० मार्च २०१६ रोजी सक्रिय सहभाग घेतल्याबद्दल सत्र उपस्थितीपत्र
प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. लक्ष्मीबाई
विलास समन्वयक,
पुणे ग्रामीण
विद्यार्थी कल्याण मंडळ

डॉ. श्रीकांत शेवाळे
प्रचार्य,
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
नारायणगाव

डॉ. संजयकुमार वळवी
कार्यक्रम समन्वयक,
राष्ट्रीय सेवा योजना
सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ

आवक नंबर

तारीख : / / २००

रयत शिक्षण संस्था, सातारा
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

रयत-१६

9399

पावती नंबर :

- अर्जदाराचे नाव व हुद्दा साठुसाहेब सगाजी वाघमारे
- शाखेचे नाव सी.डी. जैन कॉलेज माफ कोमरे, मीरापूर
- द.म. पगार रुपये
- प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
- प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख मावळी रवा. १०/३/१६
- प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख ११/०३/२०१६
- प्रवासाचे एकूण तास १४.३० तास २०१६

८. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

स्वाभिमानाई फुले या विद्यापीठ विद्यार्थी कामात
मंडळ मॉनी सायोजन कोलेज, मंडळी येथे प्रवेश
या नियोजन कार्यशाळेस उपस्थित राहून विविध
कार्यक्रमांचे विशेष कार्य करून या विषयी माहिती देऊ.

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०. विटीगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
१०/३/२०१६	मीरापूर	नारायण गाव			स्वास्त्ये	१३४	-			१३४	-
	नारायण गाव	मीरापूर			स्वास्त्ये	१३४				१३४	
		रिफरन्स (नारायण गाव ते मीरापूर परत एस.टी. स्टॉप-एव्ह विद्यार्थी डी.ए.				३०				३०	
								२०	२०		
								२००	२००		
एकूण अक्षरी रुपये <u>तीनशे हजार</u>						२००	-	२०	२०	३००	-

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.

तारीख : / / २००

सही Bhag

खर्चाची पावती

जा. नं. :

दिनांक :

मंजूर केलेली एकूण रु. ३०० अक्षरी रु. तीनशे

एकूण रक्कम (अंकी) रु. ३००

अक्षरी रुपये तीनशे

तारीख : / / २००

सही Bhag

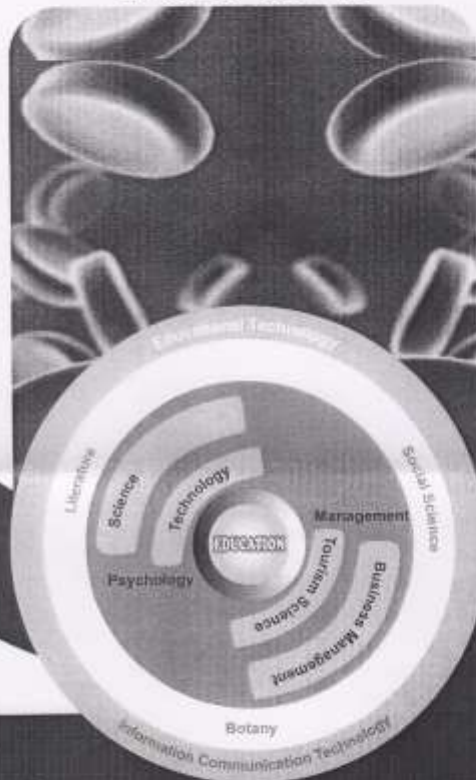
मंजूर करण्यात येत आहे.

सी.डी. जैन कॉलेज
मीरापूर

SRJIS

Online ISSN - 2278-8808
Printed ISSN- 2319-4766

An International
Peer Reviewed

Referred
Quarterly

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

SPECIAL ISSUE JAN-MAR, 2017. VOL. 6, ISSUE -24

EDITOR IN CHIEF - YASHPAL D. NEIIRA GAONKAR, PH.D.

- 40 **GOVERNMENT POLICIES FOR AGRICULTUREAL SECTOR**
Dr. Sambhaji Kale , Deshmukh Ashwini Harichundra (176-178)
- 41 **AGING POPULATION AND ITS PROBLEMS**
Dr. Kadam P.V. , Miss. Jagtap Mangal B. (179-180)
- 42 **SOCIAL SECURITY POLICIES FOR THE WORKFORCE OF UNORGANIZED SECTOR**
Dr. Vijaykumar Wavle , Mrs. Sangita S. More (181-183)
- 43 **WOMAN ENTREPRENEURS: CHALLENGES AND PROBLEMS**
Dr. Pramodini Kadam , Prof. Y.M. Bhilore (184-189)
- 44 **A STUDY OF ROLE OF COMPUTER IN RESEARCH WORK**
Dr. B.Y. Deshmukh , Avinash Kamalakar Junare (190-192)
- 45 **भारतातील इंदिरा आवास योजनेचे मुल्यांकन**
प्रा. डॉ. वार्तिर आर. के. , श्रीमती जाधव एन. वॉ (193-198)
- 46 **महानगरीय विकास व शासकीय योजना**
प्रा. डॉ. पी.वी. कदम , सीमा नागर (199-202)
- 47 **ठिब्रक सिंचन पध्दतीचे चिकित्सक अध्ययन**
प्रा. डॉ. विजयकुमार वावळे , रणते सुनिता विजय (203-210)
- 48 **प्राचीन जलव्यवस्थापन काळाची गरज**
प्रा. डॉ. विजयकुमार वावळे , रणते सुनिता विजय (211-217)
- 49 **कृषी पर्यटन एक सुवर्ण संधी**
डॉ. आर. के. वार्तिर , प्रा. सुनील वशरव साळवे (218-223)
- 50 **EFFECTS OF AGRICULTURAL DEVELOPMENT SCHEMES ON AGRICULTURE SECTOR**
Dr. Rajendra Bhasale , Gaikwad Jyoti Nanasaheb (224-228)
- 51 **IMPACT OF KISAN CREDIT CARD (KCC) ON AGRICULTURISTS & AGRICULTURAL CREDIT INSTITUTIONS**
Dr. Rajendra Bhasale , Smt. K. N. Labade (229-230)
- 52 **बाल मजुरांची समस्या**
डॉ. एस.बी. काळे , ए. जी. मगर (231-233)
- 53 **दारिद्र्याचा ऐतिहासिक दृष्टीकोन**
डॉ. सुहास आकाश , सुरेश सिताराम नाळे (234-238)
- 54 **रत्नागिरी जिल्ह्यातील पर्यटन**
डॉ. नितीन मुटकळे , वैशाली दिनकर कानवडे (239-241)

Dr. Kadam P.V. & Miss. Jagtap Mangal R. (179-180)

AGING POPULATION AND ITS PROBLEMS

Dr. Kadam P.V.¹, Miss. Jagtap Mangal B.²

Assistant Professor, Dept. of Economics, S.M.B.S.T College, Sangamner

Ph.D. Research Student, Post Graduate Research Centre in Economics, S.M.B.S.T College, Sangamner

Introduction: In India, elderly population consists of 7% of the total population, in which two third resides in villages and almost half of them live in poor conditions. There is rapid growth in number of older population in India that present issues that need to be taken care of if economic and social development is to proceed effectively. It is affected by the change in socio-economic condition of the elderly that adversely affects the individual's way of life after retirement. Economic loss comes from a change that is due to transformation from salaried to pensioner or unemployment leading to economic dependency on children or closed ones i.e., from independency to dependency. A feeling of low self-worth creeps in that is due to the loss of social recognition and earning power. Traditionally, elderly had occupied the position of power and prestige but now they are becoming inactive, dependent, sick and weak. All these phenomena lead to many physical, psychological and sociological problems. This mental status of a person is harmful. In coming times this stress needed to be taken care of effectively because if not than many health related problems will rise. Though at present due to technical advancement in fields general health, education, medicine and medical facilities, national food related schemes and food availability, there is decline in death rate of all age groups resulting in continuous incline in population with the age of sixty years and more. As per India's 2011 Census, current population is more than 1.21 billion people, with total population of nation growing at the rate of 1.41 %. The expectation of life at birth has increased from about 32 years in 1941-51 to 62.8 years for males and 63.4 years for females in 1996-2001 and according to census 2011 life expectancy at birth increased about 65.77 years for males and 67.95 years for females. On one hand elderly population has increased over decades but on the other hand society based support system has weakened and currently it is showing signs of collapse.

Objectives of the study –

The study covers the following objectives

1. To know the aging population Scenario.
2. To know the Problems of aging population in India.

Research methodology – This study is based on secondary data. The data is collected from references books, research journals and websites.

Concept of aging/ Elderly: Elderly or old age consists of ages nearing or surpassing the average life span of human beings. The boundary of old age cannot be defined exactly because it does not have the same meaning in all societies. Government of India

adopted 'National Policy on Older Persons' in January, 1999. The policy defines 'senior citizen' or 'elderly' as a person who is of **age 60 years or above**. Also, as per Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act, 2007, senior citizen/ aging means any person being a citizen of India, who has attained the **age of 60 years or above**.

Problems of aging Population:

1. Economic Problems: As far as economic problems are concerned, they are very basic to all the other problems faced by the aged. With superannuation, a person has to retire from the service, which not only results in loss of employment and social status but also a substantial reduction in his income level. Majority of the elderly face acute financial problems, which makes older persons economically insecure.

2. Physiological Problems: With growing age, older persons experience various anatomical and physiological changes. These changes bring many psychological, behavioral and attitudinal changes in them. Consequently, they have to suffer varied sorts of physiological problems such as loss of physical strength and stamina, which become more acute as a person grows older.

3. Housing related Problems: Housing for the aged should be suitable not only to the living pattern which they have established in optimum health, but also to conditions of failing health and illness, commonly associated with later years of life such as, failing eye sight of hearing, slowing and unsteadiness of step, diminishing energy and more acute disabilities, such as blindness, forgetfulness etc. On this pattern, the housing available to a majority of the senior citizens may be found inappropriate and unsuitable to their requirement. The sizeable populations of older widows as well as the older males have been facing the problem of "where to live peacefully".

4. Problem of Elder Abuse: Elder abuse is usually defined as any ill treatment to an older person. It refers to "infliction of physical, emotional or psychological harm on an older adult". Around 81 per cent of the elderly persons face the problem of verbal abuse, while 53 per cent of them face neglect followed by material abuse (37 per cent) and physical abuse (23 per cent)⁷

Conclusion: the research paper is an attempt to study the aging population. The paper explains who are the people who fall into the group of aging or elderly population. This paper also discuss various problems face by aging population today. It helps us to analyse the problem situation of this section of population so that appropriate remedial measures can be taken.

References

- http://en.wikipedia.org/wiki/inflationeconomics_help.org
 Lela, A., K. Ashok, M. Padma, V. Kamath and A. Kamath (2009): 'Health and Socio Problems of the Elderly : A Cross Sectional Study in Udipi taluk, Karnataka', 3. *Indian Journal of Community Medicine*.
<http://www.who.int/healthinfo/surveys/agingdefnolder/en/index.html>
 Yadava KN, Yadava SS, Vajpeyi DK. A study of aged population and associated health risks in rural India. *Int J Aging Hum Dev*. 1997;44:293-3.
 Padda AS, Mohan V, Singh J, Deepi SS, Singh G, Dhillon HS. Health Profile of aged persons in urban and rural field practice areas of Medical College Amritsar. *Indian J Community Med*. 1998;23:72-6.

S.B.V.P. SAMAJ'S
S.M.B.S.THORAT COLLEGE OF ARTS, SCI. & COMMERCE.
 Sangamner, Dist. Ahmednagar

Student Copy

9029

Member ID: 7571

Misc. Fee Receipt

Section: U.G.

Name:	JAGTAP MAGAL BABASAHEB			Class:	PH.D (ECO) III
GR/PRN No.:	6620			Division Type:	NON-GRANT ✓
Date:	29/04/2017			Roll No.:	13
Receipt No.:	24			Division:	A
Bank Details:	No.: 0				
Research Jour.	0	Library Fine	0 ***	0	0
T.C. Fee	0	Late Fee	0	0	0
Other Fee	0	Project M.PHIL	0	0	0
Bonafied Fee	0	Uni N.S.S. Fee	0	0	0
Advance	0	M.PHIL VIVA FEE	0	0	0
Journal Fee	0	P.hd. VIVA FEE	0	0	0
Breakages	0	Tution Fee	0	0	0
Research P Pub.	1000	Health Scheme	0	0	0
Missing Books	0	Credit System	0	0	0
Eng.SpeakingFee	0	***	0	0	0
Fee In Words: Rupees One Thousand Only				Paid Fee	1000
Total Pending Fee Till Date (Including All Academic Years): 0					
Narration:					

www.vnidhisoftware.com

 Seal & Sign.

For Principal
 S.M.B.S.THORAT COLLEGE OF ARTS, SCI. & COMMERCE.

International Journal of Commerce and Management Research

ISSN: 2455-1627, RJIIF 5.22

Publication Certificate

This certificate confirms that "Bhausaheb S Waghmare" has published article titled "Goods & services tax: Growth booster for India".

Details of Published Article as follow:

Volume : 3
Issue : 4
Month : Apr
Year : 2017
Page Number : 113-115

Reference No.: 3-3-86

Date: 01-04-2017

Yours Sincerely,

Akhil Gupta

Akhil Gupta

Publisher

International Journal of Commerce and Management Research

Email: manage.article@gmail.com

Website: www.managejournal.com

International Journal of Commerce and Management Research
Email: manage.article@gmail.com Website: www.managejournal.com

Checked document
Gupta

CS

Goods & services tax: Growth booster for India

Bhausaheb S Waghmare

Associate Professor, C.D. Jain College of Commerce, Shrirampur, Maharashtra, India

Abstract

Many developing nations keep on facing serious problems in developing satisfactory and brisk to react tax systems. While every among of these ways to reform is fundamental, at last what 50 years of experience lets us know is that enhancing the accuracy and comprehension with which monetary issues both inside and outside government, is the truly basic fixing to creating reasonable and practical expense frameworks in developing nations like India. GST, simplest tax filing approach and simpler tax system, Government of India is attempting to improve the government's income collection, in the meantime guaranteeing that cumbersome taxes don't dissuade investors. There are blended reactions, inexplicit contentions and suppositions among the Manufacturers, brokers and other peoples about the Goods and Services Tax (GST) to be executed by Government of India from 1st April 2017. The Good and services tax (GST) is the greatest and generous indirect tax reform since 1947. The primary thought of GST is to supplant existing taxes like sales tax, value added tax etc. The proposed paper provides brief description of the background of the GST, objectives of the GST and the impact of GST on various sectors in India. The paper also investigates different advantages and challenges of GST.

Keywords: Goods and Service Tax (GST), VAT, Tax, Indirect tax

1. Introduction

Taxes are not another marvel; they are as old as human progress itself. Taxation Policy has been a broadly faced off regarding issue everywhere throughout the world and many research work has been carried out that covering various aspects of indirect taxation system. Indirect taxes are also known as commodity taxation. The effect and frequency of indirect taxes might be on various people and due to which the weight of indirect taxes can be moved. A settled extent of the taxes gathered by Centre lapse to the states depends on the guidelines of the Central Finance Commission. Proposing the Value Added Tax (VAT) at the Central level as well as the State level has been thought to be an important step moving in the globe of indirect tax reforms which is for India. On the off chance that the VAT is a noteworthy change over the previous Central excise duty at the country level and the sales tax structure in the states in India, then the Goods and Services Tax (GST) will without a doubt be an extra imperative flawlessness the following intelligentsia stride towards a far reaching indirect tax reforms in the India. At first, it was considered as products and services tax at national level, notwithstanding, with the arrival of 1st research documentation by the Empowered Committee of the State Finance Ministers, it has been clarified that in India there would be a "Dual GST", tax collection control both by the Centre government as well as the State Government to demand the taxes on the Products and Services. Near about 150 countries have presented GST as per the guidelines set by the government of those countries. While nations, for example Singapore and New Zealand impose for all intents and purposes everything at a single rate. GST rates of some countries are given below in Table 1.

Country	Rate of GST
Australia	10%
France	19.6%
Canada	5%
Germany	19%
Japan	5%
Singapore	7%
Sweden	25%
New Zealand	15%

2. Literature Survey

- According to Das-Gupta, Arindam; Gang, Ira N, "Some tax structure fundamental changes were executed to diminish tax avoidance in India. It considered to changes the rate of tax structure and reduction [1]."
- According to Empowered Committee of Finance Ministers that they introduced in their 1st research study on Goods and Services Tax (GST) in India which depict the whole structure of GST as well as any problems occur while implementing GST and challenges occur in GST [2].
- According to Ehtisham Ahmed and Satya Poddar, GST presentation will give more straightforward and effective tax structure with increase in yield and profitability of economy in India. Be that as it may, the advantages of GST are fundamentally reliant on normal plan of GST [3].
- According to Vasanthagopal, the impact and effect of GST on different sectors of the economy. The article additionally expressed that GST is a major jump and another driving force to India's monetary change [4].
- According to Girish Garg, GST is exact on all supply of merchandise and arrangement of administrations too mix thereof. All areas of economy should need to hold up under

effect of GST. All sections of economy should be specifically influenced by GST [6].

- According to Monika Sehrawat, Upasana Dhandu, GST will give India a world class imposes framework by getting distinctive treatment to production as well as service sector. Be that as it may, this will be liable to its levelheaded plan and convenient usage. There are different difficulties in method for GST usage. They require more systematic research to determine the doing combating enthusiasm of different partners and fulfill the dedication for a cardinal change of tax structure in India [8].
- According to Indirect Taxes Committee of Institute of Chartered Accountants of India (ICAI) presented a power point presentation titled Goods and Service Tax (GST) which expressed to sum things up points of interest of the GST and its positive effect on economy and different stakeholders [9].

3. Objective of Study

- To study about Goods and Service Tax (GST) and its impact on the various sectors.
- To examine advantages and challenges of Goods and Service tax (GST).

4. Research Methodology -

The Researchers utilized an exploratory research technique based on past literature studies from particular journals, annual research reports, daily newspapers and magazines that taking huge collection of academic research survey on Goods and Service-Tax (GST). As indicated by the objectives of the survey, the research design is very clear in nature. Accessible secondary data was broadly utilized for the review.

5. Impact of GST on various sectors

Infrastructure sector

The Indian infrastructure area mostly incorporates roadways, mining sector, power sector, railways sector. What's more, the indirect tax demand is distinctive and novel for each of them as well as it is complex in nature. Despite the fact that this sector appreciates diverse exclusions and concessions as it is imperative on national front. With the ramifications of GST assortment of taxes will be evacuated and it would add to the expense base with diligence of exceptions and concessions for national consideration and advancement.

E-Commerce

GST will help make a solitary brought together market crosswise over India and permit free development and supply of products in all aspects of the nation. It will also remove the cascading effect of taxes on stakeholder which will bring efficiency in product prices. It will likewise take out the falling impact of duties on clients which will get productivity item costs. The tax collection at source (TCS) guidelines in the GST administration will build organization, documentation workload for E-Commerce companies and push up expenses.

Food Industry

Since food constitutes an extensive segment of the customer cost of lower wage family units, any expense on sustenance would be backward in nature. Indeed, even in nations, for example, Canada, UK and Australia where food involve a similarly little portion of the customer wicker container, food

is burdened at zero rates. While in a few nations, food is exhausted at a standard rate which is as low as 3% in Singapore and Japan at the origin of the GST. Indeed, even in universal wards, no distinction is drawn on the measure of preparing of food. Consequently, the benefit of lower or zero tax rates ought to likewise be far reaching to all nourishment things in India separated from to degree of processing.

Media & Entertainment

Since the impose of entertainment tax will remain the privilege of local bodies, odds are that under the GST administration, film tickets costs may some down however specialists remain doubter on the general effect. Cable television as well as DTH facilities are expected to become cheap in cost effective under the GST tax structure. But the overall tax cost of cable as well as DTH depends on the entertainment tax.

Real Estate & Infrastructure

For the real estate area already face the issue of multiple taxation, the execution of GST is hypothetically anticipated that would help the consumers and developers. Abhishek Jain said that the Qualification of credits concessions still remain a reason for stress for the land division. The Model GST Law limits credit on restricts credit on products and services gained for development of immoveable property. This statement is interpretative which may prompt case and result trying to claim ignorance of credits in specific circumstances. With the uniform tax, property dealer or builder will have free input credits due to GST paid for products and services bought by them which will decrease cost and can be passed as diminishment to purchasers. It will profit real estate area by guaranteeing a uniform assessment structure and enhance charge consistence by engineers. It takes a gander at getting more prominent straightforwardness for the area and may limit deceitful transactions. GST will have a falling impact for the home purchasers, as developers with more margins in their grasp will have the capacity to rebuild the cost of the items for customers. However, the infrastructure sector would always welcome the documentation of GST as it would give an impulse to the general economy.

Telecom

Handset costs prone to descend/level out crosswise over states. Manufacturers are additionally liable to pass on to purchasers' money saving advantages they will get from merging their distribution centers and productively overseeing stock. For handset makers, GST will acquire simplicity of working together as they may no longer need to set up state particular substances and exchange stocks to them and put vigorously into coordination of making stockrooms in each state the nation over. Call rates, internet rates will go higher if tax rate in the GST surpasses 15%.

6. Advantages of GST

- **Transparent:** GST is a straightforward Tax and furthermore decreases the number of indirect taxes. With GST executed a business premises can demonstrate the tax connected in the business invoice. Customer will know precisely how much duty they are paying on the item they purchased or benefits they consumed.
- **Reduce the falling impact of Tax:** GST abstain from Cascading impact of indirect taxes on production and

assembling sector. Since after execution of GST all indirect taxes turn into a solitary tax structure.

- **General prices reduction:** Cost of production turn out to be low after the usage of GST tax structure, which is a major motivation to state that we can see a decrease in costs. In any case, if the government looks to present GST with a higher rate, this may be lost.
- **Growth in Investment in Economy:** Input tax credit is not accessible on numerous capital products in current tax rate, So Investment in these areas become at very low level. Also the Full input tax credits in GST will average a 12-14% portion in the price of capital products. So it is normally assumed that 5-6% increases in capital products venture and near about 2-3% increase in investment.
- **Increase in Government Revenues:** Ease and Transparency of GST attract all businessmen to accept GST tax system. Due to which government income turn out to be high.

7. Challenges

1. GST will likewise have effect on income and working capital. Income and working capital of business organization which keep up high stock of goods in various states will be unfavorably influenced as they should pay GST at full rate on stock exchange starting with one state then onto the next. Presently CST/VAT is payable on special and not stock exchanges.
2. The Centre keeps on being uncompromising on the issue of locale over evaluates, the states maintain.
3. Political reasons are deciding the destiny of GST, which is not the right thing, on the grounds that in a perfect world GST is a monetary and tax reform, and financial and tax reform ought not to be managed by political.
4. Note ban has immense effect on the Goods and Services Tax (GST) a genuine uncertainty on executing GST by the central government; focused on due date of April 1, 2017.
5. Manufactures, brokers and society are excitedly sitting tight not just for the date of presentation of GST but also for the rate application to the goods and services.
6. The effect of the November 8 demonetization of high esteem money on their individual economies to underline that it is not the fitting time to execute. That could unstably affect the economy.

8. Conclusions

From the above discussion it can be concluded that the GST will bring One Nation and Single Tax system. Financial planning is thing that plays an important part on the economy by using better tax strategies. Because of some shortcoming of existing indirect taxation strategies, Indian economy goes ahead back foot. So it is necessary economy to accept Goods and Service Tax (GST). GST give a superior indirect system in which impediment of existing tax system is evacuated. GST make straightforward and easier taxation structure and remove the difficulties of legal compliance. Due to which every business organization may follow GST system. It impalement will likewise bring about lower cost of manufacturing, that will create the local products more competitive in local as well as worldwide market. Doubtlessly GST will provide for India a world class tax system. There are lots of challenges in way of GST execution as mentioned in paper. So that they need more interpretive study to finish the dedication for a vital tax reform

of tax structure in India. Additionally, they need more analytical study to determine the battling interest of various manufacturers and accomplish the commitment for a simplest tax system in India.

9. References

1. Vasanthagopal, Dr. R. GST in India: A Big Leap in the Indirect Taxation System. *International Journal of Trade, Economics and Finance*. 2011; 2(2):144-146.
2. Empowered Committee of Finance Ministers. *First Discussion Paper on Goods and Services Tax in India*, the Empowered Committee of State Finance Ministers, New Delhi, 2009.
3. Ehtisham Ahmad, Satya Poddar. *Goods and Service Tax Reforms and Intergovernmental Consideration in India*, Asia Research Center, LSE, 2009.
4. Girish Garg. *Basic Concepts and Features of Good and Service Tax in India*. *International Journal of scientific research and management (IJSRM)*, 2014; 2(2):542-549.
5. Bird Richard M. *The GST/HST: Creating an integrated Sales Tax in a Federal Country*. *The School of Public Policy, SPP Research Papers*. 2012; 5(12):1-38.
6. *Indirect Taxes Committee, Institute of Chartered Accountants of India (ICAI), Goods and Service Tax (GST)*. Retrieved from: <http://idtc.icai.org/download/Final-PPT-on-GST-ICAL.pdf>, 2015.
7. Das-Gupta, Arindam Gang, Ira N. *Decomposing Revenue Effects of Tax Evasion and Tax Structure Changes*, in *International Tax and Public Finance*, 2000.
8. Monika Sehrawat, Upasana Dhanda. *GST in India: A Key Tax Reform*. In *International Journal of Granthaalayah*. 2015; 3(12).
9. Agogo Mawuli. *Goods and Service Tax- An Appraisal*. Paper presented at the PNG Taxation Research and Review Symposium, Holiday Inn, Port Moresby, 2014, 29-30.
10. <http://www.gstseva.com/gst-rate-worldwide/>

PayUmoney

Dear Buyer

Thank you for paying with PayUmoney. Your Payment has been successfully processed.

Merchant Name: Nikhil Gupta Order Amount: Rs 2500.00

Payment ID: 146529068

Merchant Order ID: 80457-146529068

Payment Summary	Amount
DEBIT CARD	Rs 2500.0
Amount Paid	Rs 2500.00

Payee Info

Article Reference Number

Manage-3-3-86

Customer Name

Prof. Bhausaheb Sagaji Waghmare

Article Title

Goods & services tax: Growth booster for India

Phone Number

7709940562

Principal
C.D. Jain College of Commerce
Shrirampur, Dist. Ahmednagar

Pravara Rural Education Society's
ARTS, SCIENCE & COMMERCE COLLEGE, KOLHAR

Tal. Rahata, Dist Ahmednagar

No. **139**

-: RECEIPT :-

Date : 17/1/2017

Received from Mr. Dr. Gawali S.N.
 the sum of Rs. seven hundred
 on account of com. fee as under

Particulars	Amount	
	Rs.	Ps.
1) Cash / Cheque / D. D.	700	
2) Transfer		
----- सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर		
<u>Seven hundred only</u>	Total :	700

(Cheque Subject to realization)

CASHIER

Pravara Rural Education Society's
ARTS, SCIENCE AND COMMERCE COLLEGE, KOLHAR

Kolhar, Tal-Rahata, Dist-Ahmednagar 413710 (MS)
 Affiliated to Savitribai Phule Pune University, Pune
 NAAC Accredited 'A' Grade

CERTIFICATE

This is to certify that Mr./Ms./M/s./Prof./Dr. Gawali S.N.
C.D.J. college, Shrivampur has successfully participated in two day National Seminar on Role of IQAC in Enhancing Quality Education and Research organized by Dept. Commerce and IQAC, Arts, Science and Commerce College, Kolhar on 17th and 18th January, 2017. He / She has also worked as a resource person / chairperson and presented a research paper entitled

Mr. P.B. Vihhe
 Coordinator

Dr. S.R. Walu
 Convener and Principal

Pravara Rural Education Society's
ARTS, SCIENCE & COMMERCE COLLEGE, KOLHAR

Tal. Rahata, Dist Ahmednagar

No. **140**

-: RECEIPT :-

Date: **17/1/2017**

received from Mr. Dr. Kalamkat R.P.

the sum of Rs. seven hundred.

on account of _____ as under

Particulars	Amount	
	Rs.	Ps.
1) Cash/ Cheque/ D. D.	700	—
2) Transfer		
3) ----- सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर		
Seven hundred only		
Total :	700	—

(Cheque Subject to realization)

CASHIER

Pravara Rural Education Society's
ARTS, SCIENCE AND COMMERCE COLLEGE, KOLHAR

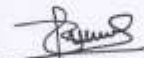
Kolhar, Tal-Rahata, Dist-Ahmednagar 413710 (MS)

Affiliated to Savitribai Phule Pune University, Pune

NAAC Accredited 'A' Grade

CERTIFICATE

This is to certify that Mr./Ms./Mrs./Prof./Dr. Dr. Kalamkat R.P. of
C.D.J. College, Shirampur.....has successfully participated in two day National
Seminar on Role of IQAC in Enhancing Quality Education and Research organized by Dept. of
Commerce and IQAC, Arts, Science and Commerce College, Kolhar on 17th and 18th January, 2017.
He / She has also worked as a resource person / chairperson and presented a research paper
entitled

Mr. P.B. Vikhe
Coordinator

Dr. S.R. Walunj
Convener and Principal

रयत शिक्षण संस्थेचे

सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर

प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

583

जाचक नंबर

पावती नंबर

तारीख 20/09/2016

- 1) जाचक नंबर व ह्या डॉ. गवळी विरीस नाग
- 2) शाखेचे नाव सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, इरिगपूर
- 3) द.म. पगार रुपये 3000/-
- 4) प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
- 5) प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख 20/09/2016
- 6) प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख 21/09/2016
- 7) प्रवासाचे एकूण तास 24 तास
- 8) प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

प्रवास ग्रामीण शिक्षण संस्थेचे, आई. सायन्स ऑड कॉमर्स कॉलेज कोसूर आणि आयोजित केलेल्या two day national seminar on rural & urban in Maharashtra & panaji Education and Research (दि. 19 व 20 सप्टेंबर 2016) या दिवशी कोसूर गावे उपस्थित राहून सहभागी होणे

- 9) घर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख
- 10) मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलोमीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
19/9/16	इरिगपूर	कोसूर	30	इरिगपूर	सवारी	34	= 00	-	-	34	= 00
20/9/16	कोसूर	इरिगपूर	30	न	सवारी	34	= 00	-	-	34	= 00
राष्ट्रीय कार्यक्रमाची नोंदणीची रक्क						-				6000	= 00
एकूण अक्षरी रुपये							6000	= 00		6000	= 00

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोठूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.
तारीख : / / 2016

सही S. G. G. G.

खर्चाची पावती
मंजूर केलेली रक्कम रु. 6000/- अक्षरी रु. 6000/-
आज रोजी रोख मिळाली.
तारीख 20/09/2016
सही S. G. G. G.

जा. न. दिनांक :
एकूण रक्कम (अक्षरी) रु. 6000/-
अक्षरी रु. 6000/- मंजूर करण्यात येत आहे.
सही S. G. G. G.
प्राचार्य
सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

रयत शिक्षण संस्थेचे

सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर

प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

जावक नंबर

पावती नंबर

तारीख 23/09 /2019

- १) अर्जादाराचे नाव व हुद्दा प्रा.डॉ. कमलकर राजेंद्र पर्वती
- २) शाखेचे नाव सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर जि. अहमदनगर
- ३) द.म. पत्तार रुपये AGP 7000/-
- ४) प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख दि. 9/09/2019 सा. ६.००
- ५) प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख
- ६) प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख दि. 9/09/2019 सा. ७.००
- ७) प्रवासाचे एकूण ताम 38 तास

८) प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

IGAC या विभागावर दोन दिवस राष्ट्रीय नमावरील सहभाग

९) घर मगूद केलेल्या कामाकारिता यामुळे प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख दि. 9/09/2019 व दि. 9/9/2019

१०) मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखी

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलोमीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
9/09/2019	श्रीरामपूर	कोरवार	80	कोरवार	खाजगी वस	34=00	-	-	-	34=00	-
9/09/2019	कोरवार	श्रीरामपूर	80	श्रीरामपूर	खाजगी वस	34=00	-	-	-	34=00	-
एकूण अक्षरी रुपये <u>सतरा हजार ताम</u>						68=00	-	-	-	68=00	-

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.

तारीख : 23 / 9 / 2019

सही Rajendra

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. 700/- असरी रु. सतरा हजार
आज रोजी रोख मिळाली.

तारीख / / 2019

सही Rajendra

जा. नं.

दिनांक :

एकूण रक्कम (अक्षरी) रु. 700/-
असरी रु. सतरा हजार मंजूर करण्यात येत आहे.

मंजूर करणाऱ्याची सही

प्राचार्य

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

रयत शिक्षण संस्थेचे
सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर
प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

जावक नंबर _____ पावती नंबर _____ तारीख ०१/१२/२०१६

- १) अर्जदाराचे नाम व हुदा सत्यदत्तसादिक बशीर सहयोगी प्राध्यापक
- २) शाखेचे नांव सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स श्रीरामपूर
- ३) द.म. पत्तार रुपये १०००/- ४) प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख ५.३०-३०.११.१६
- ५) प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख _____ ६) प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख रात्री-१०.३०-३०.११.१६
- ७) प्रवासाचे एकूण तास १६
- ८) प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे
सावित्री बर्ष फुले पुणे विद्यापीठाने आयोजित केलेल्या नॅक वर्कशॉपला हजर राहिलो.

- ९) घर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख _____
- १०) मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा _____

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलोमीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
३०/११/१६	श्रीरामपूर	शिवाजीनगर पुणे	२००	-	खासगी	२६४/-				२६४/-	
	शिवाजीनगर	पुणे विद्यापीठ		-	रिक्शा	६०/-				६०/-	
	पुणे विद्यापीठ	शिवाजीनगर		-	रिक्शा	६०/-				६०/-	
३०/११/१६	शिवाजीनगर	श्रीरामपूर	३००	श्रीरामपूर	खासगी	२६४/-				२६४/-	
	प्रवास भत्ता							९५/-		९५/-	
एकूण अक्षरी रुपये <u>२५६४/-</u> माल						६६४/-		९५/-		७६३/-	

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोणताही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.
 तारीख : / / २०१६

सही _____

खर्चाची पावती
 मंजूर केलेली रक्कम रु. ७६३/- अक्षरी रु. सातशे
७६३ मज आज रोजी रोख मिळाली.
 तारीख २/१२/२०१६
 सही _____

जा. नं. _____ दिनांक २१/१२/१६
 एकूण रक्कम (अक्षरी) रु. ७६३/-
 अक्षरी रु. सातशे तेराशे मज मंजूर करण्यात येत आहे.
 मंजूर करणाऱ्याची सही _____
प्राचार्य
सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
 श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

रयत शिक्षण संस्थेचे,
चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर
ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटीसाठी अर्ज

मा. प्राचार्य,
चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स,
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर.

अर्जदार : श्री. / श्रीमती सत्यद सारिक वशीर
ह्या सहयोगी प्राध्यापक

महाशय,

मी दि. 30/09/2019 ते दि. 30/09/2019 अखेर 9 दिवस पुणे येथे
विद्यापीठ / बोर्ड / महाविद्यालय कामासाठी जात आहे. सोबत विद्यापीठ / बोर्ड यांचेकडील पत्र क्रमांक सा.क्र. पुणे/नॅक/व
दिनांक 98/99/2019 ची प्रत जोडली आहे. सा.क्र.मो/980/300

तरी वरीलप्रमाणे ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटी लिव्ह मिळावी ही विनंती.

कामाचा तपशील

- 1) Importance of National Assessment & Accreditation
- 2) विषयवारीत कार्यशाळेन सहभागी होण्यासाठी
- 3)
- 4)

दिनांक : 28/09/2019

स्थळ : श्रीरामपूर

वरील कामासाठी ड्यूटी लिव्ह / ऑन ड्यूटी मंजूर करणेत येत आहे / नाही.

आपला / आपली विश्वासू

सही

प्राचार्य,

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर.

श्री. / श्रीमती सत्यद सारिक वशीर ह्या सहयोगी प्राध्यापक
यांना विद्यापीठ / बोर्ड / विद्यापीठ (युजीसी) / महाविद्यालय कामासाठी दिनांक 30/09/2019 ते 30/09/2019
अखेर 9 दिवसाची पुणे येथे ड्यूटी लिव्ह देणेत येत आहे. / ऑन ड्यूटी सोडणेत येत आहे.

दिनांक : 28/09/2019

स्थळ : श्रीरामपूर

(सदरचा भाग कापून प्रवास बिलासोबत जोडावा.)

प्राचार्य

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
(पूर्वचे पुणे विद्यापीठ)

दूरध्वनी क्रमांक. :
०२०-२५६०१२२३
०२०-२५६०१२६४

गणेशखिंड, पुणे ४११००७.
नेक व सांख्यिकी विभाग
naac@unipune.ac.in

संदर्भ क्र.- साफुपुवि/नेकवसांख्यिकी/१४९/१००

दिनांक: १८/११/२०१६

प्रति,
मा. प्राचार्य,
रयत शिक्षण संस्थेचे
चंद्ररूप डाकले जैन वाणिज्य महाविद्यालय,
श्रीरामपूर, मु.पो. व तालुका - श्रीरामपूर,
जिल्हा - अहमदनगर ४१३७०९.

विषय - एकदिवसीय कार्यशाळेत सहभागी होणेबाबत.

महोदय/महोदया,

राष्ट्रीय मुल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद (नेक) बंगलोर यांच्या संदर्भ क्रमांक एफ.२४-४/एनक्युआरआय/डीएस/२०१६, दि. २५ ऑक्टोबर २०१६ च्या पत्रानुसार सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्नित असलेल्या पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्हयातील अनुदानित महाविद्यालयांसाठी "Importance of National Assessment & Accreditation" या विषयावर व्यवस्थापनशास्त्र विभागामधील सभागृहामध्ये बुधवार, दि. ३० नोव्हेंबर २०१६ रोजी सकाळी १०:०० वाजता एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन केलेले आहे. सदर कार्यशाळेमध्ये आपल्या महाविद्यालयातील आय.क्यु.ए.सी. समन्वयक यांनी उपस्थित रहावे किंवा आपल्या महाविद्यालयात जर आय.क्यु.ए.सी. समन्वयक नसेल तर त्या महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांनी सदर कार्यशाळेत उपस्थित राहून कार्यशाळा यशस्वी करण्यासाठी सहकार्य करावे. तरी आपण आपली स्विकृती त्वरीत कळवावी ही नम्र विनंती.

मा. प्राचार्य/मा. आय.क्यु.ए.सी. समन्वयक यांचा सदर कार्यशाळेसाठी येण्याजाण्याचा प्रवासखर्च महाविद्यालयांनी करावयाचा आहे, याची महाविद्यालयांनी नोंद घ्यावी.

धन्यवाद.

Dr. B. Bhat
4/11/2016

C.D.Jain College of Commerce

Inward Nr 295
Date 22/11/2016

उपकुलसचिव
नेक व सांख्यिकी विभाग

Savitribai Phule Pune University
(Formerly University of Pune)

*NAAC Re-Accredited at "A" Level
*DST-PURSE Sponsored University

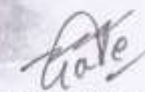
*Status of University with Potential
For Excellence by UGC, Delhi

&
National Assessment and Accreditation Council

This is to certify that, Dr./Prof./Mr./Ms. Sayed S.B. from
C.D. Jain College of Commerce, Shirampur has participated in One day
Workshop on "Importance of National Assessment & Accreditation" held on Wednesday, 30th
November 2016, at Savitribai Phule Pune University, Pune 411007.

Dr. V. B. Gaikwad
Director, B.C.U.D.

Dr. W. N. Gade
Vice - Chancellor

"Education Through Self - Help In Our Mata" - Karmaveer

Rayat Shikshan Sanstha's
R. B. NARAYANRAO BORAWAKE COLLEGE, SHRIRAMPUR
 Internal Quality Assurance Cell (IQAC)
NAAC Sponsored National Level Seminar
 On
"Innovative Strategies in Teaching, Learning Process"
 26th and 27th August, 2016

Certificate

This is to certify that Prof./ Dr./ Mr./ Mrs./ Miss. Kalambar, R. P. of C.D.V. College of Commerce, Shirampur has participated as a Chair Person/ Resource Person/ Organizing Committee Member/ Presented Paper in the National Level Seminar.
 The title of his/ her research paper is _____

 Dr. S. P. Cholke
 Co-convenor

 Dr. P. G. Andhare
 Co-convenor

 Prin. Dr. K. H. Shinde
 Principal / Convenor

530
दि. 26/8/2016
7899

No. **3323** रायत शिक्षण संस्थेचे

रा.ब. नारायणराव बोरावके महाविद्यालय, श्रीरामपूर

श्री.रा.रा. प्रा. कळमकर सार पी
 राहणार सी. डी. जे कॉलेज, डॉ. डी. जे. श्रीरामपूर यांजकडून
 तपशील मार्च 2016 सेमिनार

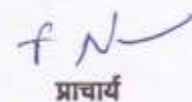
रक्कम (अक्षरी) रु. सातसे हजार

रक्कम (अंकी) **रु. 6001/-** खाते _____

वरील तशीलाप्रमाणे रक्कम रोख / चेकने / मनिऑर्डरने मिळाली. आभारी आहोत.

 अकाउंटंट

 प्राचार्य

 प्राचार्य

100 X 2 X 40 - 2014-15 सी. डी. जेन कॉलेज ऑफ कॉमर्स बोरावके महाविद्यालय, श्रीरामपूर
 श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

NATIONAL TEACHERS' CONGRESS FOUNDATION

C-11, Rajouri Garden, New Delhi - 110027

IN-DL 495697972347210

NATIONAL TEACHERS' CONGRESS FOUNDATION

Received with thanks from		Receipt No.	Date	Rs.	Ps.
M/s. <u>C.D. Jain College of Comm.</u> <u>Shirampur, Ahmednagar.</u>		1303	23/9/16	1500/-	
The sum of Rupees <u>One Thousand five Hundred only.</u>				National Teachers' Congress Foundation	
By	Number	Drawn on			
Cheque/DD Cash	Cash.				
Towards <u>Dr. S. K. Bakhale.</u> <u>Cont. No. 92355550.</u>			Accountant		
All payments by cheque are acknowledged subject to realization.					

[Signature]

प्राचार्य

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपुर, जि. अहमदनगर

NATIONAL TEACHERS' CONGRESS FOUNDATION

C-11, Rajouri Garden, New Delhi - 110027

IN-DL 495697972347210

NATIONAL TEACHERS' CONGRESS FOUNDATION

Received with thanks from		Receipt No.	Date	Rs.	Ps.
M/s. <u>C.D. Jain College of Commerce</u> <u>Shirampur, Ahmednagar</u>		1302	23/9/16	1500/-	
The sum of Rupees <u>One Thousand five Hundred only.</u>				National Teachers' Congress Foundation	
By	Number	Drawn on			
Cheque / DD Cash	Cash.				
Towards <u>Dr. L. D. Bhor.</u> <u>Cont. No. 9421479220.</u>			Accountant		
All payments by cheque are acknowledged subject to realization.					

[Signature]

प्राचार्य

सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपुर, जि. अहमदनगर

NATIONAL TEACHERS' CONGRESS FOUNDATION

C-11, Rajouri Garden, New Delhi - 110027
IN-DL 495697972347210

838

1304

Received with thanks from		Receipt No.	Date	Rs.	Ps.	
M/s. <u>C.O. Jain College of Comm.</u> <u>Shirampur, Ahmednagar</u>		1304	23/9/16	2000/-		
The sum of Rupees <u>Two Thousand only</u>		National Teachers' Congress Foundation				
By	Number					Drawn on
Cheque / DD Cash	<u>Cash</u>					
Towards <u>Prof. Sadik Bashir Sayyed</u> <u>Cont. No. 824560399</u>		 Accountant				
All payments by cheque are acknowledged subject to realization.						

प्राचार्य
सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
शिरामपुर, जि. अहमदनगर

1st National Teachers' Congress

Pune, India

INSPIRING TEACHERS STRENGTHENING GENERATIONS

Certificate of Participation

Presented
to

Prof. Sadik Bashir Sayyed

for participating in the 1st National Teachers' Congress held in Pune, India
from September 23rd to 25th, 2016 and being a part of the Network of
All-round and Spirited Teaching Fraternity of India.

President
Anil Kakodkar
Eminent Scientist
(Atomic Energy)

Executive President
Vijay P. Bhatkar
Eminent Computer Scientist

Convener
Rahul V. Karad
Vice President,
MAER's MIT Group of Institutions, Pune
Founder, MIT-SOG & BCS

In association with

Supported by

प्राध्याय
सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ़ टीचिंग
श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

info@nationalteacherscongress.com | www.nationalteacherscongress.com

Pune, September, 2016

Reg. No. : C229 / 2079

NTC Regd. No. IN-DL 495697972347210 | SOG Regd. No. F-2555

भावक नंबर

तारीख: / / २००

पयन-१६
~~५३५~~
५३५

**रयत शिक्षण संस्था, सातारा
 प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक**

पावती नंबर:

१. आर्जदारचे नाव व हुदा	या डी. एम. डी. असा		५. प्रवासास नियमाची वेळ व तारीख	२३/०१/२०१६
२. शाखेचे नाव	डी.डी. जेन कौनिन मोकळी जिल्हा शाळा		६. प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख	२५/०१/२०१६
३. इ.म. पगार रुपये	५०००/-		७. प्रवासाचे एकूण तास	
४. प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख				
६. प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे				

महोदय साहेब पुत्राक्षर (मनोव्यक्ती कौनिन पुढी मंडळ पुढी) मंडळी
 मंडळी कौनिन कौनिन मंडळी मंडळी मंडळी मंडळी मंडळी मंडळी
 बुलविन होनी

९. वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख
 १०. गिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलो मीटर	गुबकामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवाार भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२३/०१/२०१६	तारीख	पुढी	१००	पुढी	टॅक्सी	२६५				२६५	००
२५/०१/२०१६	पुढी	तारीख	१००	तारीख	टॅक्सी	२६६				२६६	००
				पुढी				२०५	००	२०५	००
				तारीख							००
एकूण अक्षरी रुपये						५३१		२०५		७३६	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेली नाही.
 तारीख: / / २००

सही
 या डी. एम. डी. असा

खर्चाची पावती
 मंजूर केलेली रकम रु. ५३६/- अक्षरी रु. ५३६/-
 मंडळी मंडळी मंडळी मंडळी मंडळी मंडळी
 तारीख १०/१०/२०१६

जा. नं.: दिनांक:
 एकूण रक्कम (अक्षरी) रु. ५३६/-
 अक्षरी रुपये ५३६/-
 मंजूर करण्यात येत आहे.
 मंडळी मंडळी मंडळी मंडळी
डी. डी. जेन कौनिन ऑफ कॉमर्स
 सातारा

1st National Teachers' Congress

Pune, India

INSPIRING TEACHERS STRENGTHENING GENERATIONS

Certificate of Participation

Presented
to

Dr S. R Bakhale

for participating in the 1st National Teachers' Congress held in Pune, India
from September 23rd to 25th, 2016 and being a part of the Network of
All-round and Spirited Teaching Fraternity of India.

President
Anil Kakodkar
Eminent Scientist
(Atomic Energy)

Executive President
Vijay P. Bhatkar
Eminent Computer Scientist

Convener
Rahul V. Karad
Vice President,
MAKER's MIT Group of Institutions, Pune
Founder MIT-SOG & BCS.

In association with

Supported by

info@nationalteacherscongress.com | www.nationalteacherscongress.com

Pune, September, 2016

Reg. No. - G228/2078

NTC Regd. No. 14/16

सी. डी. जेन ऑफिस
श्रीरामपुर, जि. अहमदनगर

स्वर्चाची पावती

व्हॉचर नंबर

१५५

ता. १६ / १२ / २०१८

मा. प्राचार्य,

चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर यांना

पावती लिहून देणार श्री. प्रा. सौ. जगताप एम. बी.

राहणार श्रीरामपूर पावती लिहून देतो की, खालील तपशीलाप्रमाणे आज रोजी रक्कम मिळाली, काही तक्रार नाही.

खाते

तपशील	रुपये	पैसे
भा. न. रा. प्र. प्र. न. च. य. स. त. त. पेपर लाइट केबा.		
ISSN- 2278-8808 Dec-2017 Vol-6	9200/-	-
Impact factor 6.177 या पेपर ची		-
जोडणी श्री. मिळावी.		-
एकूण (अक्षरी व अंकी) रु. एक हजार दोनशे मात्रे	9200/-	-

वरीलप्रमाणे रक्कम अदा करुन ही पावती रद्द केली.

दिनांक १६ / १२ / २०१८

 विभागप्रमुख
 अकॉटेंट
 अधिष्ठाक
 प्राचार्य
 पैसे घेणाराची सही

S.B.V.P Samaj's

S.M.B.S.T. College of Arts, Science & Commerce

Sangamner, 422605, Dist-Ahmednagar

Receipt No. 1451

Dt: 10/01/2018

Received From Miss. Jagtap mangal . B College of S.M.B.S.T. college

Sangamner a sum of Rs. one Thousand Two hundred only / - in Full /Part Payment

on account of Int. Conference

Rs 1200/-

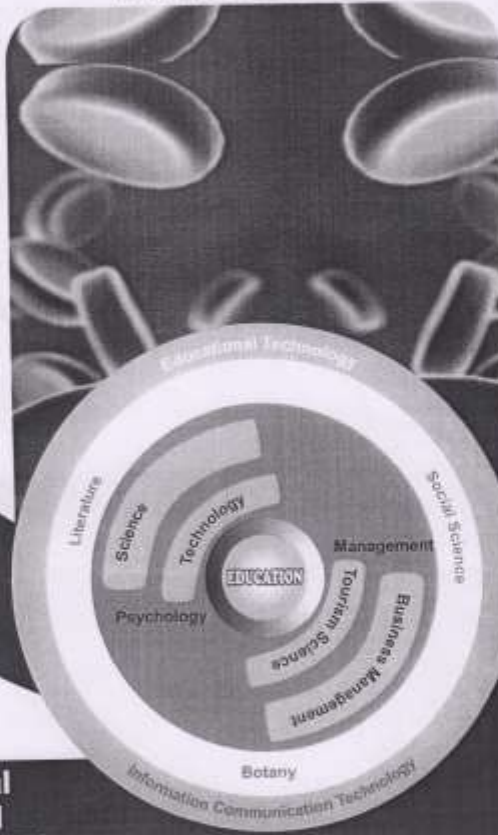
Principal

UGC Approved Sr. No. 49366

SRJIS

Online ISSN -2278-8808
Printed ISSN- 2349-4766

An International
Peer Reviewed

Referred
Quarterly

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

OCT-DEC, 2017. VOL. 6, ISSUE -34

EDITOR IN CHIEF : YASHPAI D. NETRAGAONKAR, P.A.D.

5

- 293 वस्तु आणि सेवा कर (GST) : रचना, परिणाम आणि भवितव्य
 प्रा. डॉ. हिंगलाल वागन घव्हाण & प्रा. सुरेश हिंगलाल पाटील (1298-1303)
- 294 भारतात श्रमीकांच्या वेतनासंबंधी घोरण ही काळाची गरज
 डॉ. धुंदले सगिता आर. (1304-1307)
- 295 जीएसटीचा भविष्यात तेलाच्या किंमतीवरील परिणाम अभ्यासने
 प्रा. डॉ. संजय परशुराम देवरे (1308-1310)
- 296 वस्तु व सेवा कराचा भारतीय शेतीवर होणारा परिणाम
 नितिन नारायण जावरे (1311-1314)
- 297 शिक्षण प्रणाली आणि आर्थिक विकास
 श्रीमती. कदम जयश्री लक्ष्मण (1315-1317)
- 298 महाराष्ट्र राज्यातील मानव विकास निर्देशांकांच्या परिणामकारकतेचे अध्ययन
 प्रा. डॉ. पवार नानासाहेब चंद्रभान (1318-1326)
- 299 जलसंवर्धननिती सुराज्य निर्मिती
 रणाले सुनिता विजय (1327-1336)
- 300 ई - बँकिंग सेवा व फायदे
 प्रा. डॉ. आदिनाथ रावसाहेब पोलप (1337-1339)
- 301 महाराष्ट्र शासनाच्या कृषीविषयक अंदाजपत्रकीय तरतुदीचा अभ्यास
 देशमुख अश्विनी हरिश्चंद्र & प्रा. डॉ. काळे एस. बी. (1340-1343)
- 302 भारतीय शेतीचा नियोजनात्मक विकास
 डॉ. अनिल दि.वाडकर (1344-1352)
- 303 भारतातील लोकसंख्या रचनेतील बदलांचा अभ्यास
 डॉ. कदम प्रमोदिनी & कु. जगताप मंगल बाबासाहेब (1353-1357)
- 304 अखंडीत श्रमिकांतील आर्थिक विषमता
 प्रा. डॉ. आबामो ह. शिंदे (1358-1363)
- 305 बाल मजुरी : समस्या, कारणे आणि परिणाम
 प्रा. सतिश आशिनाथ गोंडे (1364-1367)
- 306 भारतातील पर्यटन विकास
 प्रा. सुनील दत्त राय साळवे (1368-1379)
- 307 जीएसटी : स्वरूप व रचना
 प्रा. डॉ. ए. टी. तकार (1380-1384)
- 308 नाशिक जिल्ह्यातील टोमॅटो वितरण साखळ्या
 प्रा. साहेबराव दौलत निकम (1385-1389)
- 309 वस्तु व सेवा कर प्रणाली
 पांडुरंगे अंजली विष्णु (1390-1394)

भारतातील लोकसंख्या रचनेतील बदलांचा अभ्यास**डॉ. कदम प्रमोदिनी & कु. जगताप मंगल बाबासाहेब**सहाय्यक प्राध्यापक अर्थशास्त्र विभाग, एस.एम.बी.एस.टी. महाविद्यालय, संगमनेर
संशोधक विद्यार्थिनी, एस.एम.बी.एस.टी. महाविद्यालय, संगमनेर

सारांश :- प्रत्येक देशाचा विकास हा त्या देशातील लोकांच्या विकासावर अवलंबून असतो. त्यामुळे लोकसंख्येची स्थिती हा देशाच्या विकासातील एक महत्वाचा प्रमुख घटक आहे. भारतातील लोकसंख्या विषयक आज पर्यंतची आकडेवारी लक्षात घेतल्यास यातील सांख्याकिय माहितीकडे केवळ आकडेवारी म्हणून दुर्लक्ष करता येणार नाही. यातून स्पष्ट होणा-या बाबी व निर्माण होणा-या सामाजिक प्रश्नाकडे अत्यंत लक्ष देण्याची आवश्यकता आहे? जगात दुसरा क्रमांक असणा-या भारताच्या लोकसंख्येत स्त्री-पुरुष प्रमाण, तरुण-तरुणींची मोठी संख्या तसेच वाढत जाणारी जेष्ठांची संख्या या सर्व बाबींचा विचार होणे आवश्यक आहे.

प्रस्तावना :- जगाची लोकसंख्या नुकतीच 700 कोटी झाली आहे. सध्या भारताची लोकसंख्या सुमारे 125 कोटी आहे. त्यापैकी 64 कोटी पुरुष तर 61 कोटी महिला आहेत. देशात सर्वात जास्त लोकसंख्या असलेल्या राज्यामध्ये प्रथम क्रमांक उत्तर प्रदेश तर त्या खालोखाल दुसरा क्रमांक महाराष्ट्र राज्याचा लागतो. लोकसंख्या वाढीमुळे निर्माण होणा-या सामाजिक प्रश्नांकडे अत्यंत लक्ष देण्याची आवश्यकता आहे. या वाढत्या लोकसंख्येवर नियंत्रण आणण्यासाठी शासकीय तसेच स्वयंसेवी संस्थांनी पावले उचललेली आहे.

शोधनिबंधाचा उद्देश :-

1. भारतातील लोकसंख्या वाढीच्या दराचा अभ्यास करणे.
2. भारतातील एकूण लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुष प्रमाण अभ्यासणे.
3. भारतातील जन्मदर, मृत्युदर आणि सरासरी आयुर्मानाचा अभ्यास करणे.

संशोधन पध्दती :- प्रस्तुत शोधनिबंधामध्ये संशोधकाने संशोधनासाठी दुय्यम तथ्य सकलन पध्दतीचा वापर केला आहे. त्यासाठी संशोधकाने शासकिय संकेतस्थळ, अहवाल, मासिके व इंटनरेट यांचा वापर केला आहे.

1. भारतातील एकूण लोकसंख्या आणि लोकसंख्या वाढीचा दर :- लोकसंख्येच्या दृष्टीने भारत जगात सध्या दुस-या क्रमांकावर आहे. पहिला क्रमांक अर्थातच चीनचा आहे. सध्याच्या भारतीय लोकसंख्या वाढीचे प्रमाण लक्षात घेता सन 2025 पर्यंत भारत चिनला मागे टाकून प्रथम क्रमांकावर येऊ शकेल. सध्याच्या जागतिक लोकसंख्येत भारताचा वाटा 17 टक्के आहे. परंतु जगाच्या भूभागापैकी फक्त 2.4 टक्के भूभाग भारताने व्यापला आहे. दरवर्षी भारतीय लोकसंख्येत सुमारे 1.8 कोटींची भर पडते.

तक्ता क 1 भारतातील एकूण लोकसंख्या आणि लोकसंख्या वाढीचा दर

वर्ष	लोकसंख्या दशलक्ष	वार्षिक वाढीचा दर
1901	238.4	0
1911	252.2	0.56
1921	251.3	-0.03
1931	279.0	1.04
1941	318.7	1.33
1951	361.1	1.25
1961	439.2	1.96
1971	548.1	2.20
1981	683.3	2.22
1991	843.3	2.14
2001	1027.0	1.64

तक्ता क. 1 नुसार विसाव्या शतकातील किंवा गेल्या 110 वर्षांतील भारतीय लोकसंख्या चार गटात विभगता येते. तक्ता क. 1 नुसार स्पष्ट होणारी गोष्ट म्हणजे लोकसंख्या वाढत असली तरी लोकसंख्या वाढीचा वेग निश्चितपणे कमी झालेला आहे. जो वेग 1971-1981 च्या दरम्यान होता, तो 2001-2011 मध्ये महत्वपूर्णरित्या खाली आला आहे. भारतीय लोकसंख्येच्या इतिहासात 1911-1921 या काळात फक्त एकदाच लोकसंख्या कमी झाली होती. त्यावेळी वाढीचा वेग ऋण झाला होता. पहिले जागतिक महायुद्ध तसेच प्लेगच्या साथीत सुमारे 30 लाख मृत्यू झाले होते. गांधीवाय 1918 मध्ये आलेल्या फन्प्ल्यूएंझाच्या साथीत 1.2 ते 1.3 कोटी लोकांना प्राण गमवावा लागला होता. लोकसंख्या दुष्पट होण्याचा जो वेग आहे. त्यावरून लोकसंख्या किती जलद गतीने वाढते आहे. याचा अंदाज बांधता येतो. सन 1901 मध्ये असणारी 23.8 कोटी लोकसंख्या दुष्पट होण्यासाठी 60 वर्षांचा कालावधी जावा लागला. त्यानंतर मात्र 30 वर्षांतच लोकसंख्या दुष्पट झाली. हा काळ अत्यंत जलद लोकसंख्यावाढीचा होता आणि तेंव्हाच लोकसंख्या हा एक दृष्टीने अतिशय महत्वाचा आणि थोडासा काळजीचा मुद्दा म्हणूनही पुढे आला. मागील दोन दशकांत लोकसंख्या वाढीचा वेग मंदावला असला तरी आणखी काही काळापर्यंत लोकसंख्या वाढत राहणार आहे. याचे मुख्य कारण म्हणजे आधीची मुळातच जास्त असणारी लोकसंख्या आणि लोकसंख्येचे वयानुसार वर्गीकरण. भारतीय लोकसंख्येच्या एक तृतीयांश व्यक्ती 18 वर्षांखालील आहे. तसेच 50 कोटींहून अधिक व्यक्तींनी अद्याप वयाची 25 वर्षे पूर्ण केलेली नाहीत. सुमारे 51 टक्के लोकसंख्या जननक्षम वयोगटातील असून, दरवर्षी लाखो व्यक्ती या गटात समाविष्ट होत आहेत आणि ही गोष्ट लोकसंख्यावाढीशी निगडित आहे.

2. भारतातील एकूण लोकसंख्येतील स्त्री -पुरुष प्रमाण देशाच्या एकूण लोकसंख्येत दर हजार पुरुषांमार्गे किती स्त्रिया आहेत त्या प्रमाणाला स्त्री-पुरुष प्रमाण म्हणतात. अमेरिका, युरोप, रशिया, जपान इ. देशांत पुरुषांपेक्षा स्त्रीयांचे प्रमाण अधिक असल्याचे आढळते. याउलट ऑस्ट्रेलिया कॅनडा, भारत इ. देशांत पुरुषांपेक्षा स्त्रियांचे प्रमाण कमी आहे. भारतातील स्त्री पुरुष प्रमाण सातत्याने घटत जात असल्याचे दिसून येते. ते पुढील तक्त्याद्वारे स्पष्ट होते.

तक्ता क. 2 भारतातील एकूण लोकसंख्येतील स्त्री-पुरुष प्रमाण

अ.न.	वर्ष	दर हजारी पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण
1	1901	972
2	1911	964
3	1921	955
4	1931	950
5	1941	945
6	1951	946
7	1961	941
8	1971	930
9	1981	934
10	1991	927
11	2001	933
12	2011	940
13	2016	943

वरील तक्ता क. 2 नुसार असे दिसून येते कि 1901 ते 2011 पर्यंत पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण सातत्याने कमी राहिले आहे. देशातील स्त्री-पुरुष प्रमाण जन्मदर 1901 ते 2011 याचा विचार करता असे लक्षात येते कि 1981 व 2011 मध्ये यात थोडी वाढ झाली आहे. हे अपवाद वगळता इतर दशकात सातत्याने स्त्री पुरुष प्रमाणात घट झाली आहे. याचे मुख्य कारण स्त्रियांना मिळणारे सामाजिक गौण स्थान हेच दिसून येते.

3. भारतातील जन्मदर, मृत्युदर आणि सरासरी आयुर्मान जन्मदर आणि मृत्युदर यामधील फरकावरून लोकसंख्येची नैसर्गिक वाढ कळते. जन्मदर जास्त आणि मृत्युदर कमी असेल तर लोकसंख्येत वाढ होते. जगभर लोकसंख्या वाढीचा दर खाली आणण्यात जन्मदर कमी करण्याबरोबरच मृत्युदर खाली आणण्याचाही प्रयत्न असतो. भारतातील जन्मदर व मृत्युदर प्रमाण आणि भारतातील व्यक्तींचे सरासरी आयुर्मान पुढील तक्त्यामध्ये सविस्तर दिले आहे.

तक्ता क. 3 भारतातील जन्मदर, मृत्युदर आणि सरासरी आयुर्मान

अ.न.	वर्ष	जन्मदर दर हजारी	मृत्युदर दर हजारी	सरासरी आयुर्मान वर्ष
1	1901 ते 1911	48.1	42.6	22.9
2	1911 ते 1921	48.1	48.6	20.0
3	1921 ते 1931	46.4	36.3	26.8
4	1931 ते 1941	45.2	31.2	31.8
5	1941 ते 1951	39.9	27.4	32.1
6	1951 ते 1961	41.7	22.8	41.2
7	1961 ते 1971	41.2	19.0	45.0
8	1971 ते 1981	37.2	14.8	53.5
9	1981 ते 1991	31.7	11.0	58.7
10	1991 ते 2001	27.2	8.9	64.7
11	2001 ते 2011	20.97	7.4	67.4

तक्ता क. 3 नुसार भारतात इ.स.न 1901 ते 1911 या दशकात जन्मदर व मृत्यूदर दोन्हीही जास्त असल्याने सामान्य भारतीयांचे सरासरी आयुर्मान कमी म्हणजे अवघे 22.9 वर्ष एवढे होते. 20 व्या शतकाच्या दुस-या दशकात जन्मदर 48.1 इतका होता. तर प्लेग, कॉलरा, मलेरिया या सारख्या साथीच्या रोगांच्या प्रादुर्भावामुळे मृत्यूदरात वाढ होवून तो 48.6 इतका झाला. व या काळात लोकसंख्येत घट झाली तसेच या काळात भारतीयांचे सरासरी आयुर्मान 20 वर्ष इतके होते. पुढे मात्र मृत्यूदरात कमशः घट होत गेली. त्या मानाने 1951 नंतर जन्म दरातील घट जरा मंद गतीने झाली व सामान्य भारतीयांच्या सरासरी आयुर्मानात वाढ होत इ.स.न 1981 ते 1991 मध्ये सरासरी आयुर्मान 58.6 वर्ष इतके झाले तर 1991 ते 2001 मध्ये सरासरी आयुर्मान 64.7 वर्ष आणि 2001 ते 2011 मध्ये सरासरी आयुर्मान 67.4 इतके झाले.

4.भारतातील लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण :- कोणत्याही देशाची आर्थिक स्थिती तेथील श्रमिक संख्येवर अवलंबून असते. देशात विविध प्रकारचे उत्पादन तेथील श्रमिक किंवा कार्यकारी घटक करतात. त्यामुळे श्रमिकांची संख्या माहिती असणे आवश्यक असते. ही देशातील स्वावलंबी व्यक्तींची संख्या होय. बालक आणि वृद्ध लोकसंख्या काम करू शकत नाहीत. ते देशातील श्रमिकांवर अवलंबून असतात. त्यांची संख्या ही परावलंबी किंवा अकार्यकारी व्यक्तींची संख्या होय. देशातील 15 ते 60 वयोगटातील व्यक्ती ही श्रमिक माणली जातात. 0 ते 14 वयोगटातील व्यक्ती शिशू गटात तर 60 वर्षांपुढील व्यक्ती अकार्यकारी किंवा परावलंबी गटात समाविष्ट होतात. वय हा प्रत्येकाचा अतिषय प्राथमिक गुणविशेष आहे. वयानुसार लोकसंख्येचे स्वरूप बदलणे अपेक्षित आहे. आणि त्या नुसार ते बदलतही आहेत. लहान वयोगटातील व्यक्तींचे प्रमाण जास्त तर वृद्धांचे कमी ही सध्याची स्थिती आहे. ती हळुहळू बदलतांना दिसत आहे. दिवसेंदिवस लहान वयोगटातील व्यक्तींचे प्रमाण कमी होत जावून वृद्धांच्या प्रमाणात वाढ होताना दिसत आहे.

तक्ता क. 4 भारतातील लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण

वर्ष	0 ते 14 वयोगट	15 ते 59 वयोगट	60 हुन अधिक वर्षांचा वयोगट
1951	38.4	56.0	5.5
1961	41.0	53.3	5.6
1971	42.6	52.0	6.6
1981	39.5	54.6	6.5
1991	37.5	55.7	6.8
2001	35.4	57.0	7.5
2011	30.9	60.5	8.6

तक्ता क. 4 मध्ये गेल्या 60 वर्षातील लोकसंख्येचे वयानुसार वर्गीकरण दाखविले आहे. 1951 मध्ये 38 टक्के असणारे मुलांचे प्रमाण 2011 मध्ये 31 टक्क्यांपर्यंत खाली आले आहे. तर याच काळात वृद्धांचे प्रमाण 5.5 टक्क्यांपासून 8.6 टक्क्यांपर्यंत वाढले आहे. अशीच वाढ 15 ते 59 वयोगटात म्हणजेच काम करणा-या व्यक्तींमध्येही झालेली आहे. या वयात अधिक व्यक्ती असणे ही आर्थिक विकासाची मोठी संधी आहे. विकासाची ही संधी विविध देशानुसार साधारण 30 ते 40 वर्षांपर्यंत असू शकते. या काळात प्रतिडोई उत्पन्नात वाढ होते. भारताला ही संधी उपलब्ध झालेली आहे. सर्वांना काम मिळाले आणि शैक्षणिक पात्रता वाढली तर भारत जगाच्या प्रगतीच्या मार्गावर जाईल.

निष्कर्ष :-

- 1- भारताचा लोकसंख्येच्या बाबतीत जगात दुसरा क्रमांक असून घटता मृत्यूदर व वाढता जन्मदर यामुळे भारत लोकसंख्येच्या बाबतीत चिनलाही मागे टाकू शकतो. जगाच्या एकूण लोकसंख्येपैकी 17 टक्के लोकसंख्या भारतात वास्तव्य करते.
- 2- देशातील स्त्री-पुरुष प्रमाणाचा विचार करता 1981 व 2011 मध्ये थोडी वाढ झाली आहे. हे अपवाद वगळता इतर दशकात सातत्याने स्त्री -पुरुष प्रमाणात घट झाली आहे. ही मोठी समस्या निर्माण होत आहे.
- 3- भारतात जन्मदर अधिक तर मृत्यूदर कमी होत आहे. सामान्य भारतीयोंच्या सरासरी आयुर्मानात दिवसेंदिवस वाढ होत आहे.
- 4- 1951 मध्ये 38 टक्के असणारे मुलांचे प्रमाण 2011 मध्ये 31 टक्क्यांपर्यंत खाली आले आहे. तर याच काळात वृद्धांचे प्रमाण 5.5 टक्क्यांपासून 8.6 टक्क्यांपर्यंत वाढले आहे. हा एक सामाजिक चिंतेचा विषय आहे.

संदर्भ सुची :-

- 1- महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी अहवाल 2010-2011, महाराष्ट्र शासन.
- 2- अर्थशास्त्र लोकसंख्याशास्त्र- प्रा.डॉ.सुहास आकाश, सक्सेस प्रकाशन, पुणे.
- 3- लोकसंख्या -प्रा.अहिरराव, निराली प्रकाशन, पुणे.
- 4- www.censusindia.gov.in
- 5- www.economicconcepts.com

S.B.V.P. Samaj's
Sahakar Maharshi Bhausaheb Santuji Thorat
College of Arts, Science & Commerce,
Sangamner - 422605, Dist. Ahmednagar (M.S.), India

INTERNATIONAL CONFERENCE
ON
Recent Trends in Economics, Commerce & Management

February 1 - 2, 2018

Sponsored by
Savitribai Phule Pune University, Pune

Organized by
Department of Economics

Certificate

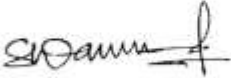
This is to certify that,

Prof. / Dr. / Miss / Mr. Jagtap Mangal Babasaheb

has actively Participated / Delivered a lecture as a Resource Person in the International Conference. He / She Presented a Paper titled on

भारतातील लोकसंख्या वृद्धतेतील बदलांचा अभ्यास

He / Her Contributions to the Conference proceedings are duly acknowledged.

Dr. Suhas Avhad
Professor & Head, Dept. of Economics
Co-ordinator

Dr. R. K. Datir
Principal & Convener

6/29/2017

smbstacs.corecampus.in/admin/print_tc_report_external/3899/1608

9022

Sahyadri Bahujan Vidya Prasarak Samaja's
**Sahakar Maharshi Bhausaheb Santuji Thorat Arts, Science and Commerce
College, Sangamner**
Nashik-Pune Road Near Nagarpalika Water Tank Sangamner

ADM RECEIPT

Receipt No.: ADM-NGC171800330

Student ID.: BSTEXT17003899

Name : KHANDRE SWPNALI RAMESH

Particulars	Amount
RESEARCH PAPER PUBLICATION	1000
TOTAL	1000

Rs. One Thousand Only

1. Please do not lose this receipt.
2. Produced whenever asked.
3. This is Computer generated receipt, signature not required.

Date : 29-06-2017

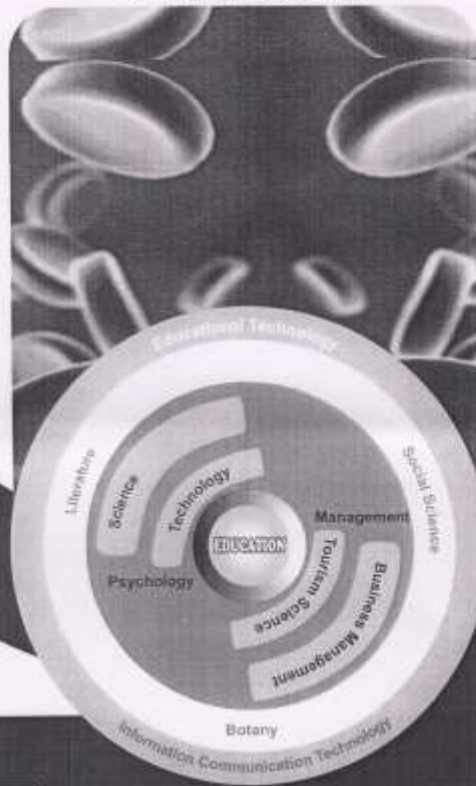

Principal
C.D. Jain College of Commerce
Shrirampur, Dist. Ahmednagar

SRJIS

Online ISSN - 2278-8808
Printed ISSN - 2319-4766

An International
Peer Reviewed

Referred
Quarterly

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

SPECIAL ISSUE JAN-MAR, 2017, VOL. 6, ISSUE -24

EDITOR IN CHIEF: YASHPAL D. NETRA GAONWAR, Ph.D.

- 26 **ROLE OF GRAMPANCHAYAT IN ECONOMIC DEVELOPMENT**
Dr. Rajendra Bhosale , Kadlag Savarna Uttamrao (118-121)
- 27 **भारतीय शेती विल्ल पुरवठा**
प्रा. डॉ. एस. बी. वैद्य , प्रा. साधिक वशीर सय्यद (122-125)
- 28 **समाजकल्याण विभागांतर्गत राबविल्या जाणाऱ्या योजनांचे झालेले आर्थिक व सामाजिक परीणाम - अहमदनगर जिल्हा परिषदेचा विशेष अभ्यास**
प्रा. डॉ. एस. बी. वैद्य , कविता होन (126-128)
- 29 **रायगड जिल्ह्यातील सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेचा चिकित्सक अभ्यास**
प्रा. डॉ. सुहास आक्काड , कन्हू शेवळ (129-132)
- 30 **कृषी विक्रीव्यवस्थेतील फळविक्रमांची भूमिका**
प्रा. डॉ. आर. डी. भोसले , खांडरे स्वप्नाली रमेश (133-135)
- 31 **विशेष आर्थिक क्षेत्र**
प्रा. डॉ. एस. बी. वैद्य , गजानो वतावण धनु (136-140)
- 32 **STUDY OF DIFFERENT DISABILITY WELFARE SCHEMES IMPLEMENTED BY GOVERNMENT OF MAHARASHTRA**
Dr. Sunil Ugale, Miss. Shaikh Nilofar Anwar (141-143)
- 33 **मुस्लिम समाजाच्या आर्थिक - सामाजिक विकासावर झालेल्या परिणामांचा व्यष्टी अभ्यास**
प्रा. डॉ. निजकुमार कावळे , शाबिन यासिन शेख (144-148)
- 34 **दुष्काळावर जलसंजीवनी : जलयुक्त शिवार**
प्रा. डॉ. संभाजी भाकराव कावळे , श्री. बाळासाहेब जयराम जाधव (149-152)
- 35 **महाराष्ट्र राज्यातील वाढत्या लोकसंख्येला रोजगार पुरविण्यात पंतप्रधान रोजगार निर्माती कार्यक्रमाची भूमिका**
प्रा. डॉ. एल. बी. भोलप , गोरक्ष सुंदर कडवे (153-155)
- 36 **स्थानिक स्वराज्य संस्थांमार्फत पाणी पुरवठा करणाऱ्या वाहतुक संस्थांचे चिकित्सक अध्ययन**
प्रा. डॉ. आर. डी. भोसले , वैशाली जिजाबा सोनवणे (156-158)
- 37 **STUDY OF SOCIAL AND ECONOMICAL PROBLEM FACED BY WORKING WOMEN IN LOCAL GOVERNMENT**
Dr. Pawar A.M. , Swati Purushottam Wagh (159-162)
- 38 **TYPES OF QUALITATIVE RESEARCH METHODS IN ECONOMICS**
Dr. S.K. Magare , Mr. Sudheer Suresh Dhore (163-168)
- 39 **अहमदनगर जिल्हा परिषदेच्या कृषी विभागाच्या खर्च प्रवृत्तीचा अभ्यास**
प्रा. डॉ. एल. बी. भोलप , तुवर जालिंदर गोरक्षनाथ (169- 175)

कृषी विक्रीव्यवस्थेतील फळविक्रेत्यांची भूमिकाप्र. डॉ. आर. डी. भोसले^१, खांडरे स्वप्नाली रमेश^२^१सहयोगी प्राध्यापक, अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख, कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मनमाड^२पीएच.डी संशोधक विद्यार्थी, पदव्युत्तर अर्थशास्त्र संशोधन केंद्र, सहकार महर्षी भाऊसाहेब संतुजी थोरत महाविद्यालय, संगमनेर**प्रस्तावना :**

भारतीय शेतीमध्ये पूर्वीपासून विविध फळांचे मोठ्या प्रमाणात उत्पादन घेतले जाते. त्यामुळे अलीकडील काळात भारतातील फलोद्यान व्यवसाय वाढीस लागला आहे. पुढे हरितक्रांती पासून विविध कृषी योजना लागू केल्यामुळे अधिक प्रमाणात फळफळावळ व भाजीपाला यांचे उत्पादन वाढले आहे. शेतीच्या विविधीकरणाच्या दृष्टीने हा व्यवसाय अत्यंत महत्वाचा आहे. भारतीय हवामानात व जमिनीच्या प्रतवारित विविधता असल्याने जगातील बहुतेक सर्व प्रकारची फळे भारतात उत्पादीत होतात. फळ उत्पादनात भारताचा आज जगात चीननंतर दुसरा क्रमांक लागतो. उत्पन्न निर्मिती, रोजगार संधी, मानवी शरीरास आवश्यक जीवनसत्व आणि परकीय चलन मिळवून देण्यात फळ उत्पादनाचा मोलाचा वाटा आहे. आर्थिक विकास व कृषी विकासात फलोद्यान क्षेत्र अतिशय महत्वाची भूमिका बजावत आहे. म्हणूनच फळ उत्पादन वाढीस प्रेरणा मिळण्याच्या हेतूने फळांच्या उत्पादनाबरोबरच त्यांच्या विक्रीव्यवस्थेलाही अत्यंत महत्त्व आहे. विक्री हा शेतमालालाच्या उत्पादनाचा शेवटचा टप्पा असून विक्री झाल्याशिवाय उत्पादन प्रक्रिया पूर्ण होत नाही. एकूण शेतमालाला फळांचे हंगामी व नाशवंत स्वरूप असल्याने त्यांच्या विक्रीला विशेष महत्त्व आहे. अंतीम उपभोक्त्यापर्यंत माल पोहचुपर्यंत फळमालाला विपणनाच्या अनेक साखळीतून जावे लागते दर्जेदार व ताजी फळे ग्राहकांपर्यंत सुस्थितीत पोहचण्याचे कठीण कार्य फळ विक्रेत्यांना करावे लागते म्हणून कृषी विक्रीव्यवस्थेत फळविक्रेत्यांची भूमिका महत्वाची ठरते.

अभ्यासाची उद्दिष्ट्ये :

१. फळ उत्पादनाचे कृषी उत्पादनातील महत्त्व अभ्यासणे.

२. कृषी विक्रीव्यवस्थेतील फळविक्रेत्यांची भूमिका अभ्यासणे.

अभ्यासाची पद्धती : प्रस्तुत अभ्यासासाठी दुय्यम आधारसामुग्रीचा वापर केला असून विषयाशी संबंधित माहिती व आकडेवारी संदर्भग्रंथ, अहवाल व संकेत स्थळे याद्वारे संकलित केली आहे.

फळ उत्पादनाचे महत्त्व :

भारतीय हवामानात व जमिनीच्या प्रतवारित भिन्नता असल्याने जगातील बहुतेक सर्व प्रकारच्या फळांचे भारतात उत्पादन घेतले जाते. यामध्ये प्रामुख्याने केळी, अंबा, द्राक्षे, डाळींब, सफरचंद, पेरू, संत्री, अननस, पपई इत्यादी फळांचा समावेश होतो. विशेषतः कोरडवाहू परिसरात बोर व आवळा ही पिके शेतकरी घेवू लागली

आहे. आज जगातील विविध फळांच्या एकूण उत्पादनापैकी १० टक्के उत्पादन भारतात होते. भारतातील १३ उत्पादनात अग्रेसर असलेली प्रमुख राज्ये पुढील तक्त्यात दर्शविली आहे.

तक्ता क्र. १.१ भारतातील फळ उत्पादनातील अग्रेसर राज्ये (२०१३-१४)

(००० मिलीयन टन)

अ. नं.	राज्ये	उत्पादन	टक्केवारी
१	महाराष्ट्र	१३४५७.९	१५.१
२	आंध्रप्रदेश	१०५१०.६	११.८
३	गुजरात	८००२.०	९.०
४	तामिळनाडू	७३६९.९	८.३
५	उत्तरप्रदेश	६८८७.५	७.७
६	कर्नाटक	६६५२.४	७.५
७	मध्यप्रदेश	५६९६.०	६.४
८	तेलंगणा	४४४१.०	५.०
९	बिहार	४०१३.६	४.५
१०	पं. बंगाल	२९०९.७	३.३
११	हरार	१९०३६.७	२.१
	एकूण	८८९७७.१	१००.००

(www.mapsofindia.com. 13th Jan 2015)

फळांचे कृषिक्षेत्राबरोबरच कृषी पुरक उद्योग मानवी आहार यामध्येही महत्वाचे स्थान आहे. फळे हा मानवाच्या आहारातील सर्वात जुना व पारंपारिक अन्नघटक आहे. कारण आदीमानव जंगलात वास्तव करत असताना फळे, विविध बीया खाऊन जगत असे. मानवाच्या शरीरामे आवरणक अनेक घटक द्रव्यांचा मुख्य स्रोत फळे आहे. अलीकडे वैद्यकशास्त्रामुळे लोक आरोग्याच्या बाबतीत जागरूक झाल्याने शैतीक्षेत्रातील फळ उत्पादनाला विशेष महत्व प्राप्त झाले आहे. आज भारतातील २० ते ४० टक्के लोकसंख्या शाकाहारी पदार्थांचे सेवन करित असल्याने त्यांच्या आहारात फळांची आवश्यकता असते. जीवनसत्त्वे आणि खनिजे यांचा मोठा स्रोत म्हणून फळांचे सेवन केले जाते. तसेच 'अ' आणि 'क' जीवनसत्त्वांचा सर्वोत्तम स्रोत फळे असून त्याचबरोबर पोटॅशियम व मॅग्नेशियम खनिजेही मोठ्या प्रमाणात मिळतात. विशेषतः सफरचंद, संत्रा, डाळिंब, पेरू, पपई यांच्या सेवनामुळे पचन क्रिया नियंत्रित करण्यास मदत होते असे वैद्यकीय शास्त्रामध्ये सांगितले आहे. मानवाची प्रतिकारशक्ती वाढवण्यास व आजाराशी लढा देण्यास फळ सेवनानी मदत होते. यासर्व वैशिष्ट्यांमुळे फळे मानवाच्या आहारातील महत्वाचा घटक ठरतो.

कृषी विक्री व्यवस्थेतील फळविक्रेत्यांची भूमिका :

फळे आणि भाजीपाला ही नाशवंत व हंगामी कृषी उत्पादन असल्याने दर्जेदार व चांगल्या प्रतिका माल ग्राहकांपर्यंत पोहचवण्यामध्ये फळ विपणन व्यवस्थेला महत्वाची भूमिका पार पाडावी लागते. भारतामध्ये उत्पादित शेतमाल हा नियंत्रित व अनियंत्रित बाजारमार्फत विक्री केल्या जाते. फळविक्रेते देखील नियंत्रित आणि अनियंत्रित या दोनही पध्दतीने विक्री केली जाते. या फळ विपणन साखळीमध्ये शेतकरी, दलाल, व्यापारी, अडते, किरकोळ व्यापारी, स्टॉल धारक, फेरीवाले या सर्वांचा सामवेश होतो. या प्रत्येक घटकांचे फळविक्रीतील योगदान महत्वाचे

कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये प्रतीदिनी भाऊक व्यापारी किंवा दलाल हे शेतक-यांकडून मोठ्या प्रमाणात व्यापारी वाणी करून किरकोळ व्यापारी व स्टॉल धारकांना विकतात तर किरकोळ फळविक्रेते व गाव - शहर फळविक्रेते ग्राहकांना प्रत्यक्ष फळांची विक्री करतात. ग्राहकांची आवड - निवड, किंमतीतील चढउतार, मालाची प्रकृती यासाठी यासर्वांना किरकोळ फळविक्रेत्यांना तोंड घावे लागते. अशा अडचणी च्या परिस्थितीत फळांची विक्री करणं फळविक्रेत्यांना जिकरीचे ठरते. फळमालांची काळजीपूर्वक हाताळणी करून दर्जेदार फळे ग्राहकांपर्यंत पोहोचवण्याचे काम विक्रेत्यांना करावे लागते.

फळविक्रेत्यांना या सर्व बारीक सारीक बाबींची पुर्तता करण्यासाठी मोठा खर्च करावा लागतो. म्हणून विक्रेते जालेल्या खर्चाची रक्कम फळांच्या किंमतीत समाविष्ट करून फळांची विक्री वाढीव किंमतीला केली जाते. फळ बाजारात दलाल किंवा व्यापारी यांच्या तुलनेत किरकोळ फळ - विक्रेत्यांना अनेक समस्यांना तोंड घावे लागते. त्यामुळे त्यांची आर्थिक व सामाजिक स्थिती खालावलेली आहे. म्हणूनच कृषी विक्रीव्यवस्थेत फळविक्रेत्यांची भूमिका महत्त्वाची मानली जाते.

सारांश :

आर्थिक सुधारणा काळात भारतीय शेतीत संरचनात्मक बदल होवून फळ उत्पादनाला पोषक वातावरण मिळाले. परिणामतः भारतीय फळ उत्पादनात लक्षणीय वाढ झाली आहे. आरोग्याच्या दृष्टीने महत्त्वाची जीवनसत्वे विक्रीव्यवस्थासाठी फळांची देशांतर्गत व विदेशीतही मोठ्या प्रमाणात मागणी निर्माण होत आहे. समतोल व पोषक आहाराविषयी निर्माण झालेली जागृती, शहरीकरण या कारणामुळे दर्जेदार व ताजी फळे ग्राहकांपर्यंत पोहोचविण्याचे प्रमुख कार्य फळविक्रेत्यांना करावे लागते. ग्राहकांना फळांसारखा पोषक आहार फळविक्रेत्यांकडून उपलब्ध होत असल्याने कृषी विपणन साखळीत फळविक्रेत्यांची स्थान महत्त्वाचे आहे.

संदर्भ सूची

१. शिंदे अल्का (२००१) : कृषी अर्थशास्त्र, सुयश प्रकाशन, पुणे.
 २. वेसाई, डॉ. मालेश्वर (२००२) : कृषी अर्थशास्त्र आणि भारतीय शेतीव्यवस्था, निराली प्रकाशन, पुणे.
 Singh, H. P. (2011) : Paradigm in Marketing of Horticultural Produce, Indian Horticulture Journals
 Gonchar . K. P. (2010) : Global Scenario of Area, Production of Fruit and Vegetables and Indian Exports, Southern Economist volume - 49 Number - 1
 www.google.com.
 www.wikipeda.com.

खर्चाची पावती

व्हौचर नंबर

९५६

मा. प्राचार्य,

ता. 17/02/2018

चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर यांना

पावती लिहून देणार श्री. डा. खंडारे एस. आर.
राहणार श्रीरामपूर पावती लिहून देतो की, खालील तपशीलाप्रमाणे आज रोजी
रक्कम मिळाली, काही तक्रार नाही.

खाते

तपशील	रुपये	पैसे
आंतरराष्ट्रीय खर्चाकालात पेपर सादर केला		
ISSN-2278-8008 Dec'2017 Vol 6, Impact factor	1250	00
- 6.177 (नोंदणी की मिळाली.)		
एकूण (अक्षरी व अंकी) रु. बाराशे मात्र	1200	00

वरीलप्रमाणे रक्कम अदा करून ही पावती रद्द केली.

दिनांक 17/02/2018

विभागाध्यक्ष

अकाउंट

अधिकांक

प्राचार्य

पैसे घेणाराची सही

S.B.V.P Sama's

S.M.B.S.T. College of Arts, Science & Commerce

Sangamner, 422605, Dist-Ahmednagar

Receipt No.. 1682

Dt.: 10/01/2018

Received From... Khandare Swapnali R... College of... C.D Jain College

Shrinagar a sum of Rs. 1200/- One thousand two hundred —

in Full /Part Payment

on account of... International Conference in Economics

Rs. 1200/-

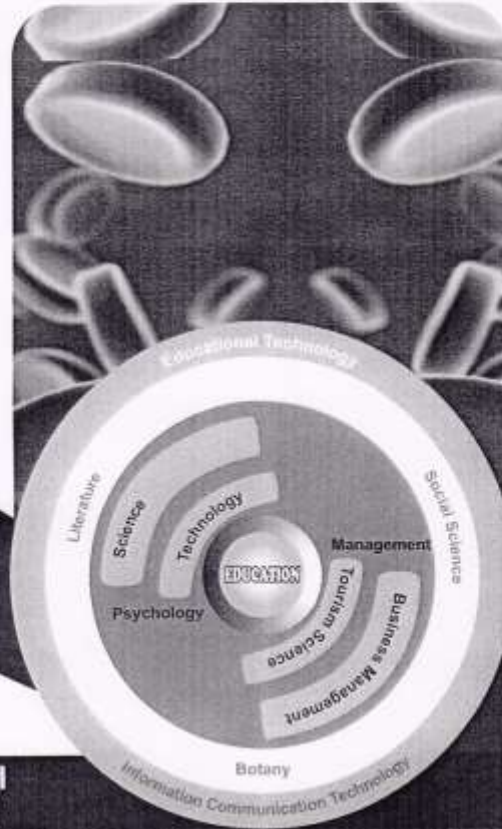
Principal

UGC Approved Sr. No. 49366

SRJIS

Online ISSN - 2278-8808
Printed ISSN - 2349-4766

An International
Peer Reviewed

Referred
Quarterly

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

OCT-DEC, 2017. VOL. 6, ISSUE -34

EDITOR IN CHIEF: YASHRAJ D. NETRAGAONKAR, PH.D

3

181	IMPACT OF GST IN INDIAN ECONOMY <i>Dr. K.H.Shinde & Dr. Seema R. Chavhan (840-841)</i>
182	GOODS AND SERVICES TAX (GST) IN INDIA: AN INTRODUCTORY STUDY <i>Dr. Rohini N. Pachore (842-845)</i>
183	HORTICULTURE MARKETING SCENARIO IN MAHARASHTRA <i>Smt. Khansave Swapnali Ramesh & Dr.Rajendra Bhosale (846-847)</i>
184	E-COMMERCE CHALLENGES AND OPPORTUNITY IN THE CURRENT SCENARIO <i>Dr. Mangesh Bhatnagar (848-850)</i>
185	SIGNIFICANCE OF M- MARKETING IN PRESENT SCENARIO <i>Mr. Karadek Santosh Eknath (851-853)</i>
186	SUSTAINING NATURAL RESOURCES BY GALVANIZING ENVIRONMENTAL CONCERN OF HUMAN RESOURCE APPROACH <i>Dr. Mahesh Thakur & Mr.Pankaj Hase (854-856)</i>
187	GST- ONE NATION, ONE TAX –ITS IMPACT ON INDIAN ECONOMY <i>Ms. Rupali K. Sanap (857-859)</i>
188	INFORMATION TECHNOLOGY IMPLEMENTATION IN URBAN CO-OPERATIVE BANKS <i>Reshma Manohar Parab (860-866)</i>
189	FUTURE TRENDS OF HR TECHNOLOGY <i>Dr. Manasi Kurikoti & Mrs. Prabha Kamari (867-869)</i>
190	Human Development in the 21st Century India <i>Dr. Yuvraj P. Jadhav (870-874)</i>
191	INNOVATIVE TRENDS IN E-MARKETING <i>Dr. Ashok M. Dhumal (875-876)</i>
192	NEED AND IMPACT OF DIGITAL OR CASHLESS SYSTEM IN INDIA <i>Prof.Vidya Bhika Thorat (877-880)</i>
193	EVALUATION OF WEATHER BASED CROP INSURANCE SCHEME IN MAHARASHTRA <i>Mr. Arvind Rite & Dr. Arvind Shelar (881-884)</i>
194	BENEFITS AND CHALLENGES OF E-COMMERCE IN BANKING <i>Avinash Kamalakar Nemare & Dr.Deshmukh Bhasasahel Yashwant (885-886)</i>
195	INTER-FARM COMPARISON OF COST BENEFIT RATIO OF POMEGRANATE ORCHIDS IN NASHIK DISTRICT: AN AGRONOMICAL ANALYSIS <i>Prof. Dr. N. B. Bachhav (887-890)</i>
196	CYBER RISK INSURANCE – ISSUES AND CHALLENGES <i>Mrs. Sandhya K. Salve/Wanjare (891-892)</i>

HORTICULTURE MARKETING SCENARIO IN MAHARASHTRA

Smt. Khandre Swapnali Ramesh (Research Student) & Dr. Rajendra Bhosale

Research Centre In Economics S.M.B.S. College, Sanganner
Asso. Prof. Arts, Sci., Commerce College, Maimad**Introduction:**

Horticulture in India is Recognized as one of the fastest growing sectors in the world. Maharashtra is one of the leading states in the country in horticulture development. Horticulture sector comprising fruits, vegetables, floriculture, medicinal and aromatic crops, mushroom, spices and plantation crops, has witnessed phenomenal growth in production and productivity during the last two decades. The diverse agro-climatic conditions of the state are very congenial for cultivation of various horticultural crops. Maharashtra is the third largest producer of horticulture crops and large exporter as well. The area under fruit crops which was 2.42 lakh hectares in 1990 has gone up to 6.13 lakh hectares in 2011. Similarly, the area under various vegetables, spice crops and floriculture has also increased substantially. Marketing of horticulture commodities, differ as they are highly perishable seasonal and high in volume. Horticulture product has faced the marketing problems due to seasonality of production and high perishability of produce.

Objective of study:

1. To Study The Importance Of Horticultural Commodities.
2. To Study The Current Marketing Scenario Of Horticulture Crops.
3. To Study The Problems Of Horticultural Marketing.

Methodology: This study is based on secondary data. The data is collected from reference books, articles, newspaper and websites.

Importance of Horticultural Crops : India is one among the many important fruits and vegetables producing countries of the world. It ranks third after, china and U.S.A. in production of horticultural crops. It is the world largest producer of mangoes and occupies second place among the banana and onion producing countries of the world. Horticultural crops, i.e. fruits and vegetables assume more importance as a protective food as they provide much needed health supporting vitamins, minerals and also in improving the protein value in foods. Besides their value in human consumption, horticultural crops play an important role in commerce, particularly in export trade and processing industry. Employment opportunities offered by this sector are plenty to the farm population engaged in production, transportation, processing and marketing operations in addition to the entrepreneurs seeking self employment keeping in view of its importance much emphasis has been given to augment the production of horticultural crops in our national plans. India's share in the global market is insignificant it accounts for only 1.1 percent of the global trade in vegetables and 0.5 percent in fruits. India is the second largest producer of fruits and vegetables contributing 10 percent and 14 percent respectively in the world fruit and vegetable.

Profile Of Horticulture Product: Maharashtra produces about 17.54 m. MT of horticultural produce from an area of 2.49 m. ha. Accounting for 7.30 percent of horticulture production in the country, major share of production is from fruits (54.24 percent), the main fruits being Sapota, Banana, Citrus, and Grapes. Other fruits grown are Mango, Pomegranate and Guava. The vegetable produce forms about 42.78 percent of the horticultural production in the state. Maharashtra is also a leading producer of Onions, Cut Flowers and Cashew. 25.23 lakh MT of fruits have been traded in organized markets with average price of Rs. 14.92/kg. 56.24 lakh MT of vegetables have been traded in organized markets with average price of Rs. 11.21/kg.

Present Scenario In Horticulture Marketing: The marketing of farm product is a complex process it includes all the function and processes involved in the movement of the farmers to the consumers. Marketing of agricultural produces is different and more challenging than many of the industrial products. The marketing of horticultural products that too of the fruit and vegetable is more challenging because of the perishability, seasonality and bulkiness and consumption habits of the Indian consumers. Indian consumer demands fresh fruit and vegetable. The main stakeholders in marketing chain from growers to consumers are wholesalers, retailers and other middlemen. It is necessary to focus on marketing of fruit and vegetable from the point of all the stakeholders from growers to consumers. The fruit and vegetable marketing system is a link between the farm and consumers. It involves all the functional aspects of market namely pre and post-harvest operations, assembling, sorting, grading, storage, transportation and distribution. There has been concern in recent years regarding the efficiency of marketing of fruit and vegetable. High and fluctuating prices and availability of quality produce are matters of concern from the point

of consumers. Only a small share of consumer rupee reaching the farmers is another major concern in marketing of fruit and vegetable. India has a huge opportunity to become a leading global food supplier, if only it has the right marketing strategies and of course, agile, adaptive and efficient supply chain. The ideal marketing system is one of that maximizes the long run welfare of society. It should operate with maximum physical and allocative efficiency. Marketing of horticultural produce in Maharashtra comprises of organized marketing structure and unorganized marketing structure. In organized structure, the role of **co-operatives** is significant. The other vertical and horizontal institutional system network in the state is quite helpful and graceful to the co-operative enterprises. **Marketing Boards**, now-a-days are predominantly doing better for marketing the horticultural produce. The role of **A.P.M.C.** in some districts is significant and dealing separately from horticultural produce by developing a separate horticultural produce marketing (yards) campuses. Similarly, there is a chain of traders and unorganized agencies dealing in marketing activities of the horticultural produce at different places. **Group marketing**, now-a days is becoming more popular, affordable and feasible to the growers. marketing channels i.e. from producer to bulk purchasers in organized and unorganized marketing agencies and organizations like APMC. This is called as a **terminal market**. The other way round marketing begins from wholesalers-retailers to consumers. Most of the horticultural produce is channelized through one way round up to the terminal market i.e. up to the APMCs. There is a **crave** to have a proper co-ordination between the cooperative enterprises and the organized institutions (Government or Semi Government agencies) in various activities relating to marketing of horticulture produce in Maharashtra, the major factors of demand and supply in marketing system do play a very vital role. The market committee provides necessary infrastructural facilities for smooth operations of marketing of the horticultural produce. Some APMCs have developed abstract market campuses for vegetables, fruits and food grains etc.

Constraints In Existing Systems Of Horticulture Marketing: The process of horticultural marketing begins with the farmer and end up with the consumer. In between these two extreme ends one can find many intermediaries like transporters, warehouse owners, commission agents, wholesalers and retailers etc. performing their duties to enable the horticultural marketing process to reach its completion.

- The maximum wastage happens during the transportation of fruit produce from the farm gate to mandis and thereafter.
- The present system of marketing of fruits is full of number of malpractices. It is dominated by middlemen who exploit both the consumers and producers.
- Transportation is another weak link in post-harvest handling of fruits. Since the fruits come from village, large proportion of the produce is transported by road only. Poor quality rural roads create hazards and enhancing the likelihood of damage.
- Non availability of market information .
- Absence of grading and standardization.
- Inadequate credit facilities.
- Poor market technology.

Conclusion: horticultural marketing is an important economic activity, the perishable nature of certain horticultural commodities like fruit and vegetables introduces an element of risk and uncertainty in the economy. Horticultural marketing system in India suffered from severe constraints like high costs, existence of middlemen, storage and transport bottlenecks and lack of market information among the farmers. The study suggested development of market yard, storage, and transport facilities, so that efficient horticultural marketing can be attained, the need for improvement in the marketing system by regulating the marketing operations, establishment of efficient transportation system and co-operative marketing structure

References:

- Acharya, Agarwal, *Agricultural Marketing In India, Oxford & Ibh Pub.Co Pvt, New Delhi, 1998.*
Pankhade R.B, *Marketing Of Horticultural Crops In Maharashtra State A Thesis Submitted To Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad. July - 2014.*
Smarjeet Kaur, *Marketing Of Fruits In Chandigarh, A Thesis Punjabi University, 2013.*
Horticultural Statistics At Glance, 2014.
Singh, H.P, *Paradigm In Marketing Of Horticulture Produce, Indian Horticulture Journal, 2011*
Deshmukh, M.S, *Horticulture Export Scenario In Maharashtra: Constraints And Policy Implication, Southern Economist, Volume- 47, No-19, Feb 2009.*

S.B.V.P. Samaj's
Sahakar Maharshi Bhausahab Santuji Thorat
College of Arts, Science & Commerce,
Sangamner - 422605, Dist. Ahmednagar (M.S.), India

INTERNATIONAL CONFERENCE
ON
Recent Trends in Economics, Commerce & Management

February 1 - 2, 2018

Sponsored by
Savitribai Phule Pune University, Pune

Organized by
Department of Economics

Certificate

This is to certify that,

Prof. / Dr. / Miss / Mr. Chandee Swapanali Ramesh

has a actively Participated / Delivered a lecture as a Resource Person in the International Conference. He / She Presented a Paper titled on.....

..... Horticulture Marketing Scenario in Maharashtra

He / Her Contributions to the Conference proceedings are duly acknowledged.

Dr. Suhas Avhad
Professor & Head, Dept. of Economics
Co-ordinator

Dr. R. K. Datir
Principal & Convener

e22A

S.M.B.S.T. College of Arts, Science & Commerce

Sangamner, 422605, Dist-Ahmednagar

Receipt No. **1423**

Dt: 08/01/2018

Received From: *Dr. Gujar. P. S*

College of: *C.D. Jain college*

shrirampur a sum of Rs. *one thousand five hundred*

only/- in Full /Part Payment

on account of: *Int. Conference*

Rs. *1500/-*

[Signature]
PRINCIPAL
C. D. Jain College of Commerce
Shrirampur

Principal *[Signature]*

S.B.V.P. Samaj's Sahakar Maharshi Bhausaheb Santuji Thorat College of Arts, Science & Commerce, Sangamner - 422605, Dist. Ahmednagar (M.S.), India

INTERNATIONAL CONFERENCE

ON

Recent Trends in Economics, Commerce & Management

February 1 - 2, 2018

Sponsored by
Savitribai Phule Pune University, Pune

Organized by
Department of Economics

Certificate

This is to certify that,

Prof. / Dr. / Miss / Mr. *Gujar. Poonima Sachin*

has actively Participated / Delivered a lecture as a Resource Person in the

International Conference. He / She Presented a Paper titled on.....

G.S.T. a Boon or Bane for a Common Citizen.

He / Her Contributions to the Conference proceedings are duly acknowledged.

[Signature]

Dr. Suhas Avhad
Professor & Head, Dept. of Economics
Co-ordinator

[Signature]

Dr. R. K. Datir
Principal & Convener

sr Main

028

S.M.B.S.T. College of Arts, Science & Commerce

Sangamner, 422605, Dist-Ahmednagar

Receipt No. **428**

Dt: 08/01/2018

Received From: Dr. Tupe B.G College of C.D. Talh college

shrirampur a sum of Rs. one Thousand Five hundred
only/- in Full /Part Payment

on account of Int. Conference

1500/-

PRINCIPAL
C. D. Jadhav College of Commerce
Shrirampur

Principal

S.B.V.P. Samaj's Sahakar Maharshi Bhausaheb Santuji Thorat College of Arts, Science & Commerce, Sangamner - 422605, Dist. Ahmednagar (M.S.), India

INTERNATIONAL CONFERENCE ON Recent Trends in Economics, Commerce & Management February 1 - 2, 2018

Sponsored by
Savitribal Phule Pune University, Pune
Organized by
Department of Economics

Certificate

This is to certify that,

Prof. / Dr. / Miss / Mr. Dr. Tupe B.G.

has actively Participated / Delivered a lecture as a Resource Person in the
International Conference. He / She Presented a Paper titled on.....

"Indian Agricultural Price Policy"

He / Her Contributions to the Conference proceedings are duly acknowledged.

Dr. Suhas Avhad
Professor & Head, Dept. of Economics
Co-ordinator

Dr. R. K. Datir
Principal & Convener

S.B.V.P. Samaj's

S.M.B.S.T. College of Arts, Science & Commerce

Sangamner, 422605, Dist-Ahmednagar

Receipt No.

1750

Dt: 10/01/2018

Received From

Shirsangpur

a sum of Rs.

1500/-

One thousand five hundred only

In Full / Part Payment

on account of

International Conference in Economics

Rs.

1500/-

[Signature]

Principal

9032

S.B.V.P. Samaj's

Sahakar Maharshi Bhausaheb Santuji Thorat College of Arts, Science & Commerce,

Sangamner - 422605, Dist. Ahmednagar (M.S.), India

INTERNATIONAL CONFERENCE

ON

Recent Trends in Economics, Commerce & Management

February 1 - 2, 2018

Sponsored by

Savitribai Phule Pune University, Pune

Organised by

Department of Economics

Certificate

This is to certify that,

Prof. / Dr. / Miss / Mr. *Sushil D. Pawar*.....

has actively Participated / Delivered a lecture as a Resource Person in the
International Conference. He / She Presented a Paper titled on *Emerging*
trends in Marketing.....

He / Her Contributions to the Conference proceedings are duly acknowledged.

[Signature]

Dr. Suhas Avhad
Professor & Head, Dept. of Economics
Co-ordinator

[Signature]

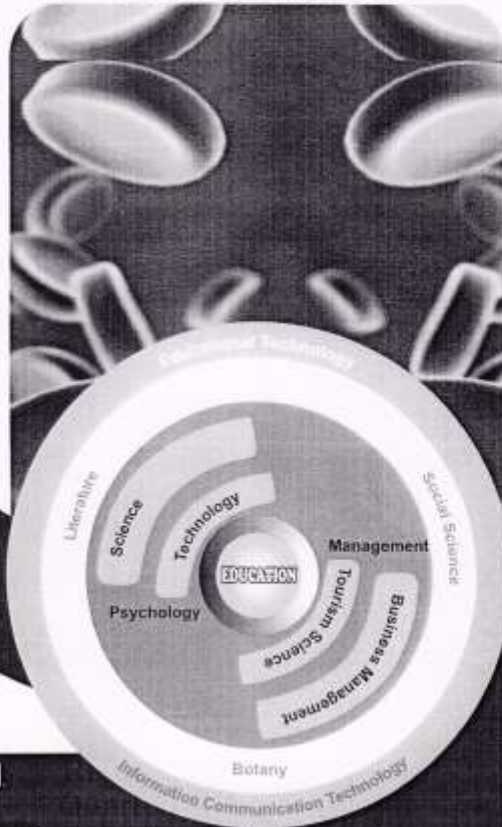
Dr. R. K. Datir
Principal & Convener

UGC Approved Sr. No. 49366

SRJIS

Online ISSN -2278-8808
Printed ISSN- 2349-4766

An International
Peer Reviewed

Referred
Quarterly

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

OCT-DEC, 2017. VOL. 6, ISSUE -34

EDITOR IN CHIEF : YASHRAJ D. NETRAGAONKAR, PH.D.

2

-
- 95 **IMPACT OF GST ON INDIAN ECONOMY**
Dr. Smt. B. D. Patil(443-448)
- 96 **GLOBALIZATION'S IMPACT ON ORGANIZATION'S CULTURE**
Dr. Manisha A. Navare (449-451)
- 97 **EMERGING TRENDS IN MARKETING**
Prof. Sushil D. Pawar (452-454)
- 98 **AGRICULTURAL MARKETING IN INDIA: PROBLEMS AND PRESENT STATUS**
MS. Nayan Deepak Kale (455-457)
- 99 **E-BANKING, ADVANTAGES & DISADVANTAGES**
Dr. Wakale G. E.(458-460)
- 100 **INNOVATIVE BUSINESS STRATEGIES ADOPTED BY ENTREPRENEURS IN NASHIK DISTRICT**
Dr. Chintamani Avinash Ramesh (461-464)
- 101 **TEHSIL DEVELOPMENT INDEX: A STUDY OF NASHIK DISTRICT**
Dr. Sudhakar K. Pagar & Sambhaji R. Pagar (465-572)
- 102 **TRENDS OF INDIAN AGRICULTURAL PRODUCTIVITY: PERFORMANCE AND CHALLENGES**
Deepak.P.Sontakke (573-577)
- 103 **RECENT TRENDS IN BANKING SECTORS**
Dr. Ashok Vishwnath Ghorpade (578-580)
- 104 **New Option For Gross National Product (GNP) : Human Development Index**
Dr. V.J. Joshi (581-584)
- 105 **INTERNET BANKING: AN EMERGENT AVENUE**
Prof. More Y.S. & Prof. Shinde S.V. (585-587)
- 106 **STRESS MANAGEMENT: DIFFRENT METHODS TO MINISIZE STRESS**
Dr. Kamal R. Dhakane (588-591)
- 107 **TRIBAL POPULATION CONCENTRATION IN NASHIK DISTRICT, MAHARASHTRA**
Sunita Kalnar & Dr. Wavale Vijaykumar G. (592-596)
- 108 **HIGHER EDUCATION IN INDIA: RECENT TRENDS, ISSUE & PUBLIC EXPENDITURE**
Dr. Sandeep Vitthal Irole & Manisha Pandit Gunjal (597-601)

2016) TRENDS IN MARKETING

Dr. H. Pawan

Professor, C. D. Jain college of commerce, Srirampur

1. New Market Structures: arising from digitalization, deregulation, globalization, and openness that are shifting the balance of economic power from the sellers to the buyers. In such markets, information is freely and widely available, and is almost instantly accessible. To compete in these scenarios, a business must adopt new processes based information technologies, and must keep a close watch on the price, quality, and convenience trends. Small business owners should remain aware of the current business trends in their market, in order to stay ahead of the curve and be ready to address rapidly changing demand. If your business fails to monitor current small business trends, then your company will be tied to archaic methods while your competitors prosper from more modern and efficient methods of conducting business. Here are several of the top business trends for small business owners to monitor.

2. Micro-Moments: Mobile gadgets have proved to be a major influence in customer interaction and engagement with brands across the globe. But the surprising thing for most people is the concept of "micro-moments", which has powered the shift to mobile phones. From long-term goals such as planning to purchase a product to something as small as acquiring a quick grocery from the nearest store or even locating the ingredients for a recipe from your phone, etc., numberless of these micro-moments stimulate the impulse to reach out for our mobile phone. As per *think with Google*, micro-moments are highly critical and evaluative touch points where consumers expect brands to cater their needs with reliable information, regardless of the time and location. Whenever a customer feels the need to inquire about something, an astounding 96% of users reach for their mobile phones to conduct the required research at that very instant. Only successful brands have the tendency to proactively anticipate and address the exact micro-moment needs by providing the right information at the right time to customer in need. A useful, quick and one-touch access to the needed information becomes the basis of increasing customer trust and building long-lasting relationships.

3. Video More Important Than Ever: For all the exciting and informative things found online, whether it be a simple of kittens playing, a baby laughing, or a top commercial featuring a popular model, there is always a preference for content of video. With a video, people tend to accept and attach on a much deeper level due to the usage of visually-rich and interactive elements depicting a proper message or story. And as a consequence, audience is motivated to take considerable action in terms of likes, sharing, etc. With time, brands have been able to capitalize on the introduction of highly-engaging video features on different social media platforms like Facebook, Twitter, Snapchat and Instagram. For this trend, we are going to focus on video aspect only since businesses are realizing the opportunity to differentiate their brand in the competitive industry. Mobile users are tending to spend more time than ever with their smartphones, with the excitement to watch videos online being proportionate as well. Consumers are more tempted from videos because of the deeper attachment they experience from the visual on-screen elements.

4. The Best Visibility with Native Ads

To grab a plain sight exposure in front of the right audience, native advertising has become one of the most sought-after marketing methods. Most users find interruptive ads frustrating and irrelevant. For instance, browsing a website and instantly an out-of-context ad pops out of nowhere is a big no-no for the user. This is a common concern, which is best catered by native ads. It facilitates brands to market their offerings in a quite non-disruptive way that blends in easily with the environment a user is most comfortable. Native ads blend in such a seamless manner, that customers may not even spot them when viewing let it be advertorial, instant content, search advertising, recommended content or sponsored listings form of native advertising. Rather than approving it as a deceiving aspect, the point is to put the right information in front of the viewer when they actually need it.

4. Personalization

This year, one thing is for certain that content marketing is going to be the core focus when devising a marketing plan while running hand-in-hand with a very important goal: a personalized experience for each customer. But the glaring question remains in place: *How can you know that each customer's specific needs are perfectly catered?* The key is to drift away from traditional static content to a more dynamically-rich content. The best practice is to create a dynamic website and a smart marketing automation plan that delivers top content. This creates a unique experience for the customer that matches their specific needs and preferences. Consider the following scenario: A new visitor just navigates on your website. The message you want to communicate them would be different than the message running for an existing customer. For this new visitor, a standard message containing a ready-made snapshot of your offers and a chunk of engaging content will go well. As for the current customers, an individualized message pertaining their specific needs can be thrown to retain and pull them back in order to acquire a new product that entered your listings just recently.

5. Raise a Team of Influencers

If you get a customer to love your brand, he/she can become the basis through which a positive word-of-mouth and brand awareness can be spread. *But how do we transform a customer into a strong influencer?* Although there are various ways to achieve this, but the basic roadmap remains the same—acknowledging and providing the needs your customers are literally looking for. If you offer solutions that truly understand and solve their problem, then it becomes easy to make them more brand loyal. In order to genuinely acquire a team of influencers that could become an additional weapon in your arsenal of brand promotion and recognition, marketers first need to understand the benefits a group of influencers can provide. *Function like a Snowball Effect!* As stated above, if a customer is pleased with the performance of your brand, it's nearly possible he/she will promote it in their circle and environment, whether at a workplace, a social gathering, an old friends gathering, on a social media platform, or even at a casino night. The point is to express your positive opinion and experiences regarding a brand to others you care about. The message triggers a chain reaction, the satisfied customer will tell his/her friends, family and other people in the circle, the group will be impressed to try the brand themselves and spread the word further, and so the cycle continues and thrives. This indicates a snowball effect—what started with a minor state of significance, gradually rolled over to become a powerful influence in the form of pleased customers acting as dedicated promoters of your brand. *Acquire maximum impact from your defined budget!* Converting customers into mighty influencers is one of the most low budgets but indispensable way to encourage your brand recognition. But what if you want to grab more control over the whole process? You can take control to the next level by hiring some elite brand ambassadors or popular profiles such as celebrities, artists, or a much modern and hot trend nowadays—well-known bloggers or YouTube sensations. Agreeably the return on investment and spread of brand awareness at the hands of such elite industry influencers is undoubtedly positive. But let's not forget that not every firm in the industry is financially sound enough to afford such initiatives. You may have a product equipped with state-of-the-art features and offering a plethora of benefits to its target market, but when there is a well-known person promoting the product to the audience him/herself, this calls for an extra boost in public interaction and response. The best thing about influencers is they can be hired on the basis of your budget, regardless of its scale. It all works on person-to-person interaction. When a high-profile celebrity is out there interacting with audience to promote your brand, there is an extremely high probability for spreading of brand awareness, without stopping anytime soon.

6. Investment in Content Developers

It's all about creating a content that is easily memorable, unique and personalized in nature. So how do we do it? Hire an experienced writer who is not only able to write unique and creative content, but his knowledge base should be potent enough to fluently write on a variety of topics in order to attract a large audience from different industries. The game plan is to develop and promote a content that retains existing customers who will keep coming back for more as well as attract others through an encouraging word-of-mouth. An acquainted writer knows best how to play with words perfectly and creatively. The professional will create a story/case study relating to your brand well that allows customers to feel attachment with the brand on much deeper and personal level. The practice of building editorial groups consisting of journalists, production leads, etc. is on the rise to position them as thought-leaders. The objective of the editorial and content development team is to produce attractive content that facilitates a healthy conversation. They also urge the audience to trust you on providing them updated and authentic information on different industry subjects. *The impact of in-house content*

development! A potential way to work with a team of content creators is by partnering with a video channel giant—such as YouTube. As per Think with Google, Toyota is working on a multitude of campaigns with YouTube content developers with the goal of sending personalized content to their customers. The leading automobile company has asked content experts to produce content this is customer-oriented while incorporating their brand intelligently. The move earned the firm a brand engagement of 180 million and above impressions, a YouTube content series, along with increased revenues.

7. Convert with the Right Data

If you have the right data, then a professional digital marketer can understand the exact customer behavior and what it takes to deliver the best efforts. Especially this year when the trend of providing real-time responses to consumers is growing increasingly crucial, associating the data with the right tools will be very vital. *Why is there a need for Big Data?* Big data is one of the most commonly heard terms in data management that comes with a number of questions. Due to the massive amount of data involved and its heavy emphasis on different digital marketing cultures like segment marketing, personalized marketing, native marketing, etc., its implementation into marketing strategies is quite complex and impossible to cover in brief. Equipped with the right marketing arsenal, any digital marketing agency can utilize big data. Take the case of EGC Group for example, a top digital marketing agency excelled in big data science and management. EGC's data states that even though a number of companies are using Google Analytics, they aren't incorporating the data with marketing automation and CRM tools (Marketo, HubSpot, Salesforce, etc.). Here are some figures that help us understand the impact and increasing importance of big data trend that is likely to go strong in the coming years.

1. Highly data-oriented enterprises are 3 times more likely to improve their decision-making processes
2. Every 9 out of 10 owners feel their businesses have missed opportunities because sales agents were not able to make the most out of the information available in front of them
3. IDC forecasts for big data industry to reach around a worth of \$102 billion by 2019

Conclusion - With digital technology on the rise to sophistication and global acceptance, the scope for different businesses and brands to engage and interact with their target market is boundless now — 2017 being the most active year up till now. Therefore, it is 'now' when companies should start incorporating these trends in their strategic planning process for 2018. You may be a nice 6 months ahead of the actual execution phase, but getting well-prepared beforehand will give you a competitive edge. All these major emerging marketing trends are monitor the business owner's.

20 Books 17/09/2016

सहाय शिक्षण संस्थेचे,

**श्री सद्गुरु गंगागीर महाराज सायन्स, गौतम आर्टस्
व संजीवनी कॉमर्स कॉलेज, कोपरगांव, जि. अहमदनगर**

No. 565

सिनिअर कॉलेज विभाग

दि. 13/01/2017

श्री. रा. रा. प्रा. संध्या सान्ने

रा. सी.डी.जे. त्रिरामपुड यांचकडून

तपशील ऊर्ध्वराष्ट्र. राज्यस्तरीय सीमितद फ्री.

रकम अक्षरी रूपये पाचरी रुपये मात्र.

रकम अंकी रा. 500/- चाते -

घरील तपशीलाप्रमाणे रकम रोख/बँकने/मनिऑर्डरने मिळाली. आभारी आहे.

अक्षट

प्राध्याय

ISSN: 2395-0600

**Scholarly International
Multidisciplinary
Print Journal**

An International Peer Reviewed, Refereed Journal
Vol. 10 Issue - II March - April 2017

SHODH SAMIKSHA शोध समीक्षा
1st Issue Feb 2017

STATE LEVEL SEMINAR
ON
PROBLEMS AND PROSPECTS OF AGRICULTURE IN MAHARASHTRA
Organized by
Rajat Shikshan Sanstha's
Shree Sadguru Gangaadkar Maharaj Science, Gaudam Arts And Sangyani Commerce College,
Kopergaon Dist - Ahmednagar Pin- 423601
DEPARTMENT OF ECONOMICS
| Pn: 02825-223155 | Email: sagmail.kop@gmail.com | Website: www.sagmcollege.org.in

स्वर्चाची पावती

वहीचर नंबर

सा. 10 / 02 / 2018

मा. प्राचार्य,

चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर यांना

पावती लिहून देणार श्री. Prof. Salve S.K.

राहणार Shrirampur.

पावती लिहून देतो की, खालील तपशीलाप्रमाणे आज रोजी

रक्कम मिळाली, काही तक्रार नाही.

खाले

तपशील	रुपये	पैसे
Paper Presented in ISSN Journal with Impact Factor		
1. Paper 1 st ISSN 2395-609, Impact Factor 4.762, 2 nd - ISSN 2278, Impact Factor 6.1	500	00
एकूण (अक्षरी व अंकी) रु. One Thousand Seven Hundred	1700	00

वरीलप्रमाणे रक्कम अद्या काळज ही पावती रद्द केली.

दिनांक 10/02/2018

[Signature]
विभागाध्यक्ष

[Signature]
अकाउंटंट

[Signature]
अधिकाक

[Signature]
प्राचार्य

[Signature]
पैसे घेणाराची सही

S.B.V.P. Samaj's

S.M.B.S.T. College of Arts, Science & Commerce

Sangamner, 422605, Dist-Ahmednagar

Receipt No. 1693

Dt: 09/01/2018

Received From Sadhya Salve

College of CD Jain College

Shrirampur a sum of Rs. 12001- One thousand two hundred

in Full /Part Payment

on account of International Conference in Economics

Rs. 12001-

Principal

[Signature]

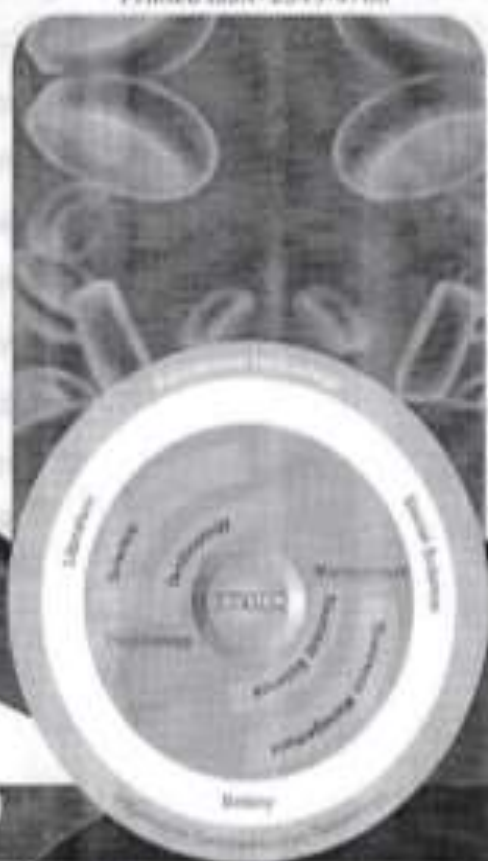
UGC Approved Sr. No. 49366

SRJS

Online ISSN - 2276-8800

Printed ISSN - 2349-4766

An International
Peer Reviewed

Referred
Quarterly

SCHOLARLY RESEARCH JOURNAL FOR INTERDISCIPLINARY STUDIES

OCT-DEC, 2017, VOL. 6, ISSUE -34

3

-
181. **IMPACT OF GST IN INDIAN ECONOMY**
Dr. K. V. Shashi & Dr. Sumit P. Chavan (2024)
182. **GOODS AND SERVICES TAX (GST) IN INDIA: AN INTRODUCTORY STUDY**
Dr. Babur P. Pachay (2024)
183. **HORTICULTURE MARKETING SCENARIO IN MAHARASHTRA**
Dr. Dhanraj Deshpande, Research & Development Director (2024)
184. **E-COMMERCE CHALLENGES AND OPPORTUNITY IN THE CURRENT SCENARIO**
Dr. Mangesh Phosne (2024)
185. **SIGNIFICANCE OF M- MARKETING IN PRESENT SCENARIO**
Dr. Anand Deshpande (2024)
186. **SUSTAINING NATURAL RESOURCES BY GALVANIZING ENVIRONMENTAL CONCERN OF HUMAN RESOURCE APPROACH**
Dr. Mahesh Dattar & Dr. Harshita (2024)
187. **GST- ONE NATION, ONE TAX -ITS IMPACT ON INDIAN ECONOMY**
Dr. Rajesh K. Deshpande (2024)
188. **INFORMATION TECHNOLOGY IMPLEMENTATION IN URBAN CO-OPERATIVE BANKS**
Arjun Deshpande (2024)
189. **FUTURE TRENDS OF HR TECHNOLOGY**
Dr. Mahesh Deshpande & Dr. Prachi Deshpande (2024)
190. **Human Development in the 21st Century India**
Dr. Jyoti P. Jadhav (2024)
191. **INNOVATIVE TRENDS IN E-MARKETING**
Dr. Anand M. Deshpande (2024)
192. **NEED AND IMPACT OF DIGITAL OR CASHLESS SYSTEM IN INDIA**
Prof. Pooja Shinde Phosne (2024)
193. **EVALUATION OF WEATHER BASED CROP INSURANCE SCHEME IN MAHARASHTRA**
Dr. Anand Patil & Dr. Anand Patil (2024)
194. **BENEFITS AND CHALLENGES OF E-COMMERCE IN BANKING**
Dr. Anand Deshpande, Director & Dr. Prachi Deshpande, Lecturer (2024)
195. **INTER-FARM COMPARISON OF COST-BENEFIT RATIO OF POMEGRANATE ORCHARDS IN NASHIK DISTRICT: AN AGRONOMICAL ANALYSIS**
Prof. Dr. V. B. Bhatnagar (2024)
- ✓ **CYBER RISK INSURANCE - ISSUES AND CHALLENGES**
Dr. Anand Deshpande & Dr. Anand Deshpande (2024)
-

चरित्र वाङ्मय संकल्पना

प्रा. घोडके बापुसाहेब गोरख

सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर.

प्रस्ताविक :-

जगातील सर्व भाषामध्ये चरित्र हा वाङ्मय प्रकार रुजला व प्रस्थापित झालेला आहे. त्यामुळे प्रत्येक भाषेतील समीक्षकांनी चरित्र वाङ्मयाच्या निकषांची चर्चा ही मोठ्या प्रमाणात केलेली आहे. भारतीय भाषामध्ये वाङ्मयाची समीक्षा करण्यासाठी प्रामुख्याने इंग्रजी भाषेतील चर्चा प्रमाण मानली जाते. त्याला चरित्र वाङ्मयही अपवाद नाही. मराठी भाषेत चरित्र वाङ्मयाची संकल्पना स्पष्ट करणारे व.य. बोरगावकर, अ.म. जोशी, सदा कन्हाडे, स.ग.मालशे, प्र.ना.परांजपे, जयवंत वष्ट, बांढवी संत, प्रा.वेसाई व प्रा.लिमये अशा महत्त्वाच्या काही अभ्यासकांनी व विचारवंतांनी मराठी चरित्र वाङ्मयाची चर्चा करून ग्रंथ निर्मिती केली आहे. चरित्रांची संख्या, रचनात्मक वेगळेपण पाहता चरित्र वाङ्मय अभ्यास करण्यापूर्वी पारिचमत्य, भारतीय व मराठीतील चरित्र वाङ्मय प्रकाराचा व निकषांचा परिचय करून घेणे आवश्यक आहे. चरित्र वाङ्मय प्रकाराची चिकित्सा व पुर्नमांडणी करता येते का ? या दृष्टीने विचार करणे आवश्यक आहे. त्याचा परामर्श पुढीलप्रमाणे घेता येईल.

विविध भाषातील चरित्र या शब्दाचे अर्थ :-

1. इंग्रजी भाषा :-

इंग्रजी साहित्यात 'चरित्र' या शब्दाला पर्यायी शब्द म्हणून Biography हा शब्द प्रमाण मानला गेला. डायडनने Biography हा शब्द सर्व प्रथम वापरला. Biography या शब्दाची ग्रीक व्युत्पत्ती bios म्हणजे life, (जीवन) आणि graphier म्हणजे to write (लिहिणे) या शब्दांच्या संयोगातून व मिश्रणातून झाला आहे. तरी पण चरित्र वाङ्मय संकल्पना स्पष्ट करण्यासाठी विविध शब्दकोशातील Biography या शब्दाचे अर्थ पाहणे आवश्यक आहे.

Oxford Dictionary मध्ये Biography या शब्दाचा अर्थ bio+comb from

1. life (biography) (जीवन).
2. biological of Living thing (सजीव)¹
Graghy = com from forming nous dentating
1. descriptive science (geography)
2. technique of producing image (photography)
3. style or method of writing etc (calligraphy)²
1. वर्णनात्मक शास्त्र.
2. प्रतिमा विकसित करण्याचे तंत्र.
3. लिखनाची पध्दत.

11/3
प्राचार्य
सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर

Oxford शब्दकोशात दिलेल्या या वरील शब्दांचा अर्थ bio हा शब्द greek brirs life या शब्दापासून तयार झाला आहे. याचा मराठीत अर्थ 'जीवन व सजीव' असा आहे. Graphy या शब्दाचा मराठीत अर्थ 'आरेखन' असा प्रतीत होतो. थोडक्यात biography या शब्दाचा मराठीत अर्थ 'जीवनलेख' असा प्रतीत होतो, म्हणजे व्यक्तीच्या संपूर्ण जीवनाचा क्रम आणि जीवनातील महत्वाच्या घटना व प्रसंगांना सामन्यतः जीवन आलेख असे म्हणता येईल.

त्याचप्रमाणे Collins cobuld English hanguahe dictionary या शब्द कोशात biography = biography is an account of someone's life that has been written by some one else¹ असा अर्थ दिला आहे. एखाद्या व्यक्तीचा व्यक्तिगत जीवनपट दुसऱ्या व्यक्तीने मांडणे, असा होतो. तसेच the oxford dictionary and the saorus या इंग्रजी शब्दकोशात biography या शब्दाचा अर्थ -

1. a written account of a persons life usually by another.
2. Such writing as a branch of literature.
3. The course of living [usuaily human] beings life.² असे अर्थ दिले असून त्याचा मराठी अर्थ -
 1. एखाद्या व्यक्तीचा व्यक्तिगत जीवनपट दुसऱ्या व्यक्तीने मांडणे म्हणजे चरित्र होय.
 2. ही एक साहित्याची शाखा आहे.
 3. ही एक जीवन जगण्याची शैली आहे.असे होतात.

The oxford Dictionary मध्ये biography = sb - 2 an earlier form of cinematograph introduced from the U.S.³ असा अर्थ दिला आहे .त्याचा मराठीत अर्थ - अमेरिकन दृष्टीकोनानुसार चरित्र लेखन म्हणजे चित्रपट निर्मितीच्या आगोदरची पायरी होय, असा होतो. तर इंग्रजी - मराठी शब्दकोशात biography या शब्दाचा अर्थ - एखाद्या माणसाची दुसऱ्या माणसाने लिहिलेली जीवनकथा, चरित्र.⁴ असा अर्थ दिला आहे. The little modern dictionary मध्ये biography या शब्दाचा अर्थ - written life of a person. चरित्र, जीवनचरित्र.⁵ असा वीर कृष्णाजी भास्कर यांनी दिला आहे .

Biography या शब्दाचा अर्थ Encyclopedia Britanica या जागतिक शब्दकोशात सविस्तरपणे दिला आहे. तो चरित्र वाङ्मय प्रकार समजून घेण्यासाठी अत्यंत उपयुक्त आहे . या शब्दकोशात biography या शब्दाविषयी म्हटले आहे की , A narrative which seeks, consciously and artistically, to record the actions and recreate the personality of anIndividual life.Unlike history it deals with the individual,unlike time the biographer shares with the historian a concern for truth and he shares with the novelist the ambition to create a work of art .Thus the great biographies of the world are those which have presented their subjects as they were but which have gone beyond the mere collection of facts to the creation of living portrait Biography is of perennial interest,partly because it deals with famous or notorious or interesting personalities,but more importantly because its subject matter is human nature . Hence biography as an art may legitimately deal with any individual life no matter how humble,provided it is made the vehicle for a penetrating analysis of human passion and human motives.⁶

“ चरित्रात्मक लेख / कथन सुप्तपणे आणि कलात्मकपणे व्यक्तिगत जीवनाच्या कृतीचे नोंद ठेवून व्यक्तिमत्त्वाची पुनर्निर्मिती करतात. इतिहासापेक्षा वेगळा त्याचा व्यक्तिगत जीवनाशी संबंध असतो. तसेच कादंबरीपेक्षा भिन्न कपोलकल्पित कथेपेक्षा भिन्न ते वास्तविकपणे जे जीवन जगले आहेत त्याची नोंद ठेवते. त्याचप्रमाणे चरित्रात्मक लेखक सत्यासाठी कळकळ व्यक्त करणाऱ्या इतिहासकारासमवेत आपल्या भावना व्यक्त करतो आणि तो चरित्रात्मक लेखक कलाकृती निर्मितीची महत्वाकांक्षा कादंबरीकारासमवेत आपले विचार व्यक्त करतो. त्याचप्रमाणे जगातील महान चरित्रात्मक लेखक की, ज्यांनी त्याचे विषय जसे होते तसेच सादर केलेले आहेत, पण केवळ वस्तुस्थितीपेक्षा पूर्ण वेगळ्या पध्दतीने तंतोतंत तसबिरीसारखी निर्मिती करण्यासारखे त्याचे संग्रह केलेले आहेत. चरित्रात्मक लेख हे आनंद देणारे असतात तसेच अंशतः आनंद देणारे असते, कारण ते प्रसिध्द अथवा कुप्रसिध्द अथवा रोमहर्षक व्यक्तिमत्त्वाशी संबंधित असतात पण अधिक महत्त्वाचे कारण म्हणजे त्यांचा मूळ विषय हा मानवी असतो म्हणून चरित्रात्मक लेख लिहिणे ही एक कला ही कोणत्याही व्यक्तिगत जीवनाशी कायदेशीरपणे संबंधित असू शकते. मग त्याचा विषय किती ही विनम्र असो या अटीवर की, मानवी भावनांचे आणि मानवी हेतूचे मर्म भेद करणारे सूक्ष्म परीक्षणकरीता ते एक माध्यम असावे.

बोडक्यात चरित्रामध्ये व्यक्तिमत्त्वाची पुनर्निर्मिती चरित्रकार करित असतो. त्यामध्ये चरित्रनायकाच्या जीवनातील चांगल्या वाईट अशा योन्ती प्रकारच्या घटना व प्रसंगाची सुप्तपणे नोंद घेतली जाते. गतकाळातील घटना व प्रसंग सांगण्याच्या निमित्ताने चरित्रलेखन इतिहासाच्या जवळ जाते तर घटना प्रसंग कलात्मपणे मांडण्याच्या अंगाने ललित साहित्याच्या जवळ जाते. त्यामुळे चरित्र वाङ्मय हे केवळ घटना प्रसंगाची सूची असत नाही तर तो एक चरित्रनायकाच्या व्यक्तिमत्त्वाचा शोध असतो. चरित्रनायकाच्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पैलू सूक्ष्मपणे उलगडून दाखविण्यात चरित्र वाङ्मयाचे खरे यश असते. त्यामुळे चरित्रकार चरित्रनायकाच्या व्यक्तिमत्त्वाची मांडणी करताना चरित्रनायकाच्या जीवनातील घटना प्रसंगाची वस्तुनिष्ठ व कलात्मकपणे मांडत असतो. यावरून इंग्रजी शब्दकोशामध्ये 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ प्रमुख्याने साहित्याच्या अंगाने घेतला असल्याचे दिसून येते.

2. संस्कृत भाषा :-

इंग्रजी भाषेप्रमाणे भारतातील प्रचीन ग्रंथभाषा संस्कृत भाषेतील 'चरित्र' या शब्दाची व्युत्पत्ती व अर्थ पहाणे आवश्यक आहे. संस्कृत भाषेत 'चरित्र' या शब्दाची व्युत्पत्ती चर+इत्र या घातू पासून झाली आहे.⁹ चर म्हणजे हलणारे, जंगम, सजीव असे त्याचे अर्थ आहेत.¹⁰

'संस्कृत - मराठी' शब्दकोशात वामुदेव गोविंद आपटे यांनी 'चरित्र' = (न) आचरण, इतिहास.¹¹ असा अर्थ दिला आहे. संस्कृत शब्दकोशकार आपटे वि.आ.यांनी 'संस्कृत- मराठी' शब्दकोशात चरित्र या शब्दाचा अर्थ 'चरित्रम = (न) केलेले, वागणूक.¹² असा दिला आहे. कै.जर्नादन विनायक ओक यांनी ही चरित्र = 1) करणे, पाळणे. 2) वर्तन. 3) स्वभाव. 4) चरित्र, इतिहास. 5) कर्तव्य. 6) सदाचरण.¹³ असे विविध प्रकारचे अर्थ दिले आहेत. आपटे वामन शिवराम यांनी लिहिलेल्या 'संस्कृत हिंदी' शब्दकोशात चरित्रम = (चर+इत्र) 1) व्यवहार, आदत, चालचलन, अभ्यास, कृत्व, कर्म. 2) अनुष्ठान, पर्यवेक्षण. 3) इतिहास, जीवनचरित्र, आत्मकथा, क्रांत, सहसकथा. 4) प्रकृति, स्वभाव. 5) कर्तव्य, अनुमोदित नियमोका पालन. असे विविध अर्थ दिले आहेत. तसेच सूर्यकांत यांनी ही आपल्या शब्दकोशात चरित्र = न. चरित्र, व्यवहार, जीवनी.¹⁵ असे अर्थ दिले आहेत. तर शर्मा द्वारका प्रसाद यांनी 'संस्कृत शब्दार्थकौस्तुभ' या कोशात चरित्र = (न) (चर+इत्र) आचरण, व्यवहार, चालचलन, कर्तव्य, कर्मकलाप, शील, स्वभाव, सदाचार, जीवनी, वृत्त¹⁶ असे अर्थ दिले आहेत.

3. हिंदी भाषा :-

हिंदी ही भारताची राष्ट्रीय भाषा आहे. त्यामुळे हिंदी भाषेत 'चरित्र' शब्दाचा कोणते अर्थ दिले आहेत हे पहाणे आवश्यक आहे. आचार्य रामचंद्र वर्मा यांनी आपल्या 'ग्रामाणित हिंदी' कोशात चरित्र या शब्दाचा अर्थ 1) स्वभाव. 2) जीवन मे किए जानेवाला कार्य या आचरण. 3) इस प्रकार के कार्य या आचरणोंका स्वरूप जो किसी की योग्यता मनुष्यत्व आदि का सूचक होता है.¹⁷ डॉ. भोलानाथ तिवारी यांना 'हिंदी पर्यायवाची' कोशामध्ये चरित्र 1) आचरण, आचार, आचार-विचार, आचार-व्यवहार, चालचलन, शील, शील-स्वभाव. 2) सचचरित्रता, सदाचार. 3) आत्मकथा, इतिवृत्त, इतिहास कथा, जीवनी, वृत्तान्त. 4) कास्ट, करिक्टर पात्र.¹⁸ असे अर्थ दिले आहेत. चातक गोविंद यांनी 'आधुनिक हिंदी' शब्दकोश या कोशात चरित्र या शब्दाचा अर्थ चरित्र = पु.स - आचरण, व्यवहार, जीवनकी घटनो का विवरण, जीवनी, जीवनकथा, वृत्तांत, जीवनवृत्त.¹⁹ असे दिले आहेत. श्याम सुंदरदास यांनी आपल्या हिंदी शब्दकोशात चरित्र या शब्दाचा अर्थ चरित्र = संज्ञा पु. (स) स्वभाव, वह जो किया जाय कार्य, करनी, करतूत²⁰ असे दिले आहेत. 'आदर्श हिंदी' शब्दकोशात पंडित रामचंद्र पाठक यांनी चरित्र या शब्दाचा अर्थ 1) किसी मनुष्य के जीवन की विशेष घटनाओं का वर्णन. 2) स्वभाव, करनी, करतूत.²¹ असे अर्थ दिले आहेत.

हिंदी शब्दकोशकारांनी चरित्र या शब्दाचे अर्थ स्वभाव, आचरण, आचार, व्यवहार, चालचलन, शील, सदाचार, आत्मकथा, इतिवृत्त, इतिहास, कथा, जीवनी, पात्र, जीवनचरित्र असे विविध प्रकारचे अर्थ दिले आहे. मानवाच्या वर्तनाला समोर ठेऊन 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ दिला आहे, त्यामुळे हिंदी शब्दकोशातील चरित्र या शब्दामध्ये चरित्र वाङ्मय ही संकल्पना स्पष्ट होत नाही.

4. मराठी भाषा :-

कृ.पा.कुलकर्णी यांनी 'मराठी व्युत्पत्ति कोशा'त चरित्र शब्दाची व्युत्पत्ति - चरित्र = (न) आचरण, जीवनयात्रा, कृती, पराक्रम (स - चर, चरित्र, चरित; हि. चरित, पं.चरतर, सिंह - मिरित = चालरीत, अकमसा; चरितार्थ = पोट भरणे, उदरनिर्वाह;

चरित्र, इतिहास, कथा.)²² असा दिला आहे. दाते, कर्वे, चांदोरकर, वातात यांनी संपादित केलेल्या 'महाराष्ट्र शब्दकोशात' चरित्र या शब्दाचा अर्थ - 1) कृत्ये, क्रिया, आचरण, वर्तन. 2) अवस्था, स्थिती, प्रकार. 3) देवांचे, वीरांचे, पराक्रम, महत्कृत्ये, मर्दुमकीची कामे. 4) इतिहास कथा, गोष्ट, प्रकार. 5) विशिष्ट व्यक्तीचा आयुष्यक्रम ; तो वर्णन करणारा ग्रंथ.²³ असा दिला आहे. डॉ.प्र.न.जोशी यांनी आपल्या 'आदर्श मराठी शब्दकोशात' चरित्र या शब्दाचा अर्थ चरित्र = (न) 1) चरित्र, कृत्य, आचरण, वर्तन. 2) अवस्था, स्थिती, प्रकार. 3) देवांचे, वीरांचे पराक्रम. 4) इतिहास, कथा, गोष्ट, प्रकार. 5) व्यक्तीचा आयुष्यक्रम सांगणारा ग्रंथ.²⁴ असे दिले आहे. द.ह.अग्निहोत्री यांनी 'अभिनव मराठी' शब्दकोशात चरित्र या शब्दाचा अर्थ चरित्र = अव-न-चरित. 1) आचरण, वर्तन. 2) अवस्था, स्थिती. 3) देव इ.चे पराक्रम. 4) इतिहास, कथा. 5) एखाद्या व्यक्तीचा आयुष्यक्रम.²⁵ असा दिला आहे. 'सुगम मराठी शब्दकोशात' चरित्र या शब्दाचा अर्थ - 1) अचरण, वर्तन. 2) पराक्रम, महत्कृत्य किंवा इतिहास, कथा. 4) कोणत्याही व्यक्तीचा आयुष्यक्रम किंवा इतिहास.²⁶ असा श्री.न.बनहट्टी यांनी दिला आहे. तर सदा कऱ्हाडे चरित्र या शब्दाची उत्पत्ती विषयी म्हणतात, "चरित्र अथवा चरित हे दोन्ही शब्द संस्कृत मधील 'चर' या धातूपासून सिध्द झालेले आहेत. या धातूचे अनेक अर्थ आहेत. त्यात करणे (To do), सिध्दिस नेणे, (To perform), कृती करणे (To Act), वर्तणे (Behave) हे अर्थ महत्त्वाचे आहेत. चरित या शब्दाचा अर्थ ही आचरलेले (Acted, Behavior) असा आहे आणि चरित्र या शब्दाचाही अर्थ चालचलवणुक किंवा वागण्याची तऱ्हा (Behavior), वर्तन (Conduct), संपादनकृत (Performance) असे आहेत".²⁷

मराठी भाषेतील शब्दकोशांमधील चरित्र या शब्दाचे अर्थ प्रामुख्याने - चरित्र आचरण, जीवनयात्रा कृती, वर्तन, देवाचे-वीरांचे पराक्रम महत्कृत्ये, मर्दुमकीची कामे, कथा, इतिहास, आयुष्यक्रम, अवस्था, स्थिती, व्यक्तीचा आयुष्यक्रम सांगणारा ग्रंथ, असे विविध प्रकारचे अर्थ विविध शब्दकोशात दिले आहेत. हे अर्थ देताना व्यक्तीच्या विशिष्ट वर्तनालाच शब्दकोशांमधील महत्त्व दिले आहे. त्यामध्ये वीरांचे, पराक्रमी पुरुषांचे, देवाचे वर्तन, आचरण, महत्कृत्ये व मर्दुमकी यावर जास्त भर दिला आहे. थोडक्यात मराठीमध्ये 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ चरित्रनायक व त्याच्याशी संबंधित घटना प्रसंगाचे वर्णन महत्त्वाचे आहे.

अशा प्रकारे इंग्रजी, संस्कृत, हिंदी व मराठी शब्दकोशातील 'चरित्र' या शब्दाचे त्या त्या भाषेमध्ये वरील प्रमाणे विविध अर्थ दिले आहेत. त्यातून चरित्र संकल्पनेकडे व शब्दाकडे त्या त्या भाषिक समुदायाचा पाहण्याचा दृष्टीकोन स्पष्ट होतो. संस्कृत शब्दकोशात व्यक्तीची चांगली वाईट वागणूक व त्यातून व्यक्त होणारा व्यक्तीचा स्वभाव त्याचे वर्तन व इतिहास या गोष्टीला प्राधान्य दिले आहे. हिंदी शब्दकोशातही 'संस्कृत' प्रमाणेच अर्थ अपेक्षित आहे, परंतु व्यक्तीचे आचार, विचार, स्वभाव, त्याच बरोबर व्यक्तीचे चरित्र / शैलीशी निगडित असणारे वर्तन अपेक्षित आहे. थोडक्यात संस्कृत व हिंदी शब्दकोशात त्या भाषिक समुदायाने किंवा भाषेत 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ वाङ्मयाच्या अंगाने घेतल्याचे दिसून येत नाही. भारतीय भाषिक समाजाने 'चरित्र' या शब्दाकडे साहित्याच्या अंगाने पाहिले नाही. इंग्रजी भाषेच्या संपर्कामुळे व प्रभावामुळे आता जरी हा समाज काही प्रमाणात चरित्र शब्दाकडे व संकल्पनेकडे वाङ्मयाच्या दृष्टीने पाहता असला तरी मूळ दृष्टीकोन मात्र साहित्याच्या अंगाने विचार करणारा नाही हे मान्य करावे लागते, कारण भारतात धार्मिकतेचा प्रभाव असल्यामुळे धर्माचा प्रभाव व्यक्तीच्या जीवनावर व विचारावर पडत असतो. त्यामुळे चरित्र या शब्दाचा अर्थ साहित्याच्या अंगाने घेतलेला नसावा हे मराठी भाषिक समुदायाचा वाङ्मय इतिहास पाहिले असता निदर्शनास येते .

संस्कृत, हिंदी, मराठी भाषेत वरील प्रमाणे अर्थ अभिप्रेत आहे, मात्र हिंदीमध्ये व्यक्तीचे निवनीय वर्तन त्याच्या शैलीशी निगडित आहे. व्यक्तीच्या विचार व वर्तनाच्या अंगाने 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ घेतला आहे. प्रामुख्याने हिंदी व संस्कृत शब्दकोशात 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ या भाषिक समुदायाने व्यक्तीचा इतिहास, व्यक्तीची वागणूक, विचार या दृष्टीने घेतल्याचे दिसत नाही हे मान्य करावे लागते, तर इंग्रजी शब्दकोशात चरित्र (Biography) या शब्दाचा अर्थ 'एखाद्या व्यक्तीने दुसऱ्या व्यक्तीचा लिहिलेला इतिहास किंवा साहित्याची एक शाखा' या अर्थाने घेतला आहे. म्हणजे इंग्रजी भाषेत चरित्र ही संकल्पना साहित्याच्या अंगाने वापरल्याचे दिसून येते तर व्यक्तीचा लिखित इतिहास अपेक्षित आहे. विशिष्ट प्रकारचा इतिहास या समुदायाला अपेक्षित आहे. मराठी शब्दकोशात व्यक्तीची वागणूक, इतिहास, व्यक्तीचे विचार तसेच साहित्याच्या अंगाने लिखित स्वरूपातील माहिती हा अर्थ 'चरित्र' या शब्दासाठी अभिप्रेत आहे, पण चरित्र नायक व्यक्ती कोण असावी ? त्या व्यक्तीची कोणता इतिहास व माहिती सांगायची ? या विषयी मराठी साहित्यात काही नियम व बंधने आहेत. विशिष्ट व्यक्ती म्हणजे देव, वीर, महात्मे यांचे चरित्र लिहावे व त्यांच्या वीरपणाच्या घटना व प्रसंग सांगणारेच असावे. थोडक्यात व्यक्तीचा इतिहास व वर्तनाला प्राधान्य दिले आहे. मराठी भाषेत साहित्या संबंधी व व्यवहारा संबंधी 'चरित्र' या शब्दात अर्थ भिन्नता दिसून येते.

समारोप :-

इंग्रजी, संस्कृत, हिंदी व मराठी शब्दकोशात 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ विविध अंगाने घेतला आहे. भारतीय भाषिक समाजाने दैनंदिन भाषा व्यवहारातील व व्यक्तीच्या व्यक्तिमत्त्वावर प्रकाश टाकणारा अर्थ घेतला आहे. उदा. स्वभाव, विचार, आचरण, शील असे अर्थ प्रामुख्याने घेतले आहेत, कारण वाङ्मयासंबंधी हा भाषिक समाज जागृत नसल्यामुळे व धार्मिकतेचा मोठा प्रभाव असल्यामुळे हा भाषिक समाज साहित्याकडे सुध्दा धार्मिकतेच्या अंगाने पाहत आहे. या भाषिक समाजाचा वाङ्मय इतिहास पाहता चरित्र वाङ्मयाची संकल्पना पूर्णपणे स्पष्ट होत नाही, परंतु सुरुवातीपासूनच पाश्चिमात्य विचारवंतानी चरित्र वाङ्मयाची संकल्पना साहित्य विषयक मांडली आहे. चरित्र या शब्दाचा अर्थ इंग्रजी विचारवंतानी पूर्वीपासूनच साहित्याच्या अंगाने विचार केला. त्यामुळे त्यांनी लिहिलेली चरित्र ही या शब्दाचा अर्थ स्पष्ट करणारी आहेत. त्यामुळे चरित्र वाङ्मय ही संकल्पना पाश्चिमात्य राष्ट्रात मोठ्या प्रमाणात विकसित झाली आहे. संस्कृत, हिंदी व मराठी कोशकारांचे चरित्र वाङ्मय ही संकल्पना स्पष्ट करण्यावर भर देतात असे अभ्यासाअंती दिसून येते. पाश्चिमात्य व पूर्वार्त्य शब्दकोशाचा आढावा घेतल्यानंतर चरित्र या संकल्पनेत चरित्र म्हणजे व्यक्तीचा संपूर्ण जीवनालेख किंवा इतिहास होय परंतु इतिहास सांगत असताना चरित्रनायकाच्या जीवनात घडलेल्या घटना, प्रसंगाचा समावेश करून त्या काळातील आर्थिक, सामाजिक, राजकीय, धार्मिक व शैक्षणिक परिस्थितीचा प्रभाव चरित्रात पहावयाला मिळणे आवश्यक आहे. तर चरित्रनायकाचे व्यक्तिचित्रण करताना स्वभाव, आचार, विचार, वर्तन, व्यवहार, चरित्र इ. गोष्टींचा समावेश करता येईल. 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ पाश्चिमात्य भाषेमध्ये साहित्याच्या अंगाने घेतलेले आहे. त्यामुळे इंग्रजी भाषेतील समीक्षकांनी चरित्रवाङ्मय संकल्पनेने विषयी विविध अंगाने विचार करून महत्वपूर्ण विचार मांडलेले दिसून येतात. त्यामुळे पाश्चिमात्य साहित्यात चरित्र वाङ्मयाचा चांगल्या प्रकारे विकास झालेला आहे. चरित्रवाङ्मय संकल्पना चांगल्या प्रकारे पाश्चिमात्य साहित्यात रुजली आहे. परंतु भारतातील विविध भाषांमध्ये 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ आचरण, व्यवहार, व्यक्तीचा स्वभाव, शील, वर्तन, चरित्र्य व इतिहासाच्या अंगाने घेतल्याचे दिसून येते. सहाजिकच चरित्रवाङ्मयात याचे प्रतिबिंब पाडल्याचे दिसून येते. इंग्रजी वाङ्मयाच्या संपर्कांमुळे 'चरित्र' या शब्दाचा अर्थ साहित्याच्या अंगाने घेण्यात आला आहे हे स्पष्ट होते.

संदर्भ ग्रंथ :-

1. The Pocket Oxford dictionary of current English frist edited by F.G. and H.W. Fowler Page No. 78.
2. उपरोक्त पृ. 381
3. Collms cobuld English hanguage Dictionary Page No. 131.
4. The Oxford Dictio Collms cobuld English hanguage Dictionary Page No.nary and thesaous page No. 138.
5. The Oxford English Dictionary Volume I-A-4 Page No. 266
6. English Marathi Dictionary Page No. 70.
7. The Little modern Dictionary - Page No. 92.
8. Eneyclopedia- Britinnica, volume-3 balfora Page No. 638.
9. शर्मा द्वारका प्रसाद - 'संस्कृत - शब्दार्थ कौस्तुभ', पृ. 425.
10. आपटे वि. आ. - 'संस्कृत - मराठी- इंग्रजी लघुकोश', पृ. 96.
11. आपटे वासुदेव गोविंद - 'संस्कृत मराठी कोश', पृ. 76.
12. आपटे वि. आ. - 'संस्कृत-मराठी-इंग्रजी लघुकोश', पृ. 96.
13. अँक - 'गीर्णालघुकोश', पृ. 200.
14. आपटे चामन शिवराम - 'संस्कृत हिंदी शब्दकोश', पृ. 374.
15. सूर्यकांत - 'संस्कृत-हिंदी-इंग्लिश कोश', पृ. 199
16. शर्मा द्वारका प्रसाद - 'संस्कृत शब्दार्थ कौस्तुभ', पृ. 425.
17. वर्मा रामचंद्र - 'प्रामाणिक हिंदी कोश', पृ. - 252.
18. तिबारी भोलेनाथ - 'हिंदी पर्यायवाची कोश', पृ. - 173.
19. चातक गोविंद - 'आधुनिक हिंदी शब्दकोश', पृ. - 202.
20. श्याम सुंदरदास - 'हिंदी शब्दसागर तृतीय भाग', - पृ. क्र. - 1483.

-
21. पाठक रामचंद्र - 'आदर्श हिंदी शब्दकोश', पृ. - 222
 22. कुलकर्णी कृ. पा. - 'मराठी व्युत्पत्तिकोश ऐतिहासिक आणि तौलनिक', पृ. 294.
 23. दाते, कर्वे, चांदोरकर, दातार - 'संपादक महाराष्ट्र शब्दकोश', विभाग तिसरा पृ. - 1150.
 24. जोशी प्र. न. - 'आदर्श मराठी शब्दकोश', पृ. - 297.
 25. अग्निहोत्री द, ह - 'अभिनव - मराठी-मराठी शब्दकोश', भाग 2 पृ. - 374.
 26. बनहट्टी श्री. ना. - 'सुगम मराठी शब्दकोश', पृ. 163
 27. कन्हाडे स.दा. - 'चरित्र आणि आत्मचरित्र', लोकवाङ्मय ग्रंथ प्रकाशन प्रथम आवृत्ती, जुलै 1976 पृ 6.

RESEARCH DIRECTIONS

VOLUME - 4 | ISSUE - 12 | JUNE - 2017

चरित्रवाङ्मयाचा इतिहास

प्रा. घोडके बापुसाहेब गोरख

सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर.

प्रास्ताविक -

जगातील बहुतेक संस्कृतींमध्ये नैतिक दृष्टिकोनातून किंवा आदर्शकरणच्या प्रणेतून लिहिलेल्या आठवणी, ऐतिहासिक बखरी आणि व्यक्तिचित्रणात्मक छोट्याखानी चरित्रे यांच्यापासून चरित्रलेखनाला प्रारंभ झाला आहे. जगातील वेगवेगळ्या धर्मसंस्थांपासून त्यांच्या शिष्यांनी लिहिलेल्या आठवणी चरित्रात्मक स्वरूपाच्या आहेत.

जागतिक चरित्रवाङ्मयाचा इतिहास -

पश्चिमात्य जगामध्ये एक वाङ्मयप्रकार म्हणून चरित्रलेखनाला प्रारंभ प्लूटार्क पासून म्हणजे इ.स.सु. 46-इ.स.सु.120 मध्ये झाला असे मानले जाते. त्या काळात प्रतिष्ठित ग्रीक व रोमन व्यक्तींच्या चरित्रांचा तौलानिक अभ्यास करून निष्कर्ष काढण्याकरिता अभ्यासकांचा भर होता. या दृष्टीने 'लाइव्हज ऑफ नोबलप्रीशन्स अँड रोमान्स' हा चरित्रसंग्रह महत्त्वाचा व उल्लेखनीय आहे. त्याच समकालीन गेयस स्विटोनियस ट्रॉविकलस यांच्या लेखनात चरित्रलेखनाला आवश्यक असे मानवी स्वभावविषयक निखळ कुतूहल आढळते. त्यांनी लिहिलेल्या 'द लाइव्हज ऑफ टोल्मसीझस' हा ग्रंथ व्यक्तिचित्रणात्मक चरित्राचे उत्कृष्ट नमुना आहे.

दहाव्या शतकांतर इस्लामी संस्कृतीत लिहिलेली संतांची आणि विद्वानांची चरित्रे महत्त्वाची आहेत. प्रबोधन काळात व्हॉल्टेने लिहिलेली 'द लाइव्हज ऑफ मोस्ट एमिनेट इटालियन पेटर्स' (1511-74) या ग्रंथातील चरित्रे महत्त्वाची आहेत. आठराव्या शतकात डॉ. जॉन्सनने लिहिलेले 'द लाइव्हज ऑफ द इंग्लिश पोएट्स' (1579-81) विलियम स्टुची 'एमिनेट क्विक्टोरियन्स' (1981) या चरित्र लेखनामागे प्रामुख्याने व्यक्तिचित्रणाची प्रेरणा होती. व्यक्तिगत भावसंबंधाचा आधार असलेली चरित्रे उत्कृष्ट असतात असा अनुभव सर्वच चरित्र वाङ्मयातून निदर्शनास येतो. त्यामध्ये विलियम रोपरचे 'लाईफ ऑफ सॅम्युएल जॉन्सन' (1991) आर्नेस्ट जोन्सचे 'द लाइफ अँड वर्क ऑफ सिगमंड फ्राइड' (1953-57) ही काही या काळातील दर्जेदार उल्लेखनीय चरित्रे आहेत. त्यामध्ये बॉस्वेलवर्ल्कहार्ट यांनी लिहिलेली चरित्रे जागतिक चरित्र वाङ्मयातील अक्षर वाङ्मय मानले जाते. टिपणे, विश्लेषण व संश्लेषण याचा सुरेख संगम साधल्यामुळे बॉस्वेलच्या चरित्रातून गती व जिवंतपणाचा प्रत्यय वाचकाला येतो तर आत्मजाणिवेचा अभाव व नाट्यत्माकता ही लॉकहार्टची प्रमुख वैशिष्ट्ये आहेत. निष्कर्ष काढण्याचा मोह टाळून जास्तीत-जास्त माहिती देण्याचा काही चरित्रकारांचा कटाक्ष असतो, तर ब्रिटिश चरित्रलेखनाचा विशेष म्हणजे प्रमाणभूत चरित्रांचे लेखन होय. प्रमाणभूत चरित्रांमध्ये व्यक्तिगत आणि वस्तुगत सत्यामध्ये समतोल साधण्याचा प्रयत्न केला जात असल्याचे दिसून येते. जागतिक चरित्र लेखनामध्ये मूल्यमापनात्मक चरित्रे हा एक प्रमुख प्रवाह आहे. अनेक चरित्रकार चरित्रविषयाच्या जीवनातून स्वतःला जाणवलेले भावसत्य चरित्रांच्या माध्यमातून व्यक्त करीत असतात. पुराव्याची पर्वा न करता कल्पनेचा आश्रय घेतला की चरित्राचे रूपांतर चरित्रात्मक कादंबरीत होते. दुय्यम सामग्रीवर भर, संशोधन, निवड ही चरित्र वाङ्मयाची प्रमुख वैशिष्ट्ये दिसून येतात.

Available online at www.lbp.world

1
प्राचार्य
सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
श्रीरामपूर

शोधक्यात जगातील सर्व संस्कृतीमध्ये कमी-जास्त प्रमाणात चरित्रलेखन झाल्याचे दिसून येते.त्या-त्या काळातील प्रचलित साहित्याच्या मानदंडामध्ये राहूनचरित्र वाङ्मय प्रवाह विकसित होत आहे. मानव व मानवाचे व्यक्तिमत्त्व, कार्य, कर्तृत्व, तत्त्वज्ञान जगासमोर मांडणेच समाजाला प्रेरणा देऊन योग्य दिशा देणेहे चरित्रवाङ्मयाचे प्रमुख वैशिष्ट्ये दिसून येते.

मराठीतील चरित्रवाङ्मय :-

चरित्रलेखन हा एक प्राचीन व महत्त्वाचा वाङ्मय प्रकार आहे.मराठी साहित्याला चरित्रात्मक लेखनाची दीर्घ परंपरा आहे.भारतीय जीवनसृष्टी ऐहिक नाही.तिच्यावर धर्मिकतेचा व पौराणिकतेचा मोठा पगडा आहे. मानवी कर्तृत्वापेक्षा दैवी चमत्कारावर अधिक विश्वास आहे.संस्कृतमध्ये ऐतिहासिक दृष्टीकोनातून चरित्रलेखनाची परंपरा नाही.परंतु हर्षचरित, रजतरंगिणी, महावंश या सारखे ग्रंथ उपवादात्मक स्वरूपातच चरित्रात्मक आहेत. परंतु मराठी साहित्यात चरित्र वाङ्मयाची परंपरा सुरुवातीपासून कमी-जास्त प्रमाणात असल्याचे दिसून येते.

प्राचीन चरित्रलेखनाचे स्वरूप :-

मराठीत चरित्रलेखनाची सुरुवात 12 व्या शतकात उदयाला आलेल्या महानुभव सांप्रदायापासून होते. या काळात म्हईमदटाणे चक्रधर व गोविंदप्रभू या पंथसंस्थापकांच्या 'लीळा'किंवा'आठवणी' अनुक्रमे 'लीळाचरित्र'व'गोविंदप्रभूचरित्र' या ग्रंथात संग्रहीत केले आहेत. या ग्रंथातमधून पंथप्रमुखांच्या लौकिक आणि अलौकिक व्यक्तिमत्त्वाचे सधार्थ दर्शन पडते. त्याचप्रमाणे नागदेवाचार्य स्मृती सांगणाऱ्या 'स्मृतिस्थळ' हा चरित्रात्मक ग्रंथ नरेंद्र व परशुराम यांचा आहे. भक्ती व पंथनिष्ठा हा महानुभवीय चरित्रमार्गाचा व तत्कालीन जीवन मूल्यांचा प्रसार व प्रचार करण्याचे माध्यम म्हणून चरित्रात्मक लेखनाकडे पाहिले जात होते.ही चरित्रे गद्य व पद्य स्वरूपात आहेत.

मराठी संत साहित्यातही मोठ्याप्रमाणात चरित्रात्मक लेखन झाले आहे.संतज्ञानदेव, संत रामदास यांच्यासंबंधी चरित्रपर लेखन मोठ्या प्रमाणावर झालेले आहे.संत नामदेवाना 'आदी', 'समाधी' व 'तीर्थावळी' ही अर्धगात्मक चरित्र लिहिली आहेत. तरसंत रामदास, संत जनाबाई, संत बहिणाबाई यांची ही गद्यपद्य मिश्रित चरित्रे लिहिली आहेत. संत महिपतींनी संताची महिती सांगण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात चरित्रलेखन केले आहे. अशाच प्रकारे बखरीमधून ही शिवकालीन व पेशवेकालीन अनेक महत्त्वाच्या व्यक्तींच्या व्यक्तिमत्त्वावर प्रकाश पडतो. त्या काळातील बखरीत एका अर्थाने चरित्रगुण अधिक आढळतात. प्रचलित अर्थाने चरित्रवाङ्मय संकल्पनेकडे पूर्णतया झुकत नसली तरी एकंदरीत चरित्र नायकांच्या कार्यकर्तृत्वाचे दर्शन घडविण्याकडे विशेष कल दिसून येतो.

मराठी भाषेतील बरेच साहित्यप्रकार इंग्रजी वाङ्मयाशी परिचय झाल्यानंतर सुरु असले तरा चरित्रवाङ्मयातही गोष्ट तितकी शीखरी नाही हे महानुभव साहित्य, संतचरित्र व बखरीवरूनसिध्द होण्यासारखे आहे.चरित्र वाङ्मयाला मराठी साहित्यात प्राचीन व दीर्घ परंपरा आहेहे मान्य करावे लागते.परंतु इंग्रजपूर्वकालीन चरित्रविषय काहीसे अलौकिक असेहोते.अव्वल इंग्रजीकाळापासून ते लौकिकस्वरूपाचे झाले असे दिसून येते, यातून हेच स्पष्ट हेते की मध्ययुगीन काळापासून मराठीत चरित्र वाङ्मयाची परंपरा आहे व यात पंथानुसार वेगळेपण जाणवते.

आधुनिक कालखंडातीलचरित्रलेखन:-

आधुनिक काळात पाश्चिमात्य साहित्यांच्या संपर्कामुळे आणि प्रभावामुळे साहित्याकडे पहाण्याचा नवीन दृष्टिकोन साकार होऊ लागला.चरित्र हा स्वतंत्र वाङ्मय प्रकार अगळे याची जाणीव निर्माण होऊ लागली. राष्ट्रीय भावना, राष्ट्रीय एकात्मकता, गत वैभवशाली इतिहासाचे वुनूहल, सामाजिक, राजकीय, शैक्षणिक विचारप्रवाह, विविध व्यक्तीचे जीवन आणि त्यांचे कार्य, कर्तृत्व, विचार इ.प्रेरणा या काळातील चरित्र लेखनामागे दिसून येतात. आठवणी, दैनंदिनी, पत्रव्यवहार, मुलाखती इ. उपयुक्त लेखनाचा चरित्रात्मक लेखनाचे साधन म्हणून उपयोग केला जाऊ लागला. चरित्रकारांनी आपला हेतू आणि उद्दिष्टयानुसार चरित्र विषय झालेल्या व्यक्तींच्या जीवनातीलघटना, प्रसंगाचीनिवड करून तिच्या कार्यकर्तृत्वाचाशोधघेऊन चरित्रलेखन केले आहे.वस्तुनिष्ठतेबरोबर आत्मपरतेचा स्पर्श चरित्रलेखनाला होऊ लागला होता. त्याच बरोबर सामाजिक स्थितीबरोबर समाजमन कसे बदलत गेले आणि त्यांचा मराठी चरित्रवाङ्मयावर कसा परिणाम झाला हेही अभ्यासवायाचे आहे.

प्राचीन काळातील मराठी चरित्र वाङ्मय पाहता वडग्रजी वाङ्मयाचा संपर्क आल्यानंतरची अर्वाचीन काळातील मराठी चरित्र वाङ्मय यांच्यामध्ये उद्दिष्टे आणि वैशिष्ट्येमध्ये मोठ्या प्रमाणात भिन्नता आहे. एक वाङ्मय प्रकार म्हणून मराठी चरित्रात्मक लेखनाची आधुनिक काळात जी विविध रूप वैशिष्ट्ये आढळतात त्या संदर्भात विष्णुशास्त्री चिपळूणकरांचे 'डॉ. जॉन्सन' यांचे चरित्र, काशीबाई कानेटकरांचे 'डॉ. आनंदीबाई जोशीचरित्र', कुष्णाशास्त्री चिपळूणकरांचे 'सॉक्रेटिसचरित्र', वि.प. रानडे यांनी 'जॉर्जवॉशिंग्टनचरित्र', अवंतिकाबाई गोखले यांचे 'महात्मा गांधीचरित्र', न. चि.केळकरांचे त्रिखंडात्मक 'महात्मा गांधीचरित्र', न. चि.केळकरांचे त्रिखंडात्मक 'टिळकचरित्र', ग. द. खानोलकरांचे 'माधव ज्युलियन', ग.ग.जांभेकरांकृत 'बाळशास्त्री जांभेकर चरित्र', द.न. गोखले यांचे 'डॉ.केतकरचरित्र' यांसारख्या चरित्रग्रंथांचा उल्लेख करता येईल. यामुळे चरित्रनायक हा कुणी श्रीमंत, शूर, पराक्रमी, व्यक्तीच असावी ही पूर्व संकल्पनाच संपूर्णपणे बदलून गेली. सर्वसामान्य व्यक्ती हीसुद्धा चरित्राचा नायक होऊ लागली. याच काळात थोर व्यक्तीचे आदर्श समाजापुढे ठेवण्याच्या हेतूने चरित्रलेखन मोठ्या प्रमाणात झाले. त्याच बरोबर, समाजउपयोगी व शालोपयोगी चरित्रांची भाषातरेही झाली आहेत.

स्वातंत्र्यपूर्व व स्वातंत्र्योत्तर काळातील चरित्रलेखन :-

स्वातंत्र्यपूर्व व स्वातंत्र्योत्तर काळात अनेक समाजसुधारक, क्रांतीकारक, राजकीय नेते यांची चरित्रे या काळात लिहिली गेली. महात्मागांधी, लोकमान्य टिळक, न. चि.केळकर, नेताजी सुभाषचंद्र बोस, सरदार पटेलही त्या काळातील लक्षात राहण्याजोगी नावे आहेत. या व्यक्तींचा समाजावर मोठा प्रभाव होता. त्यांचे विचार, कार्य कर्तृत्व समाजाला समाजाचे म्हणून मोठ्या प्रमाणात चरित्रलेखन झाले आहे. इंग्रजी साहित्याच्या संपर्कामुळे गुणात्मक चरित्रवाङ्मयाचे निकष अनेक चरित्रकारांनी पाळून चरित्रलेखन या काळात मोठ्या प्रमाणात केले आहे. चरित्रनायकाच्या मूल्यमापनात व व्यक्ति विश्लेषणात अधिक स्पष्टता या काळात दिसून येते.

स्वातंत्र्योत्तर काळात अनेक महत्त्वाचे समाजसुधारक व महत्त्वाच्या व्यक्तींची चरित्रे लिहिली आहेत. समाजकारणातील महत्त्वाच्या व्यक्तींची चरित्रे लिहून त्यांचे कार्य, कर्तृत्वविचार समाजासमोर मांडले पाहिजेत अशा प्रकारची जाणीव 1960 नंतर निर्माण झालेली दिसून येते. डॉ. भालचंद्र फडके, मोहन पाटील, भास्कर भोळे, प्रा. नलिनी पंडित, धनंजय कौर, गंगाधर गाडगीळ, व.दि.फडके, द.न. गोखले, इ. चरित्रकारांचा उल्लेख या संदर्भात करता येईल. विशेषतः समाजकार्यामध्ये उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या म. फुले, संतगाडगे महाराज, पंजाबराव देशमुख, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर, राजर्षीशाहू महाराज, पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील, बाबा आमटे, नरेंद्र दाभोळकर यांची परिचयवक्ता व गौरवात्मक चरित्रे संख्येने मोठ्या प्रमाणात आहेत. मात्र त्याच बरोबर या समाजसुधारकांची परिश्रमपूर्वक व विश्लेषणात्मक चरित्रेही मोठ्या प्रमाणात लिहिली गेली आहेत. महाराष्ट्राला समाजसुधारकांचा मोठा वारसा आहे. त्यांचे विचार व कार्यमूलागामी, समाजाला मार्गदर्शक व प्रेरणादायी स्वरूपाचे आहे. अशा समाजसुधारकांच्या विचारावर व कार्यावर प्रकाश टाकण्याचे कार्य अनेक चरित्रकारांनी केले आहे.

निष्कर्ष-

1. पारिचमाल्य जगामध्ये एक वाङ्मयप्रकार म्हणून चरित्रलेखनाला प्रारंभ प्लूटार्क पासून म्हणजे इ.स.सु. 46-इ.स.सु.120 मध्ये झाला असे मानले जाते.
2. चरित्रलेखनहा एक प्राचीन व महत्त्वाचा वाङ्मय प्रकार आहे. मराठी साहित्याला चरित्रात्मक लेखनाची दीर्घ परंपरा आहे.
3. मराठीत चरित्रलेखनाची सुरुवात 12 व्या शतकात उदयाला आलेल्या महानुभव सांप्रदायापासून होते.
4. आधुनिक काळात पारिचमाल्य साहित्यांच्या संपर्कामुळे आणि प्रभावामुळे साहित्याकडे पहाण्याचा नवीन दृष्टिकोन साकार होऊ लागला.
5. स्वातंत्र्यपूर्व व स्वातंत्र्योत्तर काळात अनेक समाजसुधारक, क्रांतीकारक, राजकीय नेते यांची चरित्रे या काळात लिहिली गेली.

संदर्भ ग्रंथ:-

1. कऱ्हाडे स.दा. - 'चरित्र आणि आत्मचरित्र', लोकवाङ्मय ग्रंथ प्रकाशन प्रथम आवृत्ती, जुलै 1976
2. 'मराठी विश्वकोषखंड' - 05 प्रकाशन महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई प्रथम प्रकाशन. - 1976
3. कऱ्हाडे स.दा - 'चरित्र आणि आत्मचरित्र', साहित्यरूप
4. जोशी आ. म. - 'चरित्र आणि आत्मचरित्र',

-
5. बोरगावकरव. दा. - 'प्राचीन मराठीतील चरित्रलेखन', कॉन्टिनेटल प्रकाशन पुणे,
 6. जोशी अ. म. - 'चरित्र आत्मचरित्र',
 7. बोरगावकरव. दा. - 'प्राचीन मराठीतील चरित्रलेखन',
 8. देसाईथ लिमये - 'चरित्र आणि आत्मचरित्रे', फडके बुकसेलर्स, कोल्हापूर प्रथम, आवृत्ती, 1976,
 9. संत ज्ञानचवी - 'चरित्र आत्मचरित्र - एक वाङ्मय प्रकार',

Certificate of Publication

International Recognition Multidisciplinary Research Journal

ISSN 2249-894X

Associated & Indexed by EBSCO, USA

Impact Factor : 3.8014(UIF)

Review of Research

This is to certify that our review board accepted research paper of Dr./ Shri. /Smt.: घोडके बापूसाहेब गोरख Topic:- चरित्र वाङ्मय सकल्पना. College:- सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर. The research paper is original & innovative it is done double blind peer reviewed. Your article is published in the month of June 2017.

Laxmi Book Publication

258/34, Raviwar Peth, Solapur-413005 Maharashtra India
Contact Detail: +91-0217-2372010 / 9595-359-435
e-Mail: ayisrj2011@gmail.com
Website: www.lbp.world

Authorised Signature

Ashok Yakkaldevi
Editor-in-Chief

333

Impact Factor

Certificate of Publication

International Recognition Research Journal

Research Directions

This is certify that our editorial, advisory and review board accepted Research Paper of Dr./Shri./Smt. : घोडके बापूसाहेब गोरख Topic:- चरित्रवाङ्मयाचा इतिहास. College:- सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर. The Research paper is Original & Innovative it is Done Double Blind Peer Reviewed, Your Article is Published in the Month of June Year 2017

Add: 258/34, Raviwar Peth, Solapur-413005, Maharashtra
India Contact: +91-217-2372010 / +91-9595-359-435
Website: Website: www.lbp.world

Authorized Signature

S. P. Rajguru
Editor-in-Chief

स्वर्चाची पावती

व्हीवर नंबर

68

मा. प्राचार्य,

ता. 29 / 08 / 2019

चंद्ररुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर यांना

पावती लिहून देणार श्री. कु. करीर एम.ए.

राहणार श्रीरामपूर पावती लिहून देतो की, खालील तपशीलाप्रमाणे आज रोजी

रक्कम मिळाली, काही तक्रार नाही.

खाते

तपशील	रुपये	पैसे
"Online International Interdisciplinary Research Journal" या अंतरराष्ट्रीय संशोधन पत्रिकेमध्ये माझा लेख "Index of Financial Inclusion in A nagar District (M.S)" प्रसिद्ध आहे. लेख प्रसिद्धीची फी कॉलेज कडून रक्कम मिळाली. एकूण (अक्षरी व अंकी) रु. एक हजार पचसो फक्त	9400	00

वरीलप्रमाणे रक्कम अदा करून ही पावती रद्द केली.

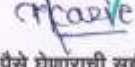
दिनांक 29 / 08 / 2019

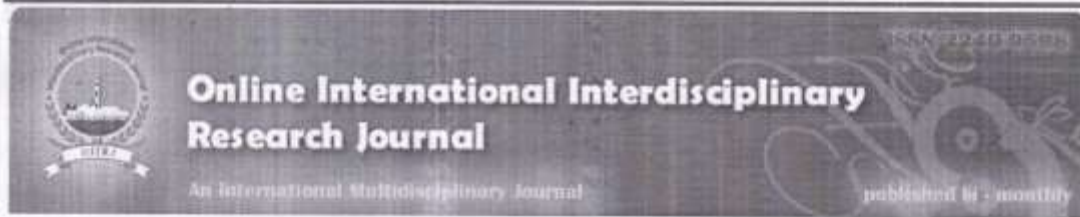

विभागप्रमुख

अकाउंटंट

अधिकांक

प्राचार्य

पैसे घेणाराची सही

[Home](#) [About Us](#) [Issues](#) [Board](#) [Instructions For Authors](#)
[Submit/Track Articles](#) [Contacts](#)

*checked
Gudak*

Guidelines to Author

All authors are hereby informed that the paper once accepted cannot be withdrawn at any condition. The Publishing Team of OIJR suggest you to not to submit same article to the multiple journals simultaneously. This may create a problem for you. Please wait for review report, which will take a maximum period of 07 to 15 days.

Review Process :

All research papers submitted to Online International Interdisciplinary Research Journal are reviewed by reviewers, editor and members of the editorial board. Decisions on the manuscripts will be taken as rapidly as possible.

Manuscript submission : The work which is neither published before nor under consideration for publication anywhere else can be submitted for publication to this journal. The publication must be approved by co-workers and authorities wherever applicable. The publisher shall not be held legally responsible for any claims for compensation, if arise.

Online submission : Authors are required to submit their manuscripts online. They can upload their manuscript files as per instructions given on the website.

Permission: Authors wishing to reproduce any figure, table or text of another source are required to obtain permission from the copyright owner(s). Such permission evidence should be included while submitting the research article to this journal.

IMPACT FACTOR

3.816
ISRA:JIF

Q Search

Search Search

Other Links

[Publication Ethics](#)
[Advisory Board](#)
[Submit Article Online](#)
[Apply For](#)
[Join us](#)
[Feedback](#)
[Journal Indexing](#)

Choose Issue

Volume-07 / Issue- 03 / ▾

Go

Webpage :**Figures and tables :**

Tables : Tables numbered using Arabic numerals should be given on separate page at the end of manuscript.

Figures :

- Each figure should be given in separate file..
- All figures should be cited in the text in consecutive numerical order.
- Figure parts must be denoted by lowercase letters (a, b, c.... etc)
- Each figure should have concise and informative caption.
- The captions for the figures should be placed at the end of the text in the manuscript file.

Copyright transfer : After acceptance of the research article, it is necessary for authors to transfer copyright to the publisher.

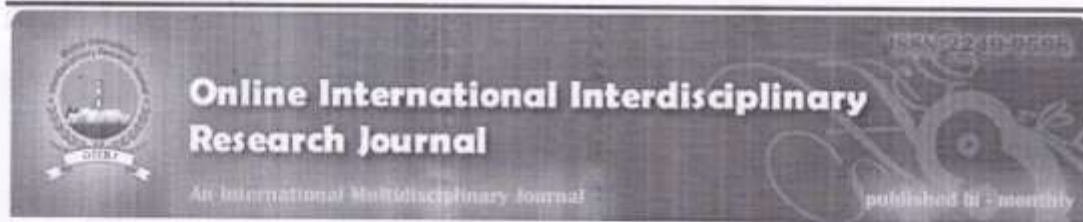
Online Publishing Fee

Online International Interdisciplinary Research Journal provides quality publishing platform for research scholars. All the papers are published after successful peer review by qualified researchers.

Publishing fee covers expenses but not limited to editorial cost, composition cost, electronic management cost and administrative costs. Moreover, we are providing research paper publishing in minimum available cost.

Online Publication Fee	Amount
Publication Fee For India	1500/- each author (every paper) ✓ (Gue)
Publication Fee For Foreigners	USD 200- for each paper (excluding bank transfer charges)

* You should be sent publication fee deposited information by an email to the Editor-in-Chief.

[Home](#) [About Us](#) [Issues](#) [Board](#) [Instructions For Authors](#)
[Submit/Track Articles](#) [Contacts](#)

Volume-VII / Apr 2017 Special Issue

oijrj Special

April 15, 2017

Volume-VII, Apr 2017 Special Issue / ISSN 2249-9598

Total Research Papers: 27

contents

Table of

Sr.No	Name of The Research Paper
	Table of contents [Full Text PDF]
1	Engineering calculation of Penstock in HPP Radove, Albania....Page.No- 01-12

IMPACT FACTOR

3.816 ✓

ISRA:JIF

Q Search

Other Links

[Publication Ethics](#)

[Advisory Board](#)

[Submit Article Online](#)

[Apply For](#)

[Join us](#)

[Feedback](#)

[Journal Indexing](#)

Choose Issue

Volume-07 / Issue- 03 / ▾

Go

	Lamce BEGAJ [Full Text PDF]
2	Improving the working conditions of circular welded pipe under pressure through the reinforcing ribs....Page.No- 13-21 Lamce BEGAJ[Full Text PDF]
3	The constructive calculations of flat and radial gates inhydropowers of Slabinj and Koman, Albania....Page.No- 22-33 Lamce BEGAJ[Full Text PDF]
4	Comparative Study of Antioxidant Activity of Fruit, Peel and Pulp of Six Albanian Fresh Fig (<i>Ficus carica</i>) Varieties....Page.No-34-42 Luziana Hoxha, Renata Kongoli[Full Text PDF]
5	The Implementation of Local Wisdom Values of Maren Culture in Kei Community as Resource of History Learning....Page.No-43-53 Uffe, Agustinus, Agus Mulyana, Samuel Patra Ritiauw[Full Text PDF]
6	Evaluation of invitro antimicrobial potential and phytochemical composition of some medicinal plants against pathogenic microbes in Kashmir....Page.No-54-75 Tahmeena Hassan, Ravi Kanthz, Showkat Ahmad Ganai, Sheikh Davood habib[Full Text PDF]
7	Impression Techniques in Implant Dentistry: A Review....Page.No- 76-83 Geeta Arya, Narendra Kumar, Kunwarjeet Singh, Nandini Singhal, Shambhavi Shukla[Full Text PDF]
8	Kinetic measurements of oxidation of Amino acids in acidic, Neutral & alkaline medium....Page.No-84-97

News

...

[Read more](#)

Visitor Count

Visits 96 734

	Maryappa Chudappa Sonawale, V. R. Patil[Full Text PDF]
9	Comparison of Social Problems of Urbanization Hyderabad Karnataka Region -Differential Statistics Study....Page.No- 98-103 H.M. Mujawar, N.V.Gudaganavar[Full Text PDF]
10	Problems and Prospects of Horticulture Industry in Himachal Pradesh: A Special Reference to Apple Production....Page.No-104-116 Kulbhushan Chandel, Kiran Chanda[Full Text PDF]
11	Role of Behavioral Biases in Investor Decision Making....Page.No- 117-126 Bhavna Yadav[Full Text PDF]
12	Index of Financial Inclusion in Ahmednagar District (M.S.)....Page.No-127-132 Karir M. A [Full Text PDF]
13	Trends of Crop Intensity in Tribal Regions of Himachal Pradesh.....Page.No-133-145 Devender Sharma, Heera Bhagti[Full Text PDF]
14	Role of NABARD in Rural Development....Page.No-146-151 Santosh V. Yadav[Full Text PDF]
15	Electronic Waste and Its Management....Page.No-152-155 Vidya P. Channe[Full Text PDF]
16	Impact of 'Demonetisation' on Indian economy- Small and Medium Enterprises.....Page.No-156-170 Ram Asrey[Full Text PDF]
17	Impact of Emotional Intelligence the Quality of

खर्चांची पावती

वर्षाच नं. 63
 म. ११ / ६ / २०१७

भा. प्रमाण,

बंदरुप डाकले जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर यांगा

भावती विद्वान देवत श्री करीम एम.ए.

राजपूर श्रीरामपूर भावती विद्वान देवती की, कारलीज संपर्कितकारणी आज्ञा सेठी
 संपर्कित कारली, काठी संपर्कित गाठी.

खाते

संपर्कित	रुपये	पैसे
"The International Manager" या खोतराष्ट्रीय संशोधन पत्रिकेमध्ये भाषा लेख "Global Consumption" प्रसिद्ध करणे	25.00	00
आण-संशोधन पत्रिकेचा प्रकाश-प्रकाश-प्रकाश प्रकाश		
Impact Factor वगैरे लेख संपर्कित कारणी की कारलीजकारणी		
प्रकाश (आवृत्ती व अंकी) रु. <u>२५००</u>	25.00	00

संपर्कितकारणी संपर्कित अदा करण ही पावती संपर्कित कारणी.
 दिनांक १०/०५/२०१७

[Signature] [Signature] [Signature] [Signature] [Signature]
 संपर्कितकारणी संपर्कितकारणी संपर्कितकारणी संपर्कितकारणी संपर्कितकारणी

Dr. JK Research Foundation

(A Centre for Academic Research & Excellence)
 (Under Dr. JK Educational & Charitable Trust, Reg. No: 1616 of 2012, Founder President: Professor Dr. V. Jayakumar, Ph. D.)
 #23, Main Street, Anna Memorial Nagar, Puzhal, Chennai – 600 066, TN, India.
 E mail: issnjournals2u@gmail.com / Web Site: www.issnjournals.com / Mobile: 0091 - 9245777148
 (Our services: Educational Research & Development, Talent Search Examinations, Symposiums, Seminars, Conferences etc.)

RECEIPT

Receipt No.: V4/113/27
 Date: 25/05/17

We received Rs. 2600/- (In words: Two thousand six hundred only) with thanks from M/s. / Mr. MISS. MITU A KARIR,
Associate Professor, C.D. Jain College of Commerce,
Shrinagar - 413 709, Ahmed Nagar, Maharashtra, India
 is Cash / MO / Cheque / Demand Draft No. _____ Dated _____ on online payment
 towards publication charges for research paper

[Signature]
 Accountant

[Signature]
 Chairman

*Pioneer in Research
Publishing*

Volume: 4th & Issue: 13th (January – March 2017) PP: 27-32 Date: 25-03-2017

GREEN CONSUMERISM

By: Dr. Miss. Minu A. Karir

Author's Particulars:

Dr. Miss. Minu A. Karir,
C. D. Jain College of Commerce,
College Road,
Shrirampur - 413 709
Dist- Ahmednagar,
Maharashtra,
India.

E-Mail: mimukarir2@gmail.com
Mobile: 0091 9860025012

Authors' Introduction:

Dr. Miss. Minu A. Karir is qualified as M. Com., PGDBM, UGC- NET, M. Phil. and Ph. D. Currently she is serving as Associate Professor in C. D. Jain College of Commerce, Shrirampur, Dist- Ahmednagar (M. S.). She has done her specialization in Costing, Financial Management and Banking. So far, she has the experience of 9 years in this field. She has a strong research profile. She has won first prize in *Comm-Search*-the Research Competition organized by Savitribai Phule Pune University for the best research paper presentation. Also she has won the best M. Phil. dissertation award and the best Ph. D. thesis award in her Research Centre. She has attended and presented research papers in number of National and International Conferences and Seminars. She is also involved in social work through a campaign based on *Financial Literacy Drive*.

Abstract:

Consumerism, a movement to protect consumers against dangerous products, unethical pricing practices and deceptive advertising, has increased in the recent years particularly in respect to certain issues and protection of the environment in one of them. The main issues pursued by the consumer movement fall into three categories, viz., environmental protection, product performance and safety, and information disclosure. Major forces driving the movement, in addition to consumers themselves, are consumer organizations and other interest groups, consumer education and consumer laws. 'Green Consumerism' aims at

protecting the consumers against environmentally harmful products and practices. It has increased the interest of consumers in environmental impacts of the products they buy. 'Green consumerism' certainly has the potential to significantly reduce the strain on our environment. Therefore, the choice between 'green' and 'un green' consumerism should be obvious to anyone who cares about the future. But there are certain crucial limitations to the success that can be achieved by an individual's firm dedication to that choice. The construction of a better world requires not only individual actions, but also collective actions and political and institutional restructuring based on a sound

Page 27

245 BCA

No. 1417

Date : 13 / 12 / 2017

Name Chandratne Yogiraj V.

City C.D.S. college shrirampur.

Contact No. 9404245561

Amount _____

Rs. 200/-

Signature

Handwritten signature and text in Marathi:
सत्यमेव जयते
सर्वोपकारिणी अखिल कौशल
श्रीरामपूर

B.P.H.E. SOCIETY'S AHMEDNAGAR COLLEGE, AHMEDNAGAR

1) A Grade Accreditation by NAAC, Bangalore | College with Potential for Excellence Award by the UGC, New Delhi
2) Best College Award by the University of Pune | Educational Excellence Award by the Brands Academy, New Delhi
3) Most Promising Educational Institute in Maharashtra by Worldwide Achievers, New Delhi
4) International Quality Award for Excellence in Higher Education by Brands Impact
5) Best College in Maharashtra for Innovative Educational Programs, by AFS Research and Media
6) The Most Promising Degree College in West India by Prime Time Research Media, Pvt. Ltd

Department of Computer Science

Certificate

This is to certify that

Prof./Dr./Mr./Ms. Chandratne Yogiraj V.

has participated in the One-day State-level Workshop on "Current Trends in Information Technology" organized by the Department of Computer Science of Ahmednagar College under the aegis of BCUD, Savitribai Phule Pune University on 13th December 2017.

Handwritten signature
Dr. Razak Sayyad

Dr R J Barnahae

584

(584)

रयत शिक्षण संस्थेचे

सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर

प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

जावक नंबर

पावती नंबर

तारीख ६ / १ / २०१८

- १) अर्जादाराचे नाव व हळू प्रा. डॉ. सुपे बाळासाहेब गणपत (सहयोगी प्राध्यापक)
- २) साखेचे नाव सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर
- ३) द.म. पगार रुपये १२४००/-
- ४) प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख ५/१/२०१८
- ५) प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख ५/१/२०१८
- ६) प्रवासाचे एकूण तास १२-१०/२५

६) प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

स्वाविकीकरण फुले पुणे विभागाचे व विद्यार्थी विकास मंडळ अंतर्गत कला शिक्षण व वाणिज्य महाविद्यालय, राहुरी येथे विद्यार्थी विकास अधिकारी उद्बोधन कार्याला उपस्थित राहिले.

७) जर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

८) मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलोमीटर	मुकामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
५/१/२०१८	श्रीरामपूर	राहुरी	३५	श्रीरामपूर	एस २०	३५	००	६०	००	९५	००
५/१/२०१८	राहुरी	श्रीरामपूर	३५	श्रीरामपूर	१-	३५	००			३५	००
एकूण अक्षरी रुपये						<u>७०</u>		<u>६०</u>		<u>१३०</u>	

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोठूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.

सही

तारीख : / / २०१९

खर्चाची पावती

मंजूर केलेली रक्कम रु. १३०/- अक्षरी रु.

(७०) सी.डी.जैन (५८) आज रोजी रोख निव्वाली.

तारीख ५ / १ / २०१८

सही

जा. नं.

एकूण रक्कम (अंकी) रु. १३०/-

अक्षरी रु. ७०

दिनांक : ६/१/२०१८

मंजूर करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र शासनाच्या

PRINCIPAL

C. D. Jain College of Commerce
Shrirampur

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
विद्यार्थी विकास मंडळ व
कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, राहुरी
रा. राहुरी, जि. अहमदनगर
सांध्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित

विद्यार्थी विकास अधिकारी उद्बोधन कार्यशाळा
(अहमदनगर जिल्हा)

प्रमाणपत्र

प्रा./अं. मुप काळालोडक राहुरी
महाविद्यालय सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर
हे सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ पुणे व कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, राहुरी यांचे वतीने
आयोजित दि. ५ जानेवारी २०१८ रोजी विद्यार्थी विकास अधिकारी उद्बोधन कार्यशाळे व
उपस्थित राहिल्याबद्दल सदर प्रमाण पत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

प्र. अधीक्षक, विभाग
विद्यार्थी विकास अधिकारी
कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, राहुरी

अधीक्षक, विभाग
अध्यक्ष
कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, राहुरी

सी. उपप्राचार्य, विभाग
कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, राहुरी

BABUJI AVHAD MAHAVIDYALA, PATHARDI
DIST : AHMEDNAGAR (MAHARASHTRA) 414 102

RECEIPT

No. 235 Date: 12/1/18 /2018

Received with thanks a sum of Rs. 200/- (Rupees Two Hundred)
from Prof./Dr. Ghodake B.G. of _____

in account of Registration fees for National / State / University Level Seminar organised
by Department of Marathi on 12/1/18

 सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
 श्रीरामपूर, जि. अहमदनगर

 Signature of Receiver

नंक पुनर्मूल्यांकित 'A' दर्जा

ISO-9001:2008 प्रमाणित

पार्थ विद्या प्रसारक मंडळाचे,

बाबुजी आव्हाड महाविद्यालय, पाथर्डी जि. अहमदनगर (महा.)

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे संलग्नित

विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली

यांच्या संयुक्त विद्यमाने

प्रमाणपत्र

दोन दिवसीय राष्ट्रीय मराठी चर्चासत्र
दलित साहित्य : एक चिंतन

दि. १२ व १३ जानेवारी २०१८

प्रमाणित करण्यात येते की प्रा./डॉ./श्री./श्रीम. बापुसाहेब

विरेश्वर घोडके

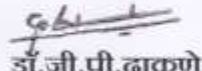
स्टुडेंट

यांनी १२ व १३ जानेवारी २०१८ "दलित साहित्य : एक चिंतन" या विषयावर आयोजित
दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात सक्रिय सहभाग घेतला. त्यांनी

या विषयावर शोधनिबंध दाखला / प्रमुख पाहुणे

/ सत्राध्यक्ष / अध्यक्ष म्हणून उपस्थित राहून मार्गदर्शन केले. या बद्दल हे प्रमाणपत्र
देण्यात येत आहे.

डॉ. सुभाष शेकडे
समन्वयक

डॉ. जी. पी. दाकणे
प्राचार्य

पाथर्डी
दि. १२ व १३ जानेवारी २०१८

संयोजक
मराठी विभाग

प्रायोजक
विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली

No. 852

रायत शिक्षण संस्थेचे

दि. १५/१२/२०१७

रा. ब. नारायणराव बोरावके महाविद्यालय, श्रीरामपूर

श्री. रा. रा. चंद्रात्रे वाय. व्ही.

राहणार श्रीरामपूर यांजकडून

तपशील दोन दिवसीय नॅशनल सेमिनार

रिसेच पेपर - १

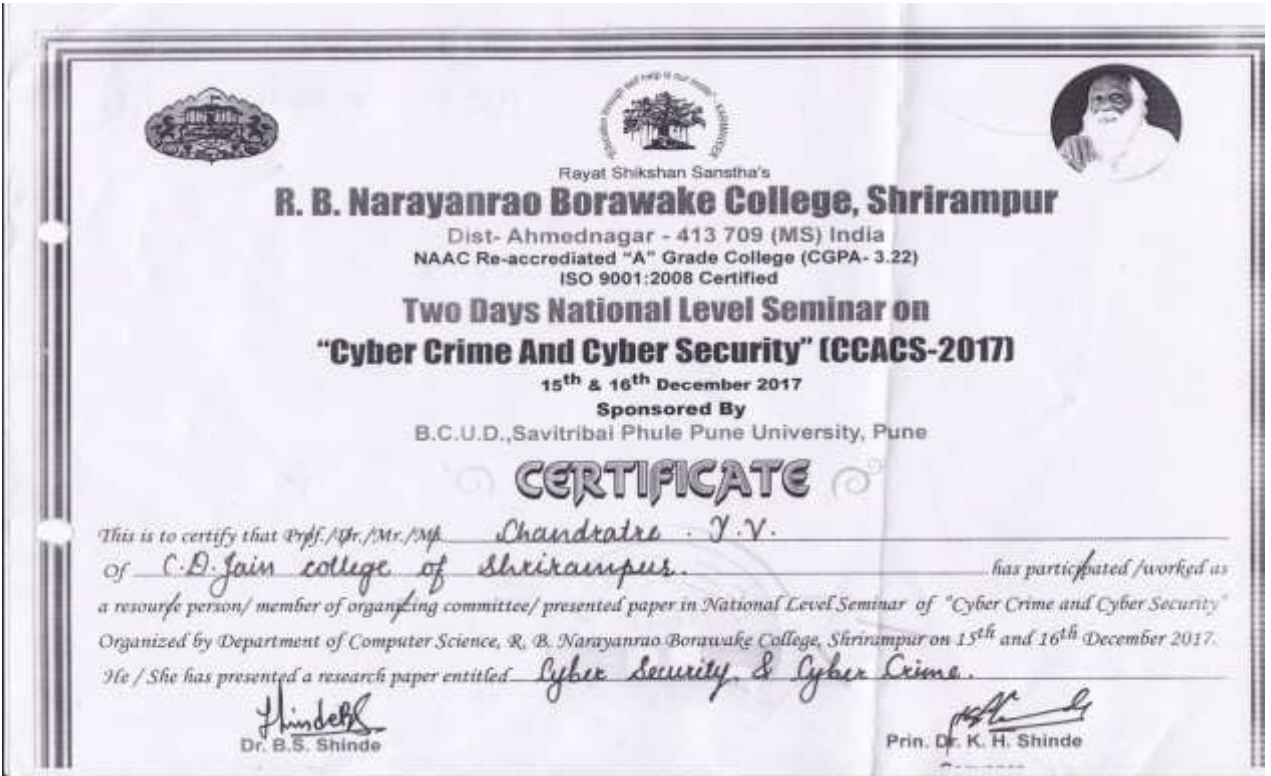
रक्कम (अक्षरी) रु. आठशे रुपये मात्र

रक्कम (अंकी) रु. 800/- खाते

वरील तपशीलाप्रमाणे रक्कम रोख / चेक / मनिऑर्डरने मिळाली. आभारी आहोत.

प्राचार्य अकाउंट
सी. डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉम्प्युटर सायन्स
श्रीरामपूर

for - [Signature]
प्राचार्य
रा. ब. नारायणराव बोरावके महाविद्यालय, श्रीरामपूर

रयत शिक्षण संस्थेचे

सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर

१०४०

प्रवास खर्चाचे मागणी पत्रक

जावक नंबर पावती नंबर तारीख / / २०१

- १) अर्जदाराचे नाव व हुद्दा मुणे काकासाहेब साठवत (साह्योगी प्रवर्तक)
- २) शाखेचे नाव सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर
- ३) द.म. पगार रुपये १५५००
- ४) प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २/३/२०१८ - ४:५०००
- ५) प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख २/३/२०१८
- ६) प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख २/३/२०१८ (२३:००)
- ७) प्रवासाचे एकूण तास १६ तास

८) प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व सहपरशुरामभाऊ महाविद्यालय जोतगीर विभागीय विकास मंडळ अंतर्गत केंद्रात लेखा परिक्षण पूर्व क्रियेजना कार्यशाळा खाठी उपस्थित राहिले.

९) वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०) मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा २/३/२०१८

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलोमीटर	मुकामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२/३/१८	श्रीरामपूर	शिवाजीनगर	१२०	पुणे	बस	२०२	००	८५	००	२८७	
२/३/१८	शिवाजीनगर	एल.पी.कॉलेज	२५	पुणे	टिक्टा	२५	००	-	-	२५	००
२/३/१८	एल.पी.कॉलेज	शिवाजीनगर	२५	पुणे	टिक्टा	२५	००	-	-	२५	००
२/३/१८	शिवाजीनगर	श्रीरामपूर	१२०	श्रीरामपूर	बस	२०२	००	-	-	२०२	००
एकूण अक्षरी रुपये पाचशे ऐकोनचाळीस रु मात्र						४५४	००	८५		५३९	००

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.

सही

तारीख : / / २०१

खर्चाची पावती
मंजूर केलेली रक्कम रु. ५३९००० अक्षरी रु. पाचशे
आज रोजी रोख मिळाली.
तारीख / / २०१

जा. नं. दिनांक :
एकूण रक्कम (अक्षरी) रु. पाचशे ऐकोनचाळीस रु
अक्षरी रु. (५३९) मंजूर करण्यात येत आहे.

मंजूर करणाराची सही
PRINCIPAL
C. D. Jain College of Commerce
Shrirampur.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय
विद्यार्थी विकास मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग
यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित
केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्व नियोजन कार्यशाळा
दि. ०९ मार्च २०१८

उपस्थितीपत्र

प्रा./डॉ.

मुपे वी जी

महाविद्यालय

सी.डी.जेन कॉलेज अहमदनगर

यांनी दि. ०९ मार्च २०१८ रोजी सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे याठिकाणी, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय विद्यार्थी विकास मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित 'केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्व नियोजन' या एकदिवसीय कार्यशाळेत सहभाग घेतल्याबद्दल सदर उपस्थितीपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

प्रा. रामदास कोळेंकर
विद्यार्थी विकास अधिकारी
स.प.महाविद्यालय, पुणे

डॉ. विलास उगले
कार्यक्रम अधिकारी
स.प.महाविद्यालय, पुणे

डॉ. दिलिप शेट
प्राचार्य
स.प.महाविद्यालय, पुणे

डॉ. प्रभाकर देसाई
संचालक
विद्यार्थी विकास मंडळ/राष्ट्रीय सेवा योजना

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय
विद्यार्थी विकास मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग
यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित
केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्व नियोजन कार्यशाळा
दि. ०९ मार्च २०१८

उपस्थितीपत्र

प्रा./डॉ.

पवार सुशिल जलेश्वर

महाविद्यालय

सी.डी.जेन कॉलेज अहमदनगर

यांनी दि. ०९ मार्च २०१८ रोजी सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय, पुणे याठिकाणी, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ व सर परशुरामभाऊ महाविद्यालय विद्यार्थी विकास मंडळ, राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित 'केंद्रीय लेखा परिक्षण पूर्व नियोजन' या एकदिवसीय कार्यशाळेत सहभाग घेतल्याबद्दल सदर उपस्थितीपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

प्रा. रामदास कोळेंकर
विद्यार्थी विकास अधिकारी
स.प.महाविद्यालय, पुणे

डॉ. विलास उगले
कार्यक्रम अधिकारी
स.प.महाविद्यालय, पुणे

डॉ. दिलिप शेट
प्राचार्य
स.प.महाविद्यालय, पुणे

डॉ. प्रभाकर देसाई
संचालक
विद्यार्थी विकास मंडळ/राष्ट्रीय सेवा योजना

107

रयत शिक्षण संस्थेचे

सी.डी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स, श्रीरामपूर

3084

प्रवास स्वर्चाचे मागणी पत्रक

जादक नंबर पावती नंबर तारीख / / 2019

- १) अर्जदाराचे नाव व हुद्दा पवार सुशिक राजेश्वर (सहायक प्राध्यापक)
- २) शाखेचे नाव सी.डी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
- ३) द.म. पगार रुपये 20,000/-
- ४) प्रवासास निघण्याची वेळ व तारीख २१/०३/१९ सं. ५:०० एम.
- ५) प्रवास मंजूरी क्रमांक व तारीख २१०३१०१८
- ६) प्रवासाहून परत आल्याची वेळ व तारीख २१/०३/१९ सं. १२:००
- ७) प्रवासाचे एकूण तास २८ तास
- ८) प्रवासाच्या मुदतीत केलेली कामे

यावेळी मी पुणे पुणे विद्यापीठ या मर. परीक्षेसाठी महाविद्यालय विकासाधी विभागात असून अंतर्गत नि.नं. संम. संम. येथील वेळ्या परिशेन पुर्व क्रियेणन कार्यशाळा साठी उपस्थित राहीले.

९) वर नमूद केलेल्या कामाकरिता यापूर्वी प्रवास केला असल्यास त्याची तारीख

१०) मिटींगसाठी प्रवास असल्यास प्रवासाच्या तारखा ०२/०३/२०१८

तारीख	कोणत्या गावापासून	कोणत्या गावापर्यंत	एकूण किलोमीटर	मुक्कामाचे ठिकाण	वाहनाचा प्रकार	प्रवास खर्च		प्रवास भत्ता		एकूण	
						रुपये	पैसे	रुपये	पैसे	रुपये	पैसे
२१/०३	श्रीवाजीनगर	श्रीवाजीनगर	१८०	पुणे	बस	२०२=००		८५=००		२८७=००	
२१/०३	श्रीवाजीनगर	श्रीवाजीनगर	२५	पुणे	टिक्टा	२५=००				२५=००	
२१/०३	श्रीवाजीनगर	श्रीवाजीनगर	२५	पुणे	टिक्टा	२५=००				२५=००	
२१/०३	श्रीवाजीनगर	श्रीरामपूर	१६०	श्रीरामपूर	बस	२०२=००				२०२=००	
एकूण अक्षरी रुपये पाचशे रकमेचा खर्च वग. मात्र.						४५४=००		८५=		५३९=००	

मी असा दाखला देतो की, या प्रवासाच्या मुदतीत इतर कोटूनही प्रवास खर्च व भत्ता घेतलेला नाही.

तारीख : / / 2019

सही

खर्चाची पावती
 मंजूर केलेली रक्कम रु. ५३९=०० अक्षरी रु. पाचशे
 प्रिन्सिपल
 आज रोजी रोख मिळाली.
 तारीख / / 2019

जा. नं. दिनांक :
 एकूण रक्कम (अक्षरी) रु. पाचशे रकमेचा खर्च वग. मात्र
 अक्षरी रु. ५३९ मंजूर करण्यात येत आहे.

मंजूर करण्याची सही
 PRINCIPAL
 C. D. Jain College of Commerce
 Shrirampur.

मं

मं

9099

Ahmednagar Jilba Maratha Vidya Prasarak Samaj's

New Arts, Commerce and Science College, Parner

Tal: Parner; Pin - 414 302; Dist: Ahmednagar

No.

31

CASH MEMO

Received with thanks from Dr./Prof./Mr./Ms. Subhash Deshmukh
from C.D.J. College, Shirapur
(In word Rs. One Thousand Two Hundred only.)

Cash towards the registration/Accommodation charges for the National
Conference on **Modern Trends in Physical Education &
Sports Sciences**

Rs. 1200 /-

Date: 11/01/2018

Shrinivas
Convener/Principal

दि.

न्यू आर्ट्स महाविद्यालय पारनेर येथे
संपन्न झालेल्या नॅशनल लेव्हल
सेमिनार साठी. प्रा. सुभाष देशमुख
यांचे संवेश शुल्क रु 1200/-
सहभागी
असा करण्यात आले.

Shrinivas

भारतीय विद्यालय संचालक
सी.डी. जेन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
शिरपुर, जि. अहमदनगर

Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's
NEW ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE
Parner, Dist- Ahmednagar – 414302 (M.S.) India

CERTIFICATE

This is to certify that *Dr./Prof./Mr./Ms. Subhash Deshmukh*
of *C.D.T. College, Shirampur*
has Participated/ Presented Research Paper/ Acted as a Chairperson/ Resource Person in BCLD, SPPE, Pune
Sponsored National Conference on **Modern Trends in Physical Education & Sports Sciences**
Organized by Department of Physical Education & Sports, New Arts, Commerce and Science College,
Parner, Dist. Ahmednagar on 11th to 12th January 2018.

S. M. Galkwad
Prof. S. M. Galkwad
Convener

H. K. Abur
Dr. H. K. Abur
Principal

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
(पूर्वीचे पुणे विद्यापीठ)

विद्यापीठ क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ

३२ वे शारीरिक शिक्षण संचालक चर्चासत्र व क्रीडा शिबिर २०१७- २०१८

प्रा. सुभाष देशमुख

सी. डी. जैन वाणिज्य महाविद्यालय श्रीरामपूर

वांनी विनांक १७ ते १९ जुलै, २०१७ वा कालावधीत सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ व ग्रामोन्नती मंडळाचे कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, नारायणगाव, जि. पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित करण्यात आलेल्या चर्चासत्र व क्रीडा शिबिरात प्रत्यक्ष सहभाग घेतल्याबद्दल हे प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

S. K. Mani
डॉ. दिपक माने
संचालक,
विद्यापीठ क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ

Gramonnati Mandal's Arts, Commerce & Science College

Narayangaon, Tal: Junnar, Dist: Pune 410504

NAAC- Re-accredited 'A' Grade College Affiliated to S.P. Pune University ID.NO. pu/pn/ac/100/(1993)

32 nd Conference of Directors Physical Education 2017-18
17-19 July 2017

9070

No. 066

Receipt

Date: 17/7/2017

Received with thanks from Prof./ Dr./ Mr./ Mrs. Subhash X. Deshmukh

College Name C D Jain Com College, Shri Rampur

the sum of Rupees One Thousand Three Hundred Fifty Only

Registration Fee Dated _____ by cash

Rs. 1350/-

1350

Signature

श्री.टी.जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
बीरामपूर, जि. अहमदनगर

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ अंतर्गत
आर्ट्स, कॉमर्स व सायन्स कॉलेज, नारायणगांव
यांनी आयोजित केलेल्या त्रिदिवसीय
चर्चसत्र व क्रीडाशिबिरासाठी प्रा. सुभाष
देशमुख यांचे सहभाग शुल्क अरा कऱ्यात
आले.

शारीरिक शिक्षण संचालक
श्री.टी. जैन कॉलेज ऑफ कॉमर्स
बीरामपूर, जि. अहमदनगर

